

Årsredovisning 2015

DANDERYDS KOMMUN

Innehåll

Kommunstyrelsens ordförande	4
Omvärld	5
Målstyrning	9
Konkurrensneutralitet	15
Ekonomisk rapportering	16
Finansiell analys	22
Personal	27
Miljö	31

Resultaträkning	33
Balansräkning	34
Finansieringsanalys	35
Notförteckning	36
Driftredovisning	43
Borgensåtaganden	45
VA-räkenskaper	46
Avfall-räkenskaper	49
Djursholms AB räkenskaper	51

Kommunstyrelsen	57
Överförmyndarnämnden	60
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	61
Byggnadsnämnden	63
Tekniska nämnden	65
Tekniska nämnden VA-verksamheten	68
Tekniska nämnden Avfall	70
Fastighetsnämnden	72
Kultur- och fritidsnämnden	75
Barn- och utbildningsnämnden	78
Socialnämnden	81
Produktionsstyrelsen	84
Djursholms AB	87

Nämndernas ledamöter	90
Redovisningsprinciper	92
Definitioner till årsbokslutet 2015	94

Danderyd en trygg plats i en orolig värld

Det ekonomiska resultatet för 2015 visar ett överskott om 37,6 miljoner kronor. Även verksamhetsmässigt är resultatet mycket positivt. Av kommunens åtta övergripande mål bedöms sju vara uppfyllda och ett delvis uppfyllt. I SCB:s medborgarundersökning, som genomfördes under våren 2015, fick Danderyd högsta resultat av de 133 deltagande kommunerna i samtliga helhetsbedömningar (Danderyd som plats att bo och leva på, nöjdheten med kommunens verksamheter samt möjligheten till inflytande i kommunen). I tidningen Fokus årliga ranking av Sveriges kommuner placerade sig Danderyd på plats 12, och i Svenskt Näringslivs återkommande undersökning om det lokala företagsklimatet avancerade Danderyd tre placeringar upp till fjärde plats.

År 2015 kom att präglas av oro i vår omvärld i form av krig och terror. Rekordmånga flyktingar genomkorsade Europa sökande efter trygghet och fred, och ett stort antal valde Sverige som slutmål. Det kraftigt ökade antalet flyktingar kommer att ställa stora krav på Sveriges kommuner de kommande åren. Den största utmaningen för kommunerna i Stockholmsregionen är den akuta bristen på bostäder, men även frågor som rör skolgång, arbetsmarknad och språkundervisning måste hanteras för att vi ska kunna nå en framgångsrik integration. Danderyds kommun har relativt goda förutsättningar att slussa in de nyanlända i det svenska samhället. Vi har väl fungerande skolor och ett starkt civilt samhälle, där många frivilliga i föreningar, organisationer, kyrkor och samfund är beredda att bidra i arbetet. Däremot lider även Danderyd brist på bostäder, varför lösningar med tillfälliga bostäder är aktuella även här.

Bostadsbyggandet i Danderyd kommer dock att öka de kommande åren. Sammantaget innebär antagna detaljplaner och beslutade planuppdrag att cirka 1 500 nya bostäder kan byggas framöver. Några av de större projekten är Östra Mörbylund, Enebyängen och Mörby centrum. Vidare pågår arbetet med ett nytt vård- och omsorgsboende och ett korttidsboende i Djursholm.

I mars 2015 vann kommunfullmäktiges beslut om utbyggnad av Mörby centrum laga kraft. Projektet innebär att Skandia Fastigheter ska bygga ut Mörby centrum genom att förvärva mark kommunen äger norr om centrumbyggnaden. Danderyds kommun ansvarar för att rusta upp och bygga om busstorget, gång- och cykelvägar, parkeringar samt park- och torgmiljöer i anslutning till centrum.

Utredningen om en eventuell tunnelförläggning av E18 genom Danderyd har fortsatt under 2015. En stor del av arbetet har inriktats på att göra Danderydsborna delaktiga på olika sätt. Exempelvis har gå- och cykelturer i området runt E18 anordnats, och en särskild webbsida har lagts ut där det bland annat har funnits möjlighet att svara på en enkät. Dessutom har flera av skolorna i kommunen arbetat aktivt med att göra eleverna delaktiga och komma med synpunkter och inspel i projektet. Under första halvåret 2016 kommer utredningen att skickas på remiss till statliga och regionala myndigheter samt till olika instanser, organisationer och föreningar inom Danderyds kommun. Vid årsskiftet 2016/17 kommer beslut att fattas om utredningen ska drivas vidare, och i så fall hur.

Olle Reichenberg

Olle Reichenberg

Kommunstyrelsens ordförande

Omvärld

DANDERYDS KOMMUN OCH DEN EKONOMISKA UTVECKLINGEN I STORT

Danderyds kommun redovisade ett positivt resultat på 37,6 mnkr, vilket motsvarar 39 kronor per invånare och cirka 0,2 procent av skatteintäkter inklusive utjämning. Nämnderna lämnade ett överskott om 17,8 mnkr, vilket är 1,1 procent av budgetramen på 1 647,6 mnkr. Alla nämnder utom en höll sig inom sin tilldelade budget och visade även enligt olika undersökningar goda resultat vad gäller verksamheternas kvalitet. Framför allt förskolor och skolor visade överlag en pedagogisk verksamhet av mycket hög kvalitet.

Den svenska ekonomin växer för närvarande i mycket snabb takt. 2015 beräknades bruttonationalprodukten (BNP) ha ökat med närmare 4 procent jämfört med 1,9 procent 2014. Snabbt växande investeringar och kraftigt ökad offentlig konsumtion är två faktorer som driver på de höga tillväxttalen.

Den öppna arbetslösheten stannade på 7,4 procent eftersom befolkningen i arbetsför ålder ökade kraftigt. Sammantaget innebär detta att det reala skatteunderlaget ökade med endast 2,2 procent mellan åren 2014 och 2015.

Efter flera år av goda resultat för kommunerna förväntas resultatet 2015 inte heller likt 2014 nå upp till de 2 procent som anses förenligt med god ekonomisk hushållning. Resultatet 2015 förväntas stanna på 8,6 miljarder kronor efter avdrag för en engångsintäkt på 3,3 miljarder kronor som avser tillfällig återbetalning av premier från AFA Försäkring. Det motsvarar 1,7 procent av skatter och generella statsbidrag.

Kommunens budget baserades på beräkningar av BNP, sysselsättning samt löne- och prisförändringar. Dessa delar utgör en stor grund för skatteunderlaget. Utgångspunkten i budget var en ökad skatteunderlagsprognos med 4,8 procent mellan 2014 och 2015. Det kan jämföras med det slutgiltiga resultatet på 4,9 procent.

Skatteunderlaget, kommunens skattekraft¹, grundar sig på den taxerade inkomsten hos medborgarna i kommunen. 2015 ökade skatteunderlaget med 3,1 procent i Danderyds kommun (2,3 procent 2014). Kommunens skattekraft per invånare uppgick till 334 244 kronor. Medelskattekraften i riket var 190 264 kronor per invånare. Inklusiv utjämnning blev skatteintäkterna 11,9 mnkr lägre än budgeterade 1 587,9 mnkr.

DANDERYDS KOMMUN I DEN REGIONALA UTVECKLINGEN

Stockholmsregionen med en folkmängd på drygt 2,2 miljoner invånare under 2015 har vuxit kraftigt under senare år. Ökningen var 1 procent för Stockholms län, vilket även gällde för riket. Prognosen är att tillväxten ökar ytterligare framöver. Stockholms län är den region i riket som har den största befolkningstillväxten, inte minst inom nordostsektorn där Danderyd ingår. Fördelen för Danderyd är att kommunen befinner sig i en storstadsregion där arbetsmarknaden kan betraktas som gemensam över kommungränserna. Regionen har en stor arbetsmarknad i branscher som finans, elektronik och handel. Samtidigt ställer det krav på kommunen att vara en attraktiv arbetsgivare när konkurrensen om arbetskraften ökar.

Den ökande folkmängden i regionen gör att TRF (Tillväxt- och regionplaneförvaltningen inom Stockholms läns landsting) bedömer att 18 700 nya bostäder behövs årligen fram till år 2025. Eftersom Danderyd är en del av Stockholmsregionen, måste många frågor hanteras tillsammans med andra kommuner eller med olika regionala organ.

Stockholmsregionen ingår i den pågående *Sverigeförhandlingen*. Uppdraget är att öka kollektivtrafiken, förbättra tillgängligheten och öka bostadsbyggandet. Regionen växer kraftigt, vilket bidrar till hela Sveriges tillväxt. För att denna utveckling ska kunna fortsätta på lång sikt, krävs infrastruktur som ger hög tillgänglighet och fler bostäder.

Programarbetet för utveckling av *centrala Danderyd/tunnelförläggning av E18* drevs vidare. Projektet fokuserade på dialog med invånare, företagare och övriga intresserade samt genomförande av tekniska och ekonomiska utredningar. Projektet påverkades av Sverigeförhandlingarna under 2015.

Planering och projektering för *utbyggnad av Mörby Centrum* pågick under året. Byggstart sker under 2016.

Danderyds kommun delfinansierar *Stockholms Strömprojektet*. Det syftar till att bygga ut en ring för kraftmatningen till Stockholmsregionen. Danderyds kommun bidrog med 62 mnkr som medfinansiering i överenskommelse med

Svenska Kraftnät. För Danderyd betyder projektet att dagens 220 kV luftledning mellan Hagby och Bergshamra och luftledningar i Rinkebyskogen kommer att ersättas av mark- och tunnelförlagda ledningar i ny sträckning. I Anneberg byggdes en transformatorstation. 2014 tecknade kommunen och kraftledningsbolagen ett ram- och genomförandeavtal som reglerar utbyggnaden av markledningarna. Svenska Kraftnät projekterar även en kraftledningstunnel som kommer att innehålla en 400 kV ledning. Tunneln sträcker sig från Anneberg till Skanstull i Stockholm. I Danderyd kommer två ventilationstorn att anläggas.

Detta innebär framtida möjligheter att bebygga marken där kraftledningen går, vilket skulle finansiera kommunens del i projektet. I dagsläget pågår planering för bostäder vid Kv Kraftledningen och längs Golfbanevägen.

Stockholm Nordost (Stono) är en sammanslutning av de sex kommunerna Danderyd, Täby, Vallentuna, Norrtälje, Vaxholm och Österåker. Stono samarbetar kring frågor som rör tillväxt, infrastruktur och näringsliv. Danderyds kommun driver flera projekt inom Stono. En *gemensam vision* för att utveckla regionen har sedan tidigare antagits av de sex nordostkommunerna. Tidsperspektivet för visionen sträcker sig från 2010 till 2040 med sikte på 2050. Visionen visar hur de sex kommunerna, gemensamt och var för sig, tar sitt ansvar för tillväxten och vilka insatser som krävs från andra aktörer, till exempel Trafikverket och landstingets trafikförvaltning.

Flyktingmottagande

Under hösten påverkade situationen med flyktingmottagning kommunen avsevärt. Utökad mottagande av nyanlända personer med uppehållstillstånd och ensamkommande barn medförde ett ökat behov av bostäder och boende. Danderyd startade ett evakueringsboende i före detta förskolan Pärulan för att tillgodose behovet av boendeplatser.

Danderyds kommun och Migrationsverket kom överens om att ta emot 48 nyanlända per år och att erbjuda 19 boendeplatser för ensamkommande asylsökande barn. Danderyds kommun ansvarade för drygt 100 asylsökande flyktingbarn. Dock kommer antalet mottagna att bli betydligt fler enligt nya statliga beslut.

¹ Skattekraften definieras som skatteunderlaget per invånare vid taxeringsårets ingång. Den genomsnittliga skattesatsen, medelskattesatsen, beräknas genom att väga den kommunala skattesatsen med skatteunderlaget i respektive kommun.

BEFOLKNINGS- OCH ARBETSMARKNADSUTVECKLING I DANDERYDS KOMMUN

Under året ökade befolkningen i Danderyds kommun med 126 invånare till 32 421, en ökning med 0,4 procent jämfört med 2014. En ökning kan noteras i åldrarna 7–12, 13–15, 19–64, 65–79 samt 80 år och äldre. Åldersgrupperna 0–6 år och 16–18 år minskade. Enligt kommunens långsiktiga prognos fram till 2019 beräknas befolkningen sammantaget öka med 2 555 invånare eller 7,9 procent. En ökning förväntas i alla åldersgrupper utom åldrarna 7–12 år, som i stället beräknas minska. Åldersgruppen 13–15 år väntas öka mest med 19,2 procent. Ökningen av den arbetsföra befolkningen prognostiseras till 10,4 procent. En ökning väntas även i åldrarna 16–18 år.

Åldersgrupper	2015 Utfall	Föränd- ring %	2016 Prognos	2017 Prognos	2018 Prognos	2019 Prognos	Föränd- ring	Föränd- ring %
0–6 år	2 677	-4,2	2 688	2 647	2 794	2 897	220	8,2
7–12 år	3 290	1,2	3 293	3 236	3 260	3 220	-70	-2,1
13–15 år	1 428	5,9	1 519	1 599	1 638	1 702	274	19,2
16–18 år	1 318	-1,0	1 298	1 345	1 442	1 532	214	16,2
19–64 år	17 231	0,7	17 540	17 605	18 561	19 021	1 790	10,4
65–79 år	4 467	0,2	4 470	4 457	4 507	4 541	74	1,7
80 år-	2 010	0,3	2 016	2 026	2 049	2 063	53	2,6
TOTALT	32 421	0,4	32 824	32 915	34 251	34 976	2 555	7,9

Befolkningsökningen är till stor del beroende av bostadsbyggandet. Befolkningsprognosen i Danderyds kommun bygger på ett antagande om totalt 1 554 färdiga bostäder i Danderyds kommun fram till 2020, varav 1 466 lägenheter och 88 småhus. Utöver planerade bostadsprojekt finns en ambition att inom den aktuella mandatperioden möjliggöra ett utökad bostadsbyggande i kommunen.

Typ	2016	2017	2018	2019	2020	Summa
Flerbostadshus	236	34	685	386	125	1 466
Småhus	19	14	15	25	15	88
Summa	255	48	700	411	140	1 554

Arbetslösheten i kommunen låg på 2 procent, vilket var samma nivå som 2014. Kommunen hade fortsatt låga kostnader för försörjningsstöd (cirka 5 mnkr 2014) i jämförelse med många andra kommuner. 2015 var arbetslösheten för ungdomar i åldrarna 18–24 år 1,0 procent, vilket låg på samma nivå som 2014. Arbetslösheten totalt i länet uppgick till 4,5 procent och bland ungdomar 3,7 procent.

I Danderyd finns cirka 2 900 små och medelstora företag. Drygt 19 000 arbetstillfällen erbjuds, varav över hälften inom offentlig sektor. De privata företagen finns främst inom tjänstesektorn, som till exempel konsultföretag samt data- och elektronikföretag. Danderyds sjukhus och kommunen är de största arbetsgivarna. Av Danderyds drygt 32 200 invånare har cirka 4 500 arbete i Danderyd

Jämfört med föregående år förändrades den långsiktiga prognosen så att de yngre åldrarna tenderade att öka medan åldrarna 13–15 respektive 16–18 ökade kraftigt. Även personer på 80 år och äldre ökade något. Positivt var att den arbetsföra åldersgruppen 19–64 år ökade mer än vad föregående prognos visade.

Förändringarna i befolkningsstruktur ställer krav på kommunen, bland annat för att anpassa antalet förskolor och samtidigt öka antalet grundskolor. Elevunderlaget till gymnasiet minskar för närvarande men förväntas öka på sikt, såväl i kommunen som i hela regionen.

Befolkningsprognosen är ett viktigt underlag för lokal-försörjningen i kommunen. På så sätt blir det lättare att planera så att förskolor, skolor och äldreboenden motsvarar behovet.

medan cirka 12 000 arbetspendlar från Danderyd. Cirka 15 000 yrkesarbetare pendlar från annan ort till Danderyd. Närheten till Stockholm, de goda kommunikationerna, bra kommunal och kommersiell service samt omgivande grönska och vattendrag gör kommunen intressant, både som bostadsort och för företagsetablering. Nyföretagandet i Danderyd är fortsatt bland de högsta i landet.

Kommunen vidareutvecklade och förbättrade möjligheterna till dialog med kommunens invånare och företagare. En omfattande dialog om centrala Danderyds utveckling pågår sedan januari 2015. Kommunens digitala service och medborgardialog vidareutvecklas och ett nytt, modernare kundcenter planeras stå klart när Mörby Centrum byggs om. Vidare anordnas årligen den välbesökta Företagsmässan samt frukostmöten med intressanta föreläsare. Viktig samverkan sker också med de sex nordostkommunerna för bättre infrastruktur och tillgång till arbetstillfällen inom nordostsektorn.

UTMANINGAR

Fortsatt flyktingmottagande

Det utökade mottagandet av nyanlända flyktingar och ensamkommande barn kräver förvaltningsövergripande samordning. Det krävs även aktiva åtgärder för bostadsförsörjning, tillgång till skol- och förskoleplatser och god introduktion i samhället. Kommunens samtliga verksamheter är berörda på olika sätt. Hur situationen

kommer utvecklas framöver är däremot oklart. Migrationsverket och Länsstyrelsen avser inte att teckna några nya överenskommelser med kommunerna. Danderyds kommun räknar med att den statliga ersättningen täcker kostnader för boende. Däremot får skolan förstärkt budget för modersmålsundervisning och förberedelseklasser. För att tillmötesgå mottagandet av ensamkommande barn kommer kommunen under 2016 att hyra lokaler och skapa ett hem för vård och boende (HVB-hem eller stödboende). Kommunen undersöker olika möjligheter till eventuella lösningar i form av boendepaviljonger. Det kommer att behövas boenden med dygnet-runt-tillsyn där ensamkommande barn kan placeras. Det behövs även bostäder för nyanlända, helst integrerade inom olika områden i kommunen.

Utveckling av centrala Danderyd

Programarbetet för utveckling av centrala Danderyd och tunnelförläggning av E18 vid riksvägen kommer att drivas vidare. En ny stadsdel kan bli möjlig i centrala Danderyd. Här kan attraktiva miljöer för bostäder, mötesplatser, arbetsplatser samt kollektivtrafik skapas. Arbetet med åtgärdsvalsstudie och program för fördjupad översiktsplan för E18 pågick under 2015. Fortsatt arbete med fördjupad översiktsplan för E18:s sträckning genom kommunen kan pågå 2016–2017 om beslut fattas.

Sverigeförhandlingen

Det fortsatta arbetet med Sverigeförhandlingen kommer att visa vilka satsningar som staten, landstinget och kommunerna enas om när det gäller spårtrafik till nordostsektorn för att främja bostadsbyggande. Två alternativa projekt berör nordostkommunerna, antingen en förlängning av Roslagsbanan till Stockholms central eller en förlängning av tunnelbanan till Täby med en ny tunnelbanestation i norra Danderyd.

Omdaning av Mörby Centrum

Omdaning av Mörby Centrum till en modern handelsplats med bostäder, torg, stadspark och med goda kommunikationer är av stor strategisk betydelse för kommunen. Projektet startade 2015 och kommer pågå i flera år enligt det exploateringsavtal som kommunen tecknade med Skandia Fastigheter (f d Diligentia AB). Inom ramen för Mörby Centrum-projektet fortsätter arbetet med ställningstagande till lokalbehov för egna verksamheter. Exempel på det är kultur och bibliotek, utökad kundtjänst samt övriga verksamhetslokaler.

Långsiktig finansiell analys

E18-projektet är utgångspunkten för en långsiktig, ekonomisk analys utifrån olika befolkningsscenarier med bostadsbyggandet som grund. Utblicken sträcker sig fram till 2050. Det blir en utmaning att möta det stora investeringsbehov som kommer finnas i äldreboenden, förskolor och skolor, fritids- och idrottsanläggningar samt i infrastruktur.

Två nya vård- och omsorgsboenden

Kommunen planerar att bygga två nya äldreboenden, vård- och omsorgsboenden. Dels för att befintliga boenden kommer att fasas ut, dels för att bemöta en ökad andel äldre av kommunens invånare. Det ena boendet planeras på fastigheten Ginnunagagap i Djursholm och det andra på Solgårdstomten i Västra Danderyd. Byggnadsnämnden ska utarbeta detaljplan för fastigheterna.

Införande av LOV

Kommunfullmäktige beslutade att införa LOV till vård- och omsorgsboenden inom äldreomsorgen från 1 januari 2016. Upphandling görs enligt lagen om valfrihetssystem (LOV), vilket innebär konkurrens genom kvalitet. Den ekonomiska ersättningen är lika för alla leverantörer. Syftet är att underlätta uppbyggnad av en konkurrerande marknad med fri etablering av företagare som säljer tjänster som är offentligt finansierade, till exempel genom vårdpeng och hemtjänstcheck.

Kundval

Danderyds kommun har sedan 1992 haft en beställar- och utförarmodell. Den behöver dock aktualiseras utifrån nya krav. Att skapa likvärdiga förutsättningar för att kunna driva verksamhet både i kommunal och privat regi är en utmaning utifrån konkurrensneutraliteten. Utifrån utredningen *Kundvalsmodellens nuläge och utveckling* från 2014 har kommunen arbetat med viktiga förbättringsområden i relationen mellan beställare och utförare inom barn och utbildning samt äldreomsorg. Arbetet med beställar-utförarmodellens utveckling fokuserade på den egna produktionens möjlighet att vara framgångsrik. Här ingick utveckling av beställarrollen och hur stöd-, service- och styrprocesserna från kommunstyrelsen och kommunledningskontoret påverkas.

Fortsatt hög kvalitet

Kommunen har höga ambitioner att förena hög kvalitet inom välfärden med låg skatt. Merparten av kommunens verksamheter bedrivs med hög kvalitet, inte minst skolan vars resultat ligger i topp i landet. Utmaningen är att bibehålla den goda kvaliteten. Både skola och omsorg är personalintensiva verksamheter. Svårigheterna handlar om att rekrytera och behålla medarbetare. Det ställer krav på kommunen som arbetsgivare att erbjuda god arbetsmiljö, karriärmöjligheter och konkurrenskraftiga löner och andra förmåner. Detta är idag en prioriterad fråga för flertalet kommuner i Stockholms län.

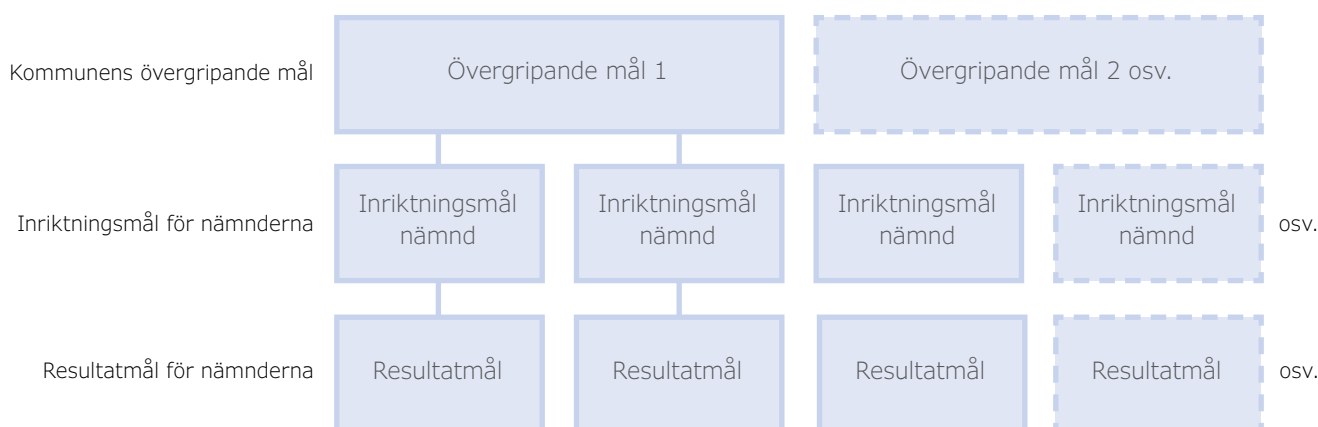

Målstyrning

DANDERYDS KOMMUN TILLÄMPAR MÅLSTYRNING

Måluppfyllelse

Danderyds kommun tillämpar målstyrning. I modellen finns tre målnivåer: övergripande mål för kommunen, inriktningsmål för nämnderna samt resultatmål för nämnderna.

Kommunfullmäktige fastställer de övergripande målen och inriktningsmål för nämnderna.

Kommunen har totalt åtta övergripande mål.

Måluppfyllelse bedöms enligt skalan uppfylld (grön) ●, delvis uppfylld (gul) ◆ och ej uppfylld (röd) ■. I undantagsfall kan måluppfyllelsen lämnas utan bedömning (-), vilket kan ske om underlag för bedömning av måluppfyllelse saknas.

Bedömd måluppfyllelse relateras till kommunens ambitionsnivå inom respektive verksamhetsområde. Det innebär att en röd markering inte behöver innebära låg kvalitet, utan att kvaliteten inte når upp till kommunens angivna ambitionsnivå.

Bedömning av måluppfyllelse för kommunens åtta övergripande mål baseras på måluppfyllelse utifrån nämndernas inriktningsmål. Bedömningen baseras även på Danderyds resultat i nationella undersökningar och jämförelser.

De externa källor som används är:

- Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), Öppna jämförelser inom grundskola, gymnasieskola, äldreomsorg, övrig socialtjänst samt trygghet och säkerhet
- SKL, Kommunens kvalitet i korthet
- Socialstyrelsens brukarenkäter inom hemtjänst och särskilda boenden
- Statistiska centralbyrån (SCB), Vad kostar verksamheten i din kommun
- Länsstyrelsen i Stockholms län, Livsstilsstudien
- Stockholms Business Alliance, nöjd-kund-index-mätning
- Svenskt Näringslivs kommunrankning, Företagsklimat 2015
- Tidningen Fokus rankning av kommuner

Övergripande mål	Bedömd målopplifelse 2015
Danderyd skall vara en bra och attraktiv kommun att bo och verka i.	●
Danderyd skall erbjuda sina invånare stor valfrihet i den kommunala servicen utifrån individens önskemål och förutsättningar.	●
Danderydsborna skall erbjudas en bra och attraktiv service.	◆
God ekonomisk hushållning skall vara en vägledande princip för all kommunal verksamhet.	●
Kommunen skall ge goda förutsättningar för ett varierat utbud av fritids- och kulturaktiviteter.	●
Företag verksamma i kommunen skall erbjudas ett gott näringslivsklimat.	●
Kommunen skall ha låg kommunalskatt.	●
Danderyds kommun skall ha en god och hälsosam miljö samt arbeta för en långsiktigt hållbar utveckling.	●

Område i SCB:s medborgarundersökning	Danderyd 2015	Danderyd 2014	Danderyd 2013	Snitt 133 kommuner höst 2014 och våren 2015	Högsta värde av samtliga 133 kommuner
Kommunen som en plats att bo och leva på	78	77	77	60	78
Kommunens verksamheter	69	64	67	54	69
Inflytandet i kommunen	58	52	53	41	58

I tidningen Fokus årliga rankning av bästa kommun att bo i, placerade sig Danderyd på plats 12 av landets 290 kommuner. Rankingen baseras på 45 variabler, där allt från huspriser och arbetslöshet till bredbandstillgång och antalet sportanläggningar granskas.

I SKL:s öppna jämförelser av trygghet och säkerhet jämförs faktiska utfall och upplevda förhållanden avseende olyckor, brott och kriser. Rapporten visar också hur kom-

munfullmäktige fastställde inriktningsmål för nämnderna. Inriktningsmålen är kopplade till sju av kommunens åtta övergripande mål. Målet om låg kommunalskatt har inga inriktningsmål på nämndnivå. Nämndernas inriktningsmål är i sin tur kopplade till resultatmål som utgör underlag vid bedömning av målopplifllnaden.

Kommunen nådde upp till ambitionsnivån för sju av åtta övergripande mål. Det övergripande målet *Danderydsborna skall erbjudas en bra och attraktiv service. En positiv utveckling av de kommunala kärnområdena skola, barn- och äldreomsorg skall sättas i fokus* bedömdes vara endast delvis uppfyllt. Åtta av de 19 inriktningsmål som är kopplade till nämnda övergripande mål bedömdes vara uppfyllda.

I följande avsnitt analyseras målopplifllelsen för kommunens åtta övergripande mål.

1. Danderyd skall vara en bra och attraktiv kommun att bo och verka i

Målet bedömdes vara uppfyllt ● (grön). Bedömningen baserades på att fyra av sex inriktningsmål uppfyllde förväntad nivå samt på kommunens mycket goda resultat i SCB:s medborgarundersökning. Tekniska nämndens inriktningsmål om trygga, välstädade och värdade allmänna platser och kommunal mark bedömdes vara delvis uppfyllt. Även kommunstyrelsens inriktningsmål om ren luft samt buller under fastställda gränsvärden bedömdes vara delvis uppfyllt.

SCB:s medborgarundersökning genomfördes under våren 2015. Medborgarna gav generellt mycket goda betyg till Danderyd. Kommunen fick högsta resultat av de 133 deltagande kommunerna i samtliga helhetsbedömningar: Danderyd som plats att bo och leva på, nöjdheten med kommunens verksamheter samt möjligheten till inflytande i kommunen.

munerna arbetar förebyggande och vilka resurser som läggs på verksamheterna. Uppgifterna bygger på nationell statistik. Danderyds kommun hade generellt bra resultat i jämförelserapporten. Kommunen hade till exempel lägst antal utvecklade bränder i byggnader per 1 000 invånare. Vid sammanvägning av indikatorerna avseende personsador, utvecklade bränder, anmälda våldsbrott och anmälda stöld- och tillgreppsbrott, hade Danderyd, liksom år 2014, plats 15 av 290. Indikatorerna räknades ut per 1 000 invånare.

2. Danderyd skall erbjuda sina invånare stor valfrihet i den kommunala servicen utifrån individens önskemål och förutsättningar.

Valfriheten var fortsatt god i den kommunala servicen och målet bedömdes vara uppfyllt ● (grön). Bedömningen baserades på att tre av fyra inriktningsmål bedömdes vara uppfyllda. Det fjärde inriktningsmålet bedömdes vara delvis uppfyllt, då inte alla önskemål om placering inom förskoleklass och grundskola kunde tillgodoses fullt ut. Det finns sedan många år tillbaka ett väl utvecklat kundval inom barnomsorg, grundskola och gymnasieskola samt hemtjänst och vård- och omsorgsboende.

3. Danderydsborna skall erbjudas en bra och attraktiv service.

Målet bedömdes vara delvis uppfyllt ◆ (gul). Bedömningen baserades på att tio av nämndernas 19 inriktningsmål bedömdes vara delvis uppfyllda och åtta inriktningsmål bedömdes som uppfyllda. De inriktningsmål som bedömdes vara delvis uppfyllda avsåg kommungemensamma åtaganden i form av möjlighet för kommuninvånarna att utföra tjänster via internet. Inriktningsmålen bedömdes även som delvis uppfyllda vad gäller *möjlighet att få information om kommunens verksamheter samt deras resultat*, men även *i vilken omfattning det är lätt att komma i kontakt med kommunen för medborgare och andra intressenter*. Inrikt-

ningsmål avseende specifika verksamheter: förskola, skola och äldreomsorg, visade goda resultat och bra kundnöjdhet, men inte tillräckligt för att uppnå kommunens högt ställda krav.

Av SCB:s medborgarundersökning framgick att medborgarna generellt gav verksamheterna i Danderyds kommun mycket goda betyg.

Danderyds kommun	2015	2014	2013	2012
NMI	69	64	67	65
Bemötande - Tillgänglighet	64	62	63	59
Förskolan	80	74	76	76
Grundskolan	78	73	77	77
Gymnasieskolan	79	76	78	79
Äldreomsorgen	64	64	64	64
Stöd för utsatta personer	64	58	56	60
Gator och vägar	62	61	59	60
Gång- och cykelvägar	62	58	57	56
Idrotts- och motionsanläggningar	70	66	68	66
Kultur	67	59	60	55
Miljöarbete	60	51	55	56
Vatten och avlopp	84	80	82	82
Renhållning och sophämtning	69	64	68	66
Räddningstjänsten	73	69	70	70

4. God ekonomisk hushållning skall vara en vägledande princip för all kommunal verksamhet.

Sammanvägt bedömdes målet ha uppnått förväntad nivå ● (grön). Bedömningen av god ekonomisk hushållning väger samman ett verksamhetsperspektiv med ett ekonomiskt perspektiv. Målet innebär att alla verksamheter i kommunen har ett ansvar för att säkerställa god ekonomisk hushållning inom ramen för sina politiskt beslutade uppdrag.

De tre områden som bedöms är resultat i förhållande till mål, kommunens ekonomiska resultat i förhållande till mål samt resultat i jämförelse med andra kommuner. I bedömningen har också kommunens skattesats samt resultat för de finansiella målen vägt in.

De tre områdena – resultat i förhållande till mål, kommunens ekonomiska resultat i förhållande till mål och jämförelser med andra kommuner – väger lika tungt.

Resultat i förhållande till mål	
Nämndernas inriktningsmål avseende kostnadseffektivitet	Barn- och utbildningsnämnden ● Socialnämnden ● Kultur- och fritidsnämnden ● Tekniska nämnden ● Miljö- och hälsoskyddsnämnden ● Byggnadsnämnden ● Fastighetsnämnden ●
Nämndernas inriktningsmål avseende förvaltning och utveckling av anläggningar och byggnader så att önskad funktion vidmakthålls över tiden	Fastighetsnämnden, fastighet ● Tekniska nämnden, VA ● Tekniska nämnden, gata ● Kultur- och fritidsnämnden, anläggningar ●
Kommunens ekonomiska resultat i förhållande till mål (se tabell finansiella mål)	●
Skattesats i jämförelse med andra kommuner	●
Jämförelse med andra kommuner	
Kostnadseffektivitet inom skola (grundskola och gymnasieskola)	●
Avvikelse från standardkostnad (SCB, Vad kostar verksamheten i din kommun 2013)	Grundskola ● Gymnasieskola ● Barnomsorg ● IFO ● Äldreomsorg ●
God ekonomisk hushållning, sammanvägd bedömning	●

Den sammanvägda bedömningen utifrån sammanställningen ovan var att målet om god ekonomisk hushållning uppnåddes, och till stor del även överträffade förväntad nivå.

Nämndernas inriktningsmål avseende kostnadseffektivitet

I Danderyds kommun innebär god ekonomisk hushållning att verksamheterna bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt. Till kommunens övergripande mål har därför ett inriktningsmål knutits till kostnadseffektiv verksamhet, vilket är gemensamt för alla nämnder. I bedömningarna väger kommunen in resurser, resultat i förhållande till mål, volymer och prestationer samt jämförelser med andra kommuner, alternativt den egna verksamheten över tid. Alla nämnder bedömde att deras verksamheter sammantaget bedrevs på ett kostnadseffektivt sätt.

Nämndernas inriktningsmål avseende förvaltning och utveckling av anläggningar och byggnader så att önskad funktion vidmakthålls över tiden

Förvaltning, utveckling och underhåll av kommunens anläggningar planeras långsiktigt.

De nämnder som hade mål för förvaltning och utveckling av anläggningar var fastighetsnämnden, kultur- och fritidsnämnden och tekniska nämnden. Alla dessa nämnder bedömer att målet uppnåddes.

Kommunens ekonomiska resultat i förhållande till finansiella mål

Måluppfyllelsen för de finansiella nyckeltalen var god. Tabellen nedan visar de finansiella nyckeltal som ingick i bedömningen. De aktuella nyckeltalen täcker såväl en kort- som långsiktigt god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv. Av budgetbeslut för 2015 framgår målnivåerna för sju nyckeltal. Kommunen uppnådde alla budgeterade målnivåer utom en.

Finansiella mål	Kort sikt	Lång sikt	Utfall	Bedömning
	0-3 år	3-5 år		
Resultat (%)	> 0	> 2	2,4	●
Resultat enligt balanskrav (%)	> 0	> 0	1,9	●
Genomsnittlig nettokostnadsutveckling (%)	< 3,2	< 3,0	2,9	●
Soliditet (%)	60	60	59,4	◆
Soliditet inklusive pensionsåtaganden (%)	33	33	32,9	●
Självfinansieringsgrad av årets nyinvesteringar (%)	50	50	56,3	●
Nettokostnadernas andel av skatteintäkterna (%)	100	100	98,0	●

Årets resultat blev 37,6 mnkr och motsvarade 2,4 procent (enligt balanskravet 1,9 procent) av skatteintäkter och utjämningsbidrag, vilket är i enlighet med kommunens mål. Målet på lång sikt är att överskottet ska överstiga 2 procent. Den genomsnittliga kostnadsutvecklingen låg på 2,9 procent under de senaste tre åren. Soliditeten blev fortsatt stark och uppgick till 59,4 procent, vilket var strax under målet på 60 procent. Den starka soliditeten visade på en långsiktig finansiell handlingsberedskap. Inklusivt pensionsåtagandet blev utfallet 32,9 procent. Nettokostnadernas andel av skatteintäkterna blev två procent bättre än förväntat. Kommunen kunde finansiera verksamheten inom ramen för årets skatteintäkter. En fördjupad redovisning och analys av kommunens ekonomiska resultat och ställning samt finansiella nyckeltal finns i avsnittet Finansiell analys.

Jämförelser med andra kommuner

I modellen ingår jämförelser med andra kommuner för att komplettera övriga områden, där måluppfyllelse bedöms mot kommunens egna ambitionsnivåer.

En del av bedömningen avser mått på kostnadseffektivitet inom grund- och gymnasieskola enligt SKL:s Kommunens kvalitet i korthet. Här hade Danderyd tredje högsta placering bland deltagande kommuner. Vad beträffar grundskola gick kommunen från andra till tredje plats i riket.

Jämförelse med andra kommuner

	Danderyds rankning
Kostnadseffektivitet gymnasieskola – kostnad i relation till andel som inte fullföljer ett gymnasieprogram (SKL, Kommunens kvalitet i korthet 2015)	3
Kostnadseffektivitet grundskola – kostnad per betygspoäng (SKL, Kommunens kvalitet i korthet 2015)	3

En annan del av bedömningen grundar sig på SCB:s beräkning av avvikelse från standardkostnaden. I det statliga systemet för kostnadsutjämning beräknas en standardkostnad för varje verksamhet i kronor per invånare för respektive kommun. Standardkostnaden är den kostnad som kommunen skulle ha om man bedrev verksamheten på en genomsnittlig avgifts-, ambitions- och effektivitetsnivå med hänsyn till kommunens egna strukturella faktorer enligt kostnadsutjämnings.

Måttet avvikelse från standardkostnad i tabellen nedan visar om kommunen hade högre eller lägre kostnad än genomsnittet för länet.

Avvikelse mot standardkostnad (procent)	Mått	Danderyds resultat	Snitt Stockholms län
Nationell jämförelse			
SCB Vad kostar verksamheten i din kommun (2014)	Avvikelse från standardkostnad		
	barnomsorg	-6,4	-7,9
	grundskola	-12,7	-5,8
	gymnasieskola	-9,2	-6,3
	äldreomsorg	0,7	-5,0
	IFO	-22,5	-9,8

Av tabellen framgår att Danderyds kostnadsnivå var lägre än standardkostnaden inom alla verksamheter. Som jämförelse har genomsnittsavvikelsen för Stockholms län lagts in.

5. Kommunen skall ge goda förutsättningar för ett varierat utbud av fritids- och kulturaktiviteter.

Målet bedöms vara uppfyllt ● (grön). Bedömningen baseras på att sex av åtta inriktningsmål uppfylldes, samt på kommunens goda resultat i SCB:s medborgarundersökning.

SCB:s medborgarundersökning är en viktig del i kultur- och fritidsnämndens måluppföljning och ger information om medborgarnas uppfattning om verksamheten. Danderyds resultat avseende *hur medborgarna ser på fritidsmöjligheter och idrotts- och motionsanläggningar* blev högre än medelvärdet för övriga deltagande kommuner.

Inriktningsmålet vad gäller minskat användande av alkohol, narkotika och tobak bland kommunens ungdomar bedömdes vara ej uppfyllt. Bedömningen baserades på *Livsstilsstudien* (Stockholmsenkäten) som genomfördes bland gymnasiet årskurs 2 och grundskolans årskurs 9. Föräldrar, skola och föreningsliv i kommunen behöver samarbeta för bättre resultat inom området. Ett förebyggande arbete verkar för en attitydförändring på lång sikt.

6. Företag verksamma i kommunen skall erbjudas ett gott näringslivsklimat.

Målet bedöms vara uppfyllt ● (grön).

Bedömning av måluppfyllelse baseras på nämndernas inriktningsmål, resultatet i SKL:s jämförelseprojekt Kommunens kvalitet i korthet (KKiK) samt på Svenskt Näringslivs ranking. I bedömningen vägs också kommunens arbete med det lokala näringslivet in.

Mätning av kundnöjdhet sker genom deltagande i Stockholm Business Alliance (SBA) nöjd-kund-index-mätning. Mätresultatet för 2014 visade på ett resultat som låg nära medelvärdet. Detta var det första året som Danderyd deltog i mätningen. Resultatet för 2015 är inte klart än.

Av SKL:s projekt KKiK framgick att Danderyd låg på andra plats bland de deltagande kommunerna. Resultatet mättes utifrån det antal företag som startats per 1 000 invånare. Svenskt Näringslivs rapport om företagsamhet i landets kommuner visade att Danderyds kommun hade den mest nyföretagsamma befolkningen. Näringslivsrankingen innehåller totalt 18 faktorer som inbördes viktas olika tungt. Den tyngst vägande delen är företagets uppfattning om *Det sammanfattande omdömet om företagsklimatet i kommunen*. I rapportens totalrankning låg Danderyds kommun på fjärde plats.

Danderyd samverkar med övriga kommuner inom Stockholm Nordost. Sedan hösten 2011 arrangeras nätverksträffar med frukostmöten för kommundialog i samarbete mellan kommunen, Företagarna Danderyd och Handelskammaren Danderyd. Syftet är att sprida information om aktuella frågor i kommunen samt att nätverka och knyta nya kontakter.

7. Kommunen skall ha låg kommunalskatt.

Målet bedöms vara uppfyllt ● (grön).

Danderyds kommun har landets näst lägsta kommunalskatt med 17,35 kr. Lägst skatt har Solna stad med 17,12 kr.

8. Danderyd ska ha en god och hälsosam miljö samt arbeta för en långsiktigt hållbar utveckling.

Målet bedömdes vara uppfyllt ● (grön). Bedömning av måluppfyllelse baseras på nämndernas inriktningsmål.

De fyra gemensamma inriktningsmålen bedöms vara uppfyllda, liksom Miljö- och hälsoskyddsnämnden tre egna inriktningsmål.

Väg- och spårtrafikens miljöpåverkan i Danderyd är en fortsatt prioriterad fråga. Stora delar av kommunen hade god luftkvalitet. Mätningar vid E18 visade att miljö kvalitetsnormen för kväveoxider klarades, samt att det fastställda gränsvärdet för partiklar i luft (PM10) överskreds vid ett tillfälle under mätperioden februari 2014–april 2015. Bullerpåverkan är huvudsakligen ett problem kring E18, Roslagsbanan samt huvudvägar. Kommunen diskuterar med trafikförvaltningen på Stockholms läns landsting för att utföra bullerdämpande åtgärder, vilket de också har gjort i form av bullerskydd och åtgärder på 14 privata fastigheter. Danderyds kommun arbetar även långsiktigt med att minska påverkan av luft och buller i projektet centrala Danderyd. Här görs programarbete och åtgärdsvalsstudie för att utreda förutsättningarna för en tunnelförläggning av E18.

Konkurrensneutralitet

KONKURRENSNEUTRALITET GÄLLER I DANDERYDS KOMMUN

Danderyds kommun är sedan 1990-talet organiserad utifrån en beställar- och utförarmodell. Barn- och utbildningsnämnden samt socialnämnden är beställarnämnder som ersätter skola och omsorg utifrån de peng- och checknivåer som kommunfullmäktige fastställt.

Pedagogisk verksamhet

I kommunen fanns 39 förskolor varav två även bedrev deltidsförskola. Det fanns nio verksamheter inom pedagogisk omsorg (familjedaghem) och tre öppna förskolor. Ungefär hälften av föräldrarna valde kommunal utförare och hälften privat utförare. Omkring 30 barn gick i förskola utanför kommunen, samtidigt som cirka 165 barn från andra kommuner gick i förskola i Danderyd.

I kommunen fanns 18 skolor för förskoleklass till och med årskurs 9. 13 av dessa var kommunala och 5 var fristående. Ungefär 300 elever gick i sammanlagt 30 olika skolor

utanför kommunen och cirka 100 skolpliktiga elever gick i skola utomlands. Föräldrarna kan välja skola och ta med sig skolpengen utanför kommunen.

Eleverna i Danderyd kan fritt söka gymnasieskola bland alla kommunala gymnasieskolor i länet och i riket. Danderyds elever har rätt att ta med sig skolpengen. I länet finns en gemensam prislista som reglerar ersättning per elevplats på de olika programmen. Under höstterminen 2015 antogs cirka 40 procent till Danderyds gymnasium, 20 procent till Viktor Rydbergs gymnasium i Djursholm och 5 procent till Marina läroverket i Danderyd. Övriga 45 procent sökte sig till cirka 100 skolor i Stockholms län och ungefär 15 i övriga Sverige och utomlands.

Äldreomsorg

Privata utförare ansvarar för drygt hälften av verksamheten inom hemtjänst och cirka 60 procent inom vård- och omsorgsboende. Inom hemtjänsten fanns 12 privata utförare förutom den kommunala utföraren. Inom vård- och omsorgsboende fanns fyra privata utförare utöver den i kommunal regi.

(procent)	Kommunala förskolor/skolor i Danderyds kommun	Fristående förskolor/skolor alt andra kommunala skolor
Förskola	47 (47)	53 (53)
Förskoleklass	86 (86)	14 (14)
Skola årskurs 1-6	84 (84)	16 (16)
Skola årskurs 7-9	53 (53)	47 (47)
Gymnasiet	42 (42)	58 (58)
	Kommunal regi	Privata utförare alt i andra kommuner
Hemtjänst	45 (47)	55 (53)
Särskilt boende	38 (38)	62 (62)

Resultat för 2014 inom parentes i tabellen.

Ekonomisk rapportering

MÅLET OM GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING UPPNÅDDES

Den sammanvägda bedömningen är att målet om god ekonomisk hushållning uppnåddes. Bedömningen gjordes utifrån de tre områdena resultat i förhållande till mål, kom-

munens ekonomiska resultat i förhållande till mål samt resultat i jämförelse med andra kommuner. I bedömningen vägdes kommunens skattesats in, samt uppnådda resultat för de finansiella målen.

Årets resultat är positivt

(mnkr)	Budget 2015	Bokslut 2015	Avvikelse
Verksamhetens nettokostnader inklusive avskrivningar	-1 476,6	-1 576,8	-100,2
Avgår internränta	53,0	32,6	-20,4
Verksamhetens nettokostnader	-1 423,6	-1 544,2	-120,6
Skatteintäkter	2 026,9	2 018,0	-8,9
Generella statsbidrag och utjämning	-439,0	-442,0	-3,1
Finansiella intäkter	2,0	7,5	5,5
Finansiella kostnader	-17,1	-1,6	15,5
Resultat före extraordinära poster	149,2	37,6	-111,6
Extraordinära intäkter	0,0	0,0	0,0
Extraordinära kostnader	0,0	0,0	0,0
Förändring av eget kapital	149,2	37,6	-111,6

Årets resultat uppgick till 37,6 mnkr. Det kan jämföras med det budgeterade resultatet om 149,2 mnkr (54,4 mnkr exklusive Mörby Centrum). De budgeterade intäkterna från försäljning av kommunens fastigheter i Mörby Centrum till Skandia Fastigheter (f d Diligentia AB) om 94,8 mnkr är exkluderade i jämförelse med budget. Den extraordinära posten är jämförelsestörande. Resultatet var bättre än fjol-

årets, då överskottet stannade på 1,3 mnkr. Skatteintäkterna inklusive utjämning blev 11,9 mnkr lägre än budgeterat. Kommunens verksamheter redovisade sammantaget ett underskott på 125,9 mnkr (31,1 mnkr exklusive Mörby Centrum) mot budget. Underskotten vägdes upp av ett positivt finansnetto, och att avkastningen från medelsförvaltningen om sammantaget 19,0 mnkr blev bättre än budget.

Resultat enligt balanskravet

(mnkr)	Budget	Bokslut
Reavinst (försäljning av anläggning)	-5,0	-7,6
Återställande av balanskrav (från 2014)	0,0	-0,7
Summa	-5,0	-8,2
Resultat avstämt mot balanskravet	144,2	29,4

En avstämning mot balanskravet ska göras enligt kommunalagens krav på en ekonomi i balans (KL 8 kapitlet 4 §). Syftet med balanskravet är att en kommun ska visa att den inte lever över sina tillgångar. Det innebär till exempel att realisationsvinster från försäljning av anläggningar inte ska finansiera den löpande driften. Årets resultat enligt balanskravet uppgick till 29,4 mnkr. Jämfört med budget blev avvikelserna -124,9 mnkr (-30,1 mnkr exklusive Mörby Centrum). Årets resultat justerades för 7,6 mnkr i intäkter från försäljning av kommunens fastighet Åsgård 9. Det negativa resultatet om 0,7 mnkr från bokslut 2014 återställdes.

Lägre skatteintäkter jämfört med budget

(mnkr)	Budget	Bokslut	Avvikelse
Skatteintäkter			
Skatteintäkter	2 019,1	2 019,1	0,0
Slutavräkning 2015 (prognos)	7,8	-2,5	-10,3
Slutavräkning 2014	0,0	1,4	1,4
Summa	2 026,9	2 018,0	-8,9
Generella bidrag och utjämning			
Regleringsavgift/bidrag	-1,3	-1,3	0,0
Kostnadsutjämning	194,8	194,0	-0,7
Inkomstutjämning	-652,2	-657,1	-5,0
Kommunal fastighetsavgift	50,1	50,0	-0,1
Generella bidrag från staten (strukturbidrag)	0,0	2,7	2,7
Införandebidrag	0,0	0,0	0,0
Utjämningsavgift LSS	-30,5	-30,4	0,1
Summa	-439,0	-442,0	-3,0
Totalt	1 587,9	1 576,0	-11,9

Kommunens skatteintäkter inklusive utjämning blev 11,9 mnkr sämre än budgeterat. Kommunalskatteintäkterna blev 8,9 mnkr lägre än budget, varav 1,4 mnkr avsåg 2014 års slutavräkning och -10,3 mnkr avsåg en prognos på slutavräkningen för 2015. Slutavräkningen reglerar ett förändrat skatteunderlag för riket, vilket fördelas på kommunerna utifrån antal invånare. Kommunen betalade drygt 490 mnkr till den kommunala utjämningen enligt budget 2015. Kommunen får endast 20 procent vid en ökning av kommunalskatteintäkterna. Resterande del går till utjämningsystemet. Kommunens skatteintäkter grundade sig på antalet invånare den 1 november året före bokslutsåret. Den kommunala fastighetsavgiften genererade 50,0 mnkr.

Skattesatsen låg kvar på samma nivå som 2014: 17,35 kr. 2015 låg kommunen på andra plats i länet samt riket vad gäller kommunal skattesats. Sett till den totala skattesatsen (inklusive landstingsskatten) placerade sig Danderyd på andra plats i länet med 29,45 kr. Resultatet blev fjärde plats i riket.

Nämndernas driftredovisning inklusive produktionsstyrelsen

(mnkr)	Budget 2015	Bokslut 2015	Avvikelse (mnkr)	Avvikelse (%)
Nämnder				
Kommunstyrelsen	- 82,3	- 77,2	5,1	- 6
Revision	- 1,0	- 1,1	- 0,1	9
Överförmyndarnämnden	- 2,8	- 2,9	0,0	1
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	- 5,9	- 5,6	0,3	- 5
Byggnadsnämnden	- 10,6	- 9,2	1,4	- 13
VA-verk och Avfall	0,0	0,0	0,0	0
Tekniska nämnden	- 86,3	- 85,2	1,1	- 1
Fastighetsnämnden	- 11,6	- 1,5	10,1	- 87
Kultur- och fritidsnämnden	- 85,7	- 81,6	4,1	- 5
Barn- och utbildningsnämnden	- 791,6	- 802,2	- 10,6	1
Socialnämnden	- 569,7	- 563,4	6,4	- 1
Nämndernas nettokostnader inklusive avskrivning	- 1 647,6	- 1 629,7	17,8	- 1
Avgår internränta	53,0	32,6	- 21,6	- 41
Nämndernas nettokostnader	- 1 594,6	- 1 597,1	- 3,8	0
Pensioner, PO-diff med mera	- 30,0	- 53,3	- 23,3	78
Semesterlöneskuld inklusive PO	0,0	- 3,1	- 3,1	
Realisationsvinster, exploatering	104,0	101,0	- 3,0	- 3
- Mörby centrum*	94,8	0,0	- 94,8	- 100
Försäljning av anläggningstillgångar	5,0	7,6	2,6	52
Övriga intäkter**	0,0	9,0	9,0	
Produktionens resultat	- 2,8	- 8,4	- 5,6	199
Verksamhetens nettokostnad	- 1 423,6	- 1 544,3	- 121,9	9

* Försäljning är förskjuten till 2016.

** Återbetalning AFA premier.

I verksamhetens kostnader ingår nämndernas verksamheter, produktionsorganisationen som bedriver verksamheterna barnomsorg, skola och omsorg i kommunal regi samt centrala poster som pensioner och semesterlöneskuld.

NÄMNDERNA

Nämnderna redovisade ett resultat som var 17,8 mnkr bättre än budget, vilket innebär 1 procent av den totala budgetramen om 1 629,8 mnkr. Därmed höll sig nämnderna inom tilldelade ramar. Alla nämnder utom två redovisade överskott mot budget.

Fastighetsnämnden redovisade ett resultat om 10,1 mnkr, vilket motsvarar 40 procent av nämndens budget. 2015 var något varmare än ett normalår. Det avspeglade sig i lägre kostnader för driftmedia och lägre vinterkostnader.

Socialnämnden redovisade ett överskott om 6,4 mnkr, vilket motsvarar 1 procent av nämndens totala budget. Överkottet kom från flera verksamheter som socialpsykiatri, äldreomsorg och den statliga ersättningen för flyktingmottagandet.

Övriga nämnder med mindre överskott om sammanlagt 12 mnkr är kommunstyrelsen, kultur- och fritidsnämnden, byggnadsnämnden, tekniska nämnden och miljö- och

hälsoskyddsnämnden. Dessa överskott kan härledas till senareläggning av projekt och vakanta tjänster.

Barn- och utbildningsnämnden redovisade ett underskott på 10,3 mnkr mot budget, vilket motsvarade 1,3 procent av nämndens totala budget. Avvikelsen berodde på lägre statsbidragsintäkter för maxtaxa inom barnomsorgen än budgeterat. Det tillkom även fler barn och elever än budgeterat för grund- och gymnasieskola samt fritidshem.

PRODUKTIONSSTYRELSEN

Danderyds kommun har en beställar- och utförarmodell där produktionsstyrelsen driver skol- och omsorgsverksamhet samt kulturskola och ungdomsmottagning i kommunal regi. Produktionsorganisationens resultat blev -8,4 mnkr, vilket var 5,6 mnkr sämre än budget. Produktionsstyrelsen underbalanserar sin budget med 2,8 mnkr för att kunna ta tidigare upparbetade fonder i anspråk. Vad gäller skolverksamheten visade förskolor och gymnasiet underskott medan grundskolan visade plus. Inom äldreomsorgen visade hemtjänsten ett negativt resultat om 2,7 mnkr medan vård- och omsorgsboende var i balans. Omsorgen om funktionsnedsatta enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) redovisade ett överskott om 1,7 mnkr.

Produktionsstyrelsen har förbättrat sitt resultat successivt, tack vare en utvecklad ledningsorganisation och mer effektiva arbetssätt. Kommunfullmäktige beslutade att avskaffa produktionsstyrelsen i november 2015. I stället inrättas ett produktionsutskott under kommunstyrelsen från och med januari 2016. Kommunen anpassar Danderyds beställarutförarmodell till dagens förutsättningar. Därmed får den egna produktionen bättre förutsättningar att bli konkurrenskraftig. I förutsättningarna ingår att förtydliga rollerna för beställare och utförare.

EN JÄMFÖRELSE MED 2014

Årets resultat 37,6 mnkr blev 36,4 mnkr bättre än 2014 års resultat. Verksamhetens nettokostnader (intäkter minus bruttokostnader) minskade med 29,4 mnkr (1,9 procent), samtidigt som verksamhetens intäkter ökade med 134,0 mnkr. Ökningen bestod i huvudsak av försäljning av exploateringsfastigheter om 101 mnkr. År 2015 ingick ett engångsbelopp på 9,0 mnkr från AFA Försäkring, vilket inte fanns med 2014. Intäkter i form av avgifter och taxor som hör till respektive verksamhet minskade med 104,5 mnkr (5,1 procent). Verksamhetens bruttokostnader ökade med 68,7 mnkr (3,7 procent) inklusive avskrivningar.

Verksamhetens nettokostnader ökade med 80,6 mnkr (5,1 procent) mellan 2014 och 2015 efter rensning från exploateringsintäkter och intäkter från AFA Försäkring. Lönekostnader och pensionskostnader svarade för i stort sett hela ökningen. Lönekostnaderna ökade med 6,7 procent. Resultatet av lönerörelsen blev i snitt en ökning med 3,49 procent, vilket innebar att kommunen under året fick ökade kostnader för löner på cirka 3,21 procent utöver avtal. Många nyrekryteringar innebar höga ingångslöner på grund av konkurrens om attraktiv personal. De lönestrategiska satsningarna på framför allt lärarlöner gav utslag i lönekostnaderna.

Pensionskostnaderna ökade med 43 mnkr. Orsakerna var flera. Antalet anställda som tjänade över 7,5 basbelopp ökade, vilket ger rätt till pensionsförmån. KPA bytte under året beräkningsmetodik för pensioner, vilket påverkade

årets resultat negativt. I övrigt gäller samma förklaringsgrund som för lönekostnadsökningarna.

Kommunen finansierar verksamheten med skatteintäkter. Inklusiv utjämning ökade dessa med 35,1 mnkr. De finansiella intäkterna blev betydligt lägre med 7,5 mnkr jämfört med 40,2 mnkr under 2014. Då gjordes en realisering av värdepapper inom kommunens medelsförvaltning av pensioner. De finansiella kostnaderna fortsatte att sjunka och blev 4,6 mnkr lägre på grund av låga låneräntor.

KOSTNADER FÖR FLYKTINGMOTTAGANDET

Kostnader för ensamkommande barn uppgick till 14,5 mnkr 2013. 2014 uppgick kostnaderna till 14,6 mnkr och ökade till 29,5 mnkr under 2015. Den statliga ersättningen täckte mer än väl kostnaderna. Överskottet 2015 blev 5,9 mnkr. Motsvarande kostnader för nyanlända uppgick till 2,4 mnkr 2013. 2014 blev kostnaderna 2,6 mnkr respektive 2,2 mnkr för 2015. Även för denna grupp bidrog ersättningen från staten till årliga överskott. Summan för 2015 blev 1,8 mnkr. Socialnämnden ombesörjer kommunens ansvar för flyktingverksamheten, förutom utbildning. Kostnaderna avser handläggning och försörjningsstöd. Av kostnaderna för ensamkommande barn avsåg 23,7 mnkr köpta platser och 2,3 mnkr utgjordes av personalkostnader. Beträffande skolgång uppgick kostnaderna för nyanlända till 2,4 mnkr.

För att ta emot den mer omfattande flyktingströmmen under senare delen av 2015 öppnade kommunen ett evakueringsboende i den nedlagda förskolan Pärlan. Kostnaderna för denna verksamhet uppgick till 1,8 mnkr under 2015. Kommunen ansökte om ersättning för dessa kostnader hos Migrationsverket.

Samtliga kommuner i Sverige erhöll medel för att klara flyktingsituationen. Danderyds kommun fick bidrag på 3,3 mnkr under 2015. Inkomsten periodiserades till en trettondel 2015 och tolv trettondelar 2016. Medlen kommer användas för att finansiera 2016 års förstärkning av socialkontoret. Modersmålsundervisning ska öka och förberedelseklasser planeras inom ramen för utbildningsnämnden.

I kostnadsutvecklingen ingick volymförändringar samt löne- och prisutveckling.

Investeringar

(mnkr)	Budget 2015	Bokslut 2015	Avvikelse
Kommunstyrelsen	- 17,3	- 6,9	10,4
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	- 0,1	0,0	0,1
Byggnadsnämnden	- 2,9	- 1,3	1,6
VA-verksamhet och Avfall	- 13,0	- 0,4	12,6
Tekniska nämnden	- 75,8	- 67,4	8,4
Fastighetsnämnden	- 161,5	- 139,2	22,2
Kultur- och fritidsnämnden	- 25,3	- 10,6	14,7
Barn- och utbildningsnämnden	0,0	0,0	0,0
Socialnämnden	- 0,2	0,0	0,2
Produktionsstyrelsen	- 5,0	- 3,9	1,1
Summa nettoinvesteringar	- 301,1	- 229,8	71,3

Danderyds kommun investerade för 229,8 mnkr under året. De tre nämnder som omfattas av större investeringsvolym är: fastighetsnämnden, tekniska nämnden och kultur- och fritidsnämnden.

Totalt sett använde kommunen inte hela investeringsbudgeten. Överskottet uppgick till 71,3 mnkr. Störst överskott, 22,2 mnkr, redovisade fastighetsnämnden där avvikelsen avser ny-, om- och tillbyggnationer. Nämnderna begärde sammantaget att 60,3 mnkr ombudgeteras till 2015. Orsaken är att investeringsprojekten löper över flera år och ofta är föremål för överklaganden, vilket försenar processen.

FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER

Kommunen har en föreskrift för kommunens medelsförvaltning, upplåning och leasing samt en placeringspolicy för förvaltningen av medel som är avsatta för pensionsförpliktelser.

Kommunens likvida medel ska placeras så att god avkastning uppnås med hänsyn till betalningsberedskap och betryggande säkerhet. Det finns också begränsningar i vilka placeringsformer som får användas, samt att placering endast får ske inom Sverige.

När det gäller upplåning och finansiering ska detta göras på de sätt som är mest förmånliga för kommunen. Grunden är bedömd ränteförväntan och löptid samt lämpliga belopp. Upplåning ska i första hand ske i svenska kronor. Här finns också begränsningar för i vilken form upplåning får ske.

Placeringspolicyn preciserar strategiska beslut kring den långsiktiga förvaltningen av medel som är avsatta för pensionsförpliktelser. Här beskrivs bland annat ansvarsfördelning, tillåtna tillgångsslag samt uppföljning och rapportering. De två övergripande målen är att uppnå en god avkastning med betryggande säkerhet samt att få en jämn och förutsägbar utbetalning av pensionskapitalet över tid.

Upplåningens förfallostruktur 2015 redovisas i tabellen nedan. Jämfört med 2014 gjordes en förskjutning från lån som förfaller inom tidsperioden mellan ett år till 3-5 år. Det låga ränteläget gör det förmånligt att binda räntan under en längre tidsperiod. Under året lånade kommunen ytterligare 150 mnkr för att täcka budgeterade investeringsutgifter. Förändringen för koncernen mellan 2014 och 2015 berodde på att Djursholms AB tog ett externt lån på 56 mnkr för att lösa skuldens belopp till kommunen. Det berodde på att Skatteverket har begränsat avdragsrätten för koncerninterna lån.

Uppgifter om lån i banker och kreditinstitut	Koncern		Kommun	
	2015	2014	2015	2014
Genomsnittlig ränta (%)	1,4	2,8	1,6	2,8
Genomsnittlig räntebindningstid	3,9 år	2,5 år	4,6 år	2,7 år
Lån som förfaller inom (belopp i mnkr)				
1 år	95	198	94	197
2-3 år	0	95	0	95
3-5 år	352	0	296	0
Totalt	447	293	390	292

EXTERNA MEDELSFÖRVALTNINGEN

I maj 1998 avsattes 300 miljoner kronor av intäkterna från försäljningen av Danderydsbostäder för extern långsiktig kapitalförvaltning. Syftet var att via kapitalet och avkastningen i första hand täcka kommunens åtaganden för pensioner intjänade före 1 januari 1998.

Kommunfullmäktige beslutade om en placeringspolicy för långsiktig medelsförvaltning, vilken reviderades senast utifrån beslut i kommunfullmäktige 23 september 2013 enligt § 66. Enligt placeringspolicyen ska kommunens förvaltningsmål uppnås genom att tillgångarna förvaltas på ett sådant sätt att dessa matchar delar av pensionsskulden. Riskspridningen ska vara god mellan de olika tillgångsslagen, för att på så sätt säkerställa en bra diversifiering.

Kapitalet är placerat i Cliens Mixfond Sverige B som är en aktivt förvaltd blandfond med etiskt placeringsreglemente. Fonden, med startdatum 31 december 2004, består av svenska räntebärande och svenska samt nordiska aktier. Exponeringen består av minst 25 procent aktier och som mest 75 procent aktier, vilka allokeras för att begränsa nedsiderisken. Fondens genomsnittliga årsavkastning 2015 uppgår till 12,2 procent jämfört med index 5,1 procent.

Avkastningen 2015 blev 17,3 mnkr eller 12,2 procent mot ett index på 5,1 procent. Ackumulerad avkastning från starten 3 juli 2014 resulterade i 24,4 mnkr eller 16,5 procent mot ett index på 7,0 procent.

Ett uttag om 13,8 mnkr skedde i slutet av året för att täcka delar av pensionsutbetalningarna enligt placeringsreglementet. Marknadsvärdet uppgick efter uttaget till 144,6 mnkr per 31 december 2015. Driftbudgeten belastades med 19,5 mnkr för uttag till pensioner.

Vid utgången av december var fördelningen i Cliens Mixfond 69 procent aktier och 27 procent räntebärande. 5 procent bestod av kassa och upplupen ränta. Bokfört värde uppgick till 126,5 mnkr per 31 december 2015.

Avkastningen var positiv under 2015 och Cliens Mixfond presterade över index.

Risken för nedskrivning var tidigare låg, då bokfört värde legat avsevärt under marknadsvärde. Vid bytet 2014 till Cliens Mixfond, då marknadsvärdet realiserades, fanns en risk att kommunen vid en nedgång på marknaden måste skriva ner bokfört värde. Skillnaden mellan bokfört värde och marknadsvärde har återigen ökat, varför den risken nu bedöms som liten.

DEN SAMMANSTÄLLDA REDOVISNINGEN FÖR KOMMUNKONCERNEN OMFATTAR DJURSHOLMS AB

Djursholms AB är ett helägt dotterbolag vars syfte är att äga och förvalta kommunala fastigheter. Primärt omfattar detta fastigheter för rekreationsändamål samt park, gator och andra allmänna platser. Bolaget ska verka för att bevara ett levande jordbruk samt i mån av resurser tillhandahålla lokaler för kommunal verksamhet. Fastighetsinnehavet omfattar ett 100-tal fastigheter där flera saknar såväl bokfört värde som taxeringsvärde. Det beror på att kommunen ägt dem under mycket lång tid. Bokfört värde uppgick totalt till 60,1 mnkr.

Djursholms AB redovisade för 2015 ett resultat om 2,4 mnkr före skatt på en omsättning på 20,6 mnkr.

Årsredovisning för Djursholms AB framgår av Djursholms AB:s verksamhetsberättelse.

KOMMUNENS INTRESSEN OCH DELÄGARSKAP

Förutom det helägda bolaget har kommunen intressen i följande bolag eller kommunalförbund:

- Storstockholms Brandförsvarsförbund (org nr 222000-0356) 2,6 procent
- Käppalaförbundet (org nr 222000-0117) 8,2 procent
- Norrvatten (org nr 222000-0158) 8,6 procent
- AB Världsljus (org nr 56485-4791) 1,0 procent
- Roslagsvatten AB (org nr 556142-2394) 1,0 procent
- Söderhalls Renhållningsverk AB (org nr 556197-4022) 10,0 procent

Storstockholms Brandförsvarsförbund (SSBF) övergick 2013 till att ledas av en direktion. Tidigare var det förbundsfullmäktige och en förbundsstyrelse som hade ledarskapet. Resultatet 2015 uppgick till 13,7 mnkr (36,8 mnkr 2014).

INTERN KONTROLL

Resultat av genomförd intern kontroll 2015

Kommunledningskontoret konstaterar att samtliga nämnder tagit fram och följt upp interna kontrollplaner för 2015. Planerna grundas på risk- och väsentlighetsanalyser. Av redovisningarna framgår vilka granskningsområden som visar avvikelser.

Identifierade avvikelser mot kontrollmålen är få och i huvudsak av lindrig art. De brister som förekommer beträffande avtalsuppföljning och förtroendekänsliga poster där nolltolerans gäller, bör dock tas på största allvar.

Under 2015 utvecklades metodiken för intern kontroll. Nämnderna kommer successivt att övergå till den nya metodiken.

Finansiell analys

MODELL FÖR FINANSIELL ANALYS

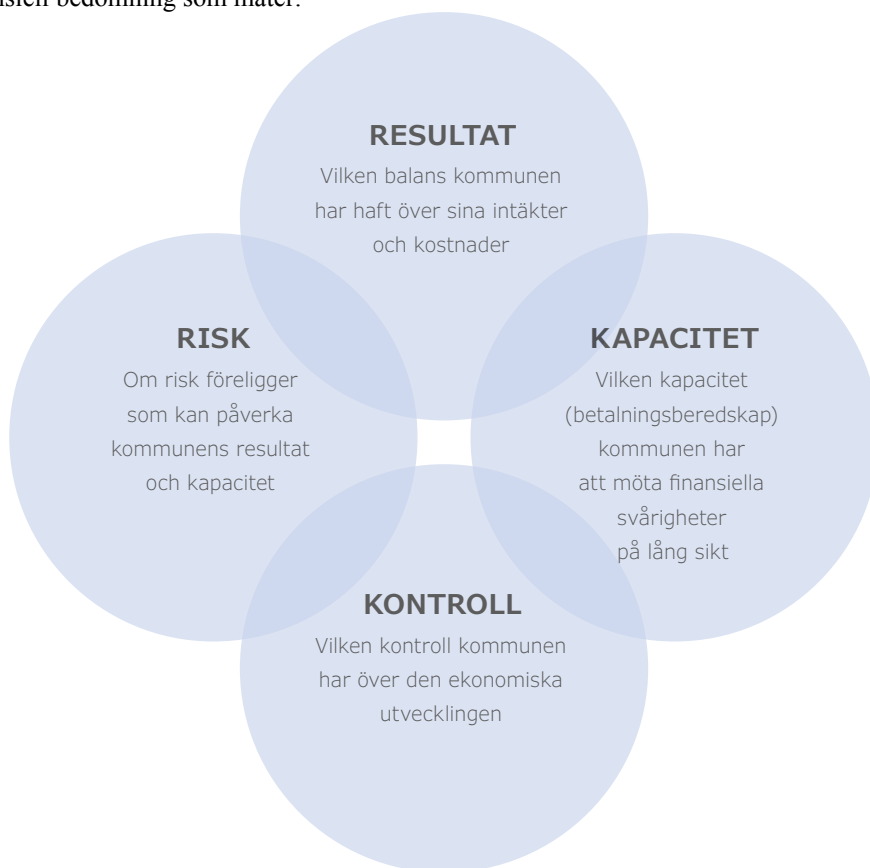
För att kartlägga och analysera resultat, utveckling och ställning för Danderyds kommun används den finansiella analysmetoden RK-modellen. Den utgår från fyra viktiga finansiella aspekter: det finansiella resultatet, kapacitetsutvecklingen, riskförhållanden samt kontrollen över den

finansiella utvecklingen. Varje aspekt analyseras med hjälp av de nyckeltal som finns under respektive rubrik.

Målsättningen är att identifiera eventuella finansiella möjligheter och utmaningar för att klargöra om kommunen följer kommunallagens krav på ekonomisk hushållning.

RK-modellen

Fyra aspekter vid finansiell bedömning som mäter:

Kommunens nyckeltal som är grunden till den finansiella analysen samt förklaringar av nyckeltalen återfinns efter sammanfattningen.

På kort sikt klarar sig Danderyds kommun bra. Kommunen kan något enstaka år gå med förlust på grund av hög soliditet. Likviditeten är generellt god men fluktuationen är stor mellan in- och utbetalningar inom månad och år. Det låga ränteläget har gjort det möjligt att nyttja kommunens checkkredit för att begränsa den externa upplåningen.

Lägre årliga överskott kan även klara normala investeringsvolymerna och en modest upplåningsvolym. Avskrivningsnivåerna är fortfarande förhållandevis låga och ryms därmed i driftbudgeten. Nettokostnadsandelen kan på kort sikt stärka intäktsidan med reavinster från försäljning av exploateringsmark samt exploateringsfastigheter och därmed klara att ligga på 100 procent eller något under. Kommunen har även god förmåga att betala skulder ur ett kort och medellångt perspektiv.

På lång sikt är inte resultatet eller överskottet från skatteintäkterna tillräckliga för att kunna finansiera större investeringsvolymerna. Nyupplåning kommer fresta på driftbudgeten när räntorna åter stiger. Utrymmet i budgeten är alltför snävt för att rymma ökade lönekrav och kostnadsökningar på grund av högre kompetenskrav. Med en högre investeringsnivå och införande av komponentavskrivning kommer andelen avskrivningar av kommunens driftbudget att öka markant. Kommunens låga skatteuttag är en fördel, då det finns utrymme för höjd skatt. Utrymmet är dock begränsat på grund av det mellankommunala utjämningsystemet. Ekonomistyrningen behöver utvecklas för att bättre styra över tillgängliga resurser och hur de ska prioriteras och fördelas. Nämnderna lägger sedan tidigare säkra prognoser. En viss överdriven försiktighet kan noteras i juniprognosen i förhållande till utfallet. Produktionsstyrelsens prognoser varierade under året men var i förhållande till omsättningen endast 0,7 procent. I ett längre perspektiv kommer kommunen utsätta sig för större finansiella risker. Det kan bland annat hänföras till de kommande exploateringsprojektens omdaning av Mörby centrum och tunnelförläggning av E18. I risktagandet ligger dock utveckling och tillväxt som motiv för kommunen.

Resultat

Årets resultat (mnkr)	2015	2014	2013
Årets resultat	37,6	1,3	15,0
Årets resultat före extraordinära poster	37,6	1,3	15,0
Underliggande resultat, exklusive jämförelsestörande poster	28,6	1,3	7,3

Nettokostnadsandel

(%)	2015	2014	2013
Nettokostnad av skatteintäkter och utjämnings	98,0	102,1	98,1
Nettokostnad (exklusive jämförelsestörande) av skatteintäkter och utjämnings	98,6	102,1	98,6
Nettokostnad – exploateringsintäkter av skatteintäkter och utjämnings	104,4	102,1	98,9
Nettokostnad (exklusive jämförelsestörande) – exploateringsintäkter av skatteintäkter och utjämnings	105,0	102,1	99,4
Pensioner av nettokostnaden	4,9	4,0	3,9
Avskrivningar av nettokostnaden	6,1	6,0	6,4

Investeringsvolym

(%)	2015	2014	2013
Investeringsvolym nettoutgifter (mnkr)	233,8	124,3	113,4
Självfinansieringsgrad av årets nyinvesteringar	56,3	77,2	97,7
Investeringsvolym/verksamhetens nettokostnader	14,9	7,9	7,6
Avskrivningar/nettoinvesteringar	40,3	76,2	84,5

- Danderyds kommun redovisade 2015 ett positivt resultat om 37,6 mnkr. Relateras resultatet till verksamhetens kostnader blev utfallet 1,8 procent. Måttet bör ligga mellan 2–3 procent över en längre tidsperiod för att kommunen ska klara av att finansiera investeringar med skatteintäkter. Samtidigt finns utrymme för upplåning eftersom kommunens skuldsättningsgrad är låg. Det goda resultatet 2015 berodde främst på återbetalade AFA sjukförsäkringspremier samt försäljning av exploateringsfastigheter.
- Nettokostnadsandelen uppgick till 98,0 procent. Det innebär att den löpande driften är finansierad med skattemedel men att kommunen måste låna till delar av gjorda investeringar. Pensionskostnadernas andel uppgick till 4,9 procent. Pensionskostnaderna kommer successivt att öka men tryggas till viss del av att kapital avsatts för att möta framtida pensionsutbetalningar. Avskrivningarnas andel följer investeringstakten som skett över åren.
- Självfinansieringsgraden uppgick till 56,3 procent. Investeringsvolymen ökade jämfört med föregående år. Kommunen budgeterade ett målvärde om 50 procent.

Kapacitet Soliditet

(%)	2015	2014	2013
Soliditet	59,4	62,9	63,1
Soliditet inklusive hela pensionsåtagandet	32,9	33,0	31,9
Soliditet inklusive ofinansierat pensionsåtagande	38,8	39,9	37,4
Tillgångsförändring	9,7	0,0	-1,2
Förändring av eget kapital	3,6	-0,4	0,8

Finansnetto

(mnkr)	2015	2014	2013
Finansiella intäkter	7,5	40,2	7,2
Finansiella kostnader	-1,6	-6,2	-21,1
Finansnetto	5,9	34,0	-13,8

Skuldsättningsgrad

(%)	2015	2014	2013
Låneskuld (mnkr)	389,7	292,3	299,8
Total skuldsättningsgrad	40,6	37,1	36,9
- varav avsättningsgrad	6,8	6,3	5,8
- varav kortfristig skuldsättningsgrad	14,5	14,9	15,0
- varav långfristig skuldsättningsgrad	19,3	15,9	16,0

Pensionsskuld

(mnkr)	2015	2014	2013
Avsättning pensioner	147,2	123,4	115,1
Pensionsförpliktelser äldre än 1998	571,7	589,8	616,3
Total pensionsskuld	718,9	713,2	731,4

- Soliditeten uppgick till 59,4 procent, vilket visade på en stark långsiktig finansiell handlingsberedskap hos kommunen. Inklusive pensionsåtagandet blev utfallet 32,9 procent. Kommunen har en god soliditet över tid. Som en jämförelse uppgick den genomsnittliga soliditeten i Stockholms län 2014 till 18 procent, inklusive pensionsåtaganden. Om hänsyn tas till att medel särskilt avsatts för att möta pensionsutbetalningar för pensioner intjänade före 1998, blev soliditeten 38,8 procent.
- Kommunens finansnetto visade ett positivt resultat om 5,9 mnkr. I nettot för 2014 ingick en realisationsvinst av engångskaraktär på 34,3 mnkr. Den uppstod när kommunen bytte förvaltare av det avsatta kapitalet för pensioner och en upparbetad vinst realiserades. 2013 påverkade höjningen av riktlinjerna för beräkning av pensionsskuld (RIPS) finanskostnaderna med 10,5 mnkr. Kommunen omsatte även lån, vilket gav en betydligt lägre räntekostnad jämfört med 2013 och 2014.

- På grund av kommunens höga soliditet var skuldsättningsgraden låg. Att den ändå ökade berodde på att investeringstakten ökade, vilket kommunen även budgeterade för.
- Strukturen på pensionsskulden för ansvarsförbindelsen innebär att utbetalningarna blir relativt konstanta fram till år 2025, för att därefter avta. Kommunen avsatte även kapital för detta ändamål. För pensioner intjänade efter 1998 görs avsättningar i balansräkningen. Dessa beräknas öka med i snitt 9,7 mnkr inklusive löneskatt per år (KPA:s prognos). Prognosen sträcker sig fram till och med år 2019.

Risk Likviditet

(mnkr)	2015	2014	2013
Likvida medel	52,3	10,1	52,9
Balanslikviditet (%)	125,6	127,1	136,7
Rörelsekapital	80,6	243,7	192,9

Borgensåtaganden och koncernens resultat

(mnkr)	2015	2014	2013
Koncernens resultat	35,4	-11,1	15,9
Kommunens borgensåtaganden	115,0	58,0	59,7

- Balanslikviditeten om 125,6 procent innebär att kommunens beredskap för att kunna betala skulder ur ett kort och medellångt perspektiv är mycket god.
- Koncernens resultat 2014 berodde på att Djursholms AB hade stora kostnader för en ombyggnad på grund av myndighetskrav. En nedskrivning på 12,3 mnkr gjordes under 2014. Resultatet skulle ha balanserats upp år 2015 då försäljning av en fastighet skulle ske. Försäljningen kommer i stället att genomföras 2016, vilket gör att koncernen visar ett lägre resultat än kommunen på 2,2 mnkr.
- Kommunens borgensåtagande ökade 2015 då Djursholms AB tog upp ett externt lån på 56 mnkr för att lösa skulden till kommunen om samma belopp. Eftersom kommunen borgade för lånet ökade beloppet jämfört med tidigare år. Bedömningen är att borgensåtagandet innebär en förhållandevis låg risk, ställd mot kommunens finansiella ställning.

Kontroll

- Budgetavvikelsen på totalt 111,6 mnkr berodde främst på att exploateringsintäkter avseende Mörby centrum senarelades till 2016.
- Prognosavvikelsen på 0,9 procent innebär att kommunen hade förutsättningar att anpassa sig för förändringar under året. En avvikelse under 1 procent innebär en god prognossäkerhet.

Budgetföljsamhet och prognossäkerhet

(mnkr)	2015	2014	2013
Budgetavvikelse: resultat före extraordinära poster	111,6	1,3	11,3
Budgetavvikelse: nämnder och produktionsstyrelsen	12,2	22,8	32,3

Nämndernas prognossäkerhet

(mnkr)	Prognos juni 2015	Prognos sep 2015	Utfall 2015	Avvikelse utfall – prognos september
Kommunstyrelsen	-80,6	-81,6	-77,2	4,5
Revision	-1,1	-1,1	-1,1	0,0
Överförmyndarnämnden	-2,9	-2,9	-2,9	0,0
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-6,0	-6,0	-5,6	0,3
Byggnadsnämnden	-11,4	-10,5	-9,2	1,2
VA-verksamhet	0,0	0,0	0,0	0,0
Tekniska nämnden	-86,3	-86,3	-85,2	1,1
Fastighetsnämnden	-9,5	-0,2	-1,5	-1,3
Kultur- och fritidsnämnden	-83,1	-82,5	-81,6	1,0
Barn- och utbildningsnämnden	-796,9	-796,9	-802,2	-5,3
Socialnämnden	-559,9	-556,9	-563,4	-6,4
Nämndernas nettokostnad drift inklusive avskrivning	-1 637,8	-1 624,9	-1 629,7	-4,8
Avgår internränta	53,0	42,0	32,6	-9,4
Nämndernas nettokostnad	-1 584,8	-1 582,9	-1 597,1	-14,2

FÖRKLARINGAR NYCKELTAL

Resultat och kapacitet

Resultat

Årets resultat och dess orsaker kartlades. En eventuell obalans, det vill säga att kostnaderna överstiger intäkterna eller att en rörelseriktning mot obalans sker, är en varnings-signal. Utifrån detta perspektiv analyseras också investeringar och deras utveckling.

Nyckeltalet nettokostnadsandel speglar hur stor del av skatteintäkter och statsbidrag som den löpande driftverksamheten tar i anspråk. Det är viktigt för kommunens ekonomi hur nettokostnaderna utvecklar sig i förhållande till skatteintäkter och statsbidrag. Det utrymme som finns kvar kan till exempel användas till amorteringar av långfristiga lån, finansiering av investeringar eller sparande. Nyckeltalet bör ligga under 100 procent.

Självfinansieringsgraden mäter hur stor andel av finansieringarna som kan finansieras med de skatteintäkter som återstår när den löpande driften är betald. Om självfinansieringsgraden är 100 procent, innebär det att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar och inte behöver låna för att investera. Därmed stärks kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme.

Kapacitet

Kapacitet handlar om att mäta och redovisa vilken långsiktig finansiell motståndskraft kommunen har. Viktiga mått när kapaciteten analyseras är att studera hur soliditeten och låneskulden förändras över tiden.

Soliditeten visar kommunens långsiktiga betalningsförmåga, det vill säga hur stor del av balansomslutningen som finansierats med eget kapital genom aktiekapital och ackumulerade vinster. Soliditeten påverkas av en förändrad balansomslutning och ett förändrat resultat.

Finansnettots utveckling är intressant ur finansierings-synpunkt. Det visar kommunens kostnader att finansiera tillgångarna med lånade medel.

Skuldsättningsgraden speglar hur stor andel av tillgångarna som finansierats av främmande kapital. Skuldsättningsgraden har en nära koppling till nyckeltalet soliditet. En hög skuldsättningsgrad medför en låg soliditet, och tvärtom.

Från och med 1998 redovisas kommunens pensions-skuld enligt den så kallade blandmodellen. Pensioner intjänade efter 1998 avsätts i balansräkningen. Intjänade pensioner före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse utanför balansräkningen.

Risk och kontroll

Risk

Med risk avses hur kommunen är finansiellt exponerad. En god ekonomisk hushållning innebär att kommunen i ett kort och medellångt perspektiv inte behöver vidta drastiska åtgärder för att möta finansiella problem. Kommunen ska upprätthålla en sådan likviditet eller kortfristig betalningsberedskap att de löpande utbetalningarna kan göras utan besvär.

Ett mått som mäter den kortfristiga betalningsberedskapen är balanslikviditeten (omsättningstillgångar delat med kortfristig skulder). Om måttet är 100 procent eller

över, innebär det att skulder som förfaller inom den närmsta tiden kan betalas.

Stora borgensåtaganden kan betyda en finansiell risk för kommunen i form av övertagande av lån.

Kontroll

Med finansiell kontroll avses bland annat hur upprättad budget och prognos följs. En god följsamhet mot budget och prognos är ett uttryck för god ekonomisk hushållning.

Prognossäkerheten visar hur ekonomistyrningen i kommunen bidrar till att en god ekonomisk hushållning upprätthålls. Det innebär att kommunen på ett bättre sätt kan korrigera eventuella svackor på kort sikt.

Personal

Danderyds kommuns huvuduppdrag är att erbjuda invånarna tjänster som i sin tur produceras av medarbetare i verksamheterna. Kommunen är alltså en utpräglad serviceorganisation, där 41 procent av de totala kostnaderna är personalkostnader. I reda pengar var personalkostnaderna 858 mnkr 2015.

LEDARSKAP

Danderyd ska skapa en gemensam kompetensplattform. Därför påbörjades planeringen av ett chefs- och ledarutvecklingsprogram för kommunens samtliga chefer. Ett chefsdokument arbetades fram, vilket anger förväntningar på chefskap och ledarskap i kommunen. Detta ska implementeras bland kommunens chefer under 2016 och framåt. Det kommer också att ligga som grund vid rekrytering av chefer.

Under 2015 fortsatte kommunen med att identifiera framgångsfaktorer för att vara en attraktiv arbetsgivare. Danderyd påbörjade även en upphandling av konsultstöd för att ta fram kommunens arbetsgivarvarumärke.

Inom ramen för ledarskap och arbetsgivarinriktning påbörjades arbetet med att inställningen ska vara att Danderyds sätt att agera, från yttersta ledning för kommunen och ner till medarbetarna, ska överensstämma med det kommunen har uttryckt i styrdokument.

Utbildning genomfördes i likabehandling (diskrimineringsområdet) och inom arbetsmiljö för samtliga chefer. En intern utbildningsinsats genomfördes av HR-avdelningen. Insatsen riktades mot nya gruppchefer i kommunen inom områdena ledarskap, arbetsmiljö och lönebildning. En extern konsult anlätades för att utbilda chefer i medarbetarsamtal och lönesamtal.

HÄLSA OCH FRISKVÅRD

Hälsoinspiratörer utbildades inom ramen för kommunens hälso- och friskvårdssatsning. Föreläsningar erbjöds till kommunens chefer och medarbetare inom hälsa och friskvård vid två tillfällen. En utökning av arbetsgivarfinansierad, intern motionsträning erbjöds till medarbetarna. Medarbetarna erbjöds även att delta i körsång vid Djursholms slott och i Mörby centrum.

LÖNER

Den lönestrategiska gruppens arbete för kommunen fortsatte med bland annat omvärldsbevakning och analyser. Detta ledde till förslag för nya satsningar inom ett antal yrkesgrupper inför 2016. Andra förslag framfördes till ledningsgruppen, som fattade beslut om årliga utbildningsinsatser inom löne- och medarbetarsamtal, kompetensbaserad rekrytering och arbetsmiljöutbildning för nya chefer och chefer som önskar påfyllnad i ämnet. HR-avdelningen planerade och bokade in dessa utbildningar inför 2016.

Nya kommunövergripande lönekriterier beslutades i februari 2015. Lönekriterierna började att gälla 1 april. Lönekriterierna konkretiserades och implementerades ute i verksamheterna under 2015. Verksamheterna kom olika långt i implementeringen under året och arbetet fortsätter därför en bit in på 2016. Implementeringen är särskilt viktig av främst två skäl: att fullgöra gällande löneavtal i kollektivavtalet samt utgöra grunden i verksamhetsutvecklingen för att nå uppställda mål. Genom att arbeta fram arbetsplatspecifika mål och därefter bryta ner dessa till individuella mål – som i sin tur kopplas till lönekriterier – skapas förutsättningar för medarbetarna att bidra till verksamhetsutveckling och påverka den egna löneutvecklingen.

En ny kommunövergripande dokumentationsmall för genomförande av medarbetarsamtal togs fram och beslutades under våren 2015. Den började användas i samtliga medarbetarsamtal under hösten för att säkerställa kvalitén i samtalen.

Danderyds kommun fortsatte att utveckla löneprocessen; allt från interna processer till överläggningar och avstämningar med samtliga fackliga organisationer som var 19 till antalet. Fortsatt stödmaterial och vägledningar i löneprocessen till chefer togs fram. Informationsdag för chefer inför uppstart av löneöversyn sker årligen i februari.

Dialog fördes kontinuerligt med de fackliga organisationerna för att utverka ett samverkansavtal fram till 2017. Cheferna hade behov av ökade kunskaper i medbestämmandelagen (MBL). Därför planerades en utbildning i MBL som genomförs i början av 2016. Organisationsnivåerna i kommunen genomlystes i gruppen för att säkerställa de olika samverkansnivåerna. Förberedande material inför ett samverkansavtal togs fram, exempelvis vad gäller ärendepunkter för kallelser, protokoll och minnesanteckningar till de olika samverkansnivåerna samt arbetsplatsträffar.

ANSTÄLLDA

Den 31 december 2015 hade kommunen 2 279 anställda, varav 1 479 var tillsvidareanställda.

Jämfört med 2014 innebar det en liten minskning av totala antalet anställda med 7 personer, men en mindre ökning av antalet tillsvidareanställda med 6 personer.

Av de anställda var 25,5 procent män och 74,5 procent kvinnor. Andelen män ökade med 0,5 procentenheter jämfört med 2014.

Alla anställda exklusive förtroendevalda december 2015, alla anställningsformer, alla sysselsättningsgrupper

Nämnd/ verksamhet	Antal personer	Antal anställningar	Antal årsarbetare	Medelålder
Totalt	2 279	2 376	1 589,0	44,7
Kommunstyrelsen	77	78	73,8	47,8
Överförmyndarnämnden	2	2	1,6	40,5
Produktionsstyrelsen	1 758	1 810	1 254,7	44,2
Produktionsledningen	10	10	9,5	49,5
Förskolor	241	243	198,6	43,7
Ungdom och skola	966	987	802,1	44,5
Äldreomsorg och LSS	543	570	244,4	43,8
Socialnämnden	226	250	108,2	45,6
Kultur- och fritidsnämnden	124	127	71,4	48,3
Barn- och utbildningsnämnden	36	38	12,8	51,9
Byggnads- samt miljö- och hälsoskyddsnämnd	28	28	27,6	41,5
Teknisk nämnd/VA/avfall/fastighetsnämnd	43	43	39,0	43,0

Övertid och fyllnadstid

Övertidstimmarna för tillsvidareanställda under 2015 motsvarade 2,3 helårsarbetare, vilket var en minskning från 2014 motsvarande 0,4 helårsarbetare¹. Kommunens kostnad för övertid var 1,8 mnkr, vilket innebar en minskning med 200 tkr från 2014 då kostnaden för övertid låg på 2 mnkr.

Övertiden minskade främst inom produktionsutskottet där kostnaden minskade med 142 tkr. Inom kommunstyrelsen minskade kostnaden för övertid med 96 tkr.

Inom tekniska nämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, kultur- och fritidsnämnden och socialnämnden var skillnaderna i antal övertidstimmar mellan 2014 och 2015 i stort sett oförändrade.

Det verksamhetsområde som hade högst antal övertidstimmar var äldreomsorg och LSS där kostnaden för övertid låg på 677 tkr. Det motsvarade 1,0 helårsarbetare. Övertiden inom äldreomsorg och LSS har dock minskat med 98 tkr sedan 2014.

Den totala kostnaden för fyllnadstid för tillsvidareanställda uppgick till 804 tkr. Kostnaden motsvarade 2,1 helårsarbetare, vilket var en minskning med 0,3 helårsarbetare från 2014.

Personalens ålder

Snittåldern för anställda i kommunen var 44,7 år, vilket innebar en minskning jämfört med 2014 då den var 45,4 år. Snittåldern var, precis som 2014, något högre bland kvinnor: 45,7 år, jämfört med männens 41,8 år.

Medellön

Medellönen för tillsvidareanställda var 31 227 kr. Medellönen ökade totalt sett med cirka 1 600 kr/mån från 2014.

Kvinnornas medellön var 30 997 kr och männens medellön var 32 027 kr. Medellönerna beräknas per mät datum 1 november 2015. Kvinnornas medellön ökade med 4,4 procent och männens medellön ökade med 4,2 procent sedan 2014.

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron 2015 var för alla anställda med månadslön 6 %. Detta är en ökning med 0,3 % sedan 2014 där sjukfrånvaron låg på 5,7 %.

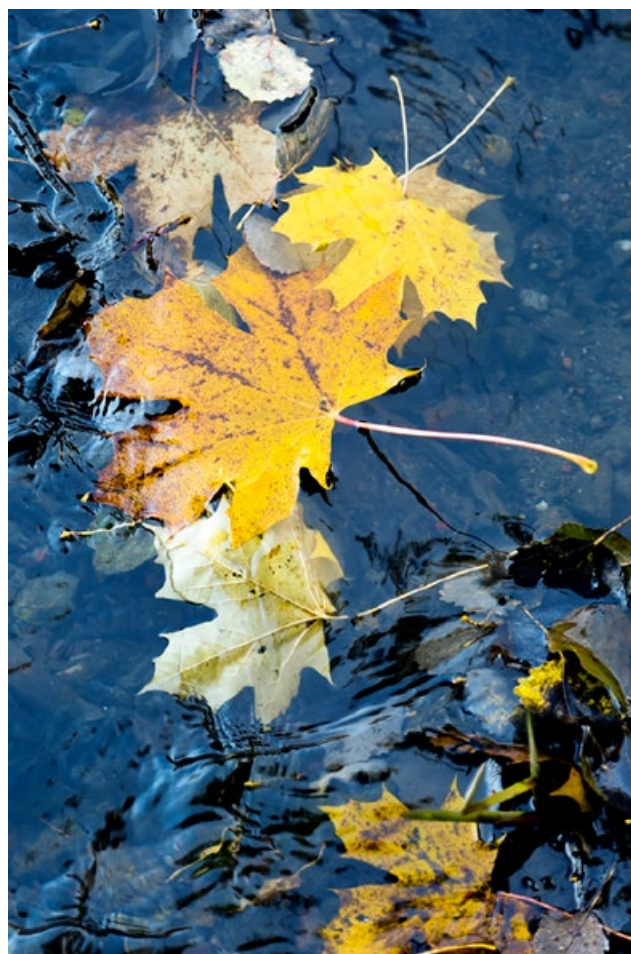
Redovisning av sjukfrånvaron framgår av nedanstående tabeller:

Sjukfrånvaro i procent av sammanlagd ordinarie arbetstid 2015

Ålder	Män	Kvinnor	Totalt 2015
0-29 år	5,2	4,0	4,5
30-49 år	4,2	6,2	5,7
50 år	5,0	7,1	6,6
Totalt	4,7	6,5	6,0

Frånvaro över 60 dagar i procent av total sjukfrånvaro

	Män	Kvinnor	Totalt 2015
	39,5	45,8	44,6

¹ Den totala arbetstiden i timmar omräknat till en årsarbetstid för en heltidsanställd.

PERSONALOMSÄTTNING

Personalomsättningen för tillsvidareanställda som slutade på egen begäran var 11,17 procent. Det innebar en ökning på 3,3 procent sedan 2014. Personalomsättningen definieras som antal anställda som slutat på egen begäran, dividerat

med medeltalet anställda under 2015. Antalet medarbetare som gick i pension var 34 stycken, vilket innebar en ökning med 4 medarbetare sedan 2014.

Personalomsättning 2015 för tillsvidareanställda i alla sysselsättningsgrupper

	Studier	Familjeskäl	Egen begäran	Pension	Nyanställda
Totalt	7		170	34	279
Kommunstyrelsen	1		3	1	17
Överförmyndarnämnden			2		1
Produktionsstyrelsen	3		141	27	194
Produktionsstyrelsen			2		3
Förskolor	1		19	6	35
Ungdom och skola	1		91	16	113
Äldreomsorg & LSS	1		29	5	43
Socialnämnden	1		12		26
Kultur- och fritidsnämnd + barn- och utbildningsnämnd			3	1	21
Miljö- och hälsoskyddsnämnden			1		2
Byggnadsnämnden			4	2	6
Teknisk nämnd/VA/avfall/fastighetsnämnd	2		4	3	12

FÖRETAGSHÄLSOVÅRD

Under 2015 var kommunens kostnader för företagshälsovård 1,1 mkr, vilket innebar en ökning med 44 procent sedan 2014.

Ny upphandling av företagshälsovård ägde rum under 2015 och från och med 1 juni 2015 var den nya företagshälsovården Betania leverantör till kommunen.

Danderyd arbetar systematiskt med arbetsmiljöarbete och har därför identifierat vad kommunen behöver hantera, både övergripande och ute på förvaltningar och enheter. Kommunen behöver hantera ökad stress bland medarbetare samt tydliggöra förväntningar och uppdrag i större utsträckning.

MEDARBETARUNDERSÖKNING

Medarbetarundersökning genomfördes under 2015 och görs vartannat år. Svarsfrekvensen var i 2015 års mätning 79 procent, där föregående mätning hade en svarsfrekvens motsvarande 83 procent år 2013. Under 2014 upphandlade kommunen en ny leverantör av medarbetarundersökning, vilket innebar att svaren vid dessa två undersökningar inte var helt jämförbara.

De områden där kommunen fick högt betyg från medarbetarna är förtroendet för närmaste chef, respekt för allas lika värde och att chefer upplevs behandla kvinnor och män lika. Ett stort antal medarbetare tycker att det är roligt att gå till arbetet, känner sig motiverade och upplever sig medverka till att utveckla verksamheten.

Den övergripande analys som genomfördes genom det systematiska arbetsmiljöarbetet och där medarbetarundersökningen utgjorde en del av kartläggningen, visade att kommunen behöver tydliggöra uppdrag och roller samt förebygga stress och hitta åtgärder som minskar upplevelse av stress.

SCHEMALÄGGNINGSSYSTEM

Ett schemaläggningssystem, Time Care, upphandlades under 2015. Det riktar sig i första hand gentemot kommunens äldreomsorg, men kommer också att innebära en effektivisering inom kommunens löneenhet på sikt. Systemet ska också användas inom andra verksamheter vid behov. Processen att skapa scheman utifrån verksamhetens behov leder till mycket administration.

Miljö

DANDERYDS KOMMUNS ÖVERGRIPANDE MILJÖARBETE 2015

På global nivå enades världens ledare kring två viktiga avtal som stödjer Sveriges och Danderyds miljöarbete framöver. I oktober bestämdes 16 globala hållbarhetsmål och i december slöts det första globala, rättsligt bindande klimatavtalet.

Danderyd kommuns övergripande mål inom miljöområdet är att verka för en god och hälsosam miljö samt arbeta för en långsiktigt hållbar utveckling. Miljöprogrammet är kommunens övergripande styrdokument som vägleder miljöarbetet. Under året reviderades miljöprogrammet utifrån ett brett samråd.

DANDERYD HAR EN GOD UTMILJÖ

Trafik

Vägtrafiken på E18 står för betydande påverkan på framför allt luft och buller. Den uppmätta hastigheten sjönk med cirka 10 km/h genom hastighetsbegränsning. Enligt Trafikverket var det huvudorsaken till att luftkvaliteten förbättrades. Mätningar vid E18 visade att miljö kvalitetsnormen för kväveoxider uppfylldes, samt att det fastställda gränsvärdet för partiklar i luft (PM10) överskreds vid ett tillfälle under mätperioden februari 2014–april 2015. Sänkt hastighet innebar även att buller minskade och trafiksäkerheten förbättrades. För att minska buller från spårtrafiken investerade Trafikförvaltningen i flera olika typer av bullerskydd längs Roslagsbanan.

Kommunens målsättning är att främja gång-, cykel- och kollektivtrafik. Enligt Cykelplanens åtgärdsprogram byggde Danderyd ett nytt huvudstråk för cykel på Skogsviksvägen mellan Danarövägen och Edsviksvägen. Den grusade vägen asfalterades. Belysning installerades på

gång- och cykelvägen vid Henrik Palmes Allé, ett nytt cykelstråk anlades till Enebybergs IP på Arholmavägen och det regionala cykelstråket på Gamla landsvägen samt Enebybergsvägen breddades till regional standard. För att främja cykling under vintersäsongen utökades sopsaltningen på de två regionala cykelstråken samt huvudstråket mellan Djursholms torg och Danderyds sjukhus.

Den resvaneundersökning som genomfördes 2015 visade bland annat att tre av fyra Danderydsbor alltid har tillgång till bil, cykel respektive SL-kort. Bil användes vid varannan resa under vardagar; var tredje resa ägde rum inom kommunen, medan sex av tio resor passerade över kommungränsen.

Danderyds kommun fortsatte det långsiktiga arbetet med att minska påverkan av luft och buller från E18. I projektet centrala Danderyd gjordes programarbete och åtgärdsvalsstudie för att utreda en tunnelförläggning av E18.

Natur och vatten

Utarmningen av den biologiska mångfalden är en av de största, globala miljöutmaningarna. Kommunen arbetar strukturerat och långsiktigt för att förbättra den biologiska mångfalden. Kontinuerlig gallringskötsel av natur- och parkområden utökades till samtliga naturområden i kommunen. Häst- och traktorslätter fortsatte som planerat och nådde den kvalitet som behövdes för tillgänglighet i parkmark. Slättersystemet gynnar pollinerande insekter, bin och humlor. Därmed finns kontinuerlig tillgång till blommande ängsmark under året i hela kommunen. Danderyd planterade träd och placerade ut risvasar för att främja biologisk mångfald.

Under 2015 gjordes en underlagsmätning av fåglar i kommunen. Den ska användas för att följa utvecklingen av Danderyds biologiska mångfald. Mätningen sker med samma standard som i den nationella övervakningen av fåglar i Sverige och är därför jämförbar nationellt. Inom

det mellankommunala samarbetet kring Rösjökilens gjordes karteringar av ekologiska landskaps samband.

Kommunens kustvatten klarade inte vattendirektivets krav på god ekologisk och kemisk status. Därför verkade kommunen för att jobba aktivt med uppströmsarbete enligt styrdokumentet för dagvatten. Två nya, öppna vattenytor skapades under 2015. En utvidgad damm vid utloppet av Ekebysjön samt en kulvert grävdes upp så vattnet rinner öppet. En ny, permanent vattenyta skapades vid Norasjöns utlopp. På så sätt motverkas de översvänningsmygg som tidigare kläcktes på denna grönya.

Flera informationsinsatser för att öka medvetenheten kring natur- och miljöfrågor genomfördes. I april anordnades en naturdag tillsammans med sportfiskare och fokusgruppen barn och familjer. Under Hammens dag informerade kommunen om båtbottnfärger i samarbete med Marina läroverket och Stockholms universitet.

Klimat

Världens ledare enades i december om ett globalt och rättsligt bindande klimatavtal. Avtalet slår bland annat fast att den globala temperaturökningen ska hållas väl under 2 grader och att man ska sträva efter att begränsa den till 1,5 grader.

Danderyds kommun verkar för att minska klimatpåverkan och att förbereda kommunen för effekterna av kommande klimatförändringar.

Laddstolpar för elfordon vid infartsparkering uppfördes. En bilpool med el- och etanolbilar infördes. Bilpoolen används av tjänstemän kontorstid och är öppen för privatpersoner övrig tid. Solceller monterades på Mörbyhallens tak.

Informationsinsatser för allmänhet och företagare genomfördes, bland annat i samverkan med Energi- och klimatrådgivningen. Två aktivitetsdagar anordnades för att uppmuntra hållbart resande. En solenergidag med seminarium genomfördes i maj och ett seminarium kring hållbart byggande hölls i december. Samverkan med skolor inom *Energijakten* för årskurs 4 genomfördes vid sex skolor. Vinnaren Stocksundsskolan åstadkom en energibesparing på 43 procent.

Kommunens aktiva klimatanpassningsarbete gav resultat. I en kartläggning som gjordes av IVL Svenska Miljöinstitutet och Svensk försäkring över Sveriges kommuners beredskap för framtida klimatförändringar fick Danderyd plats 8 i Sverige. Det innebar en placering på andra plats bland kommunerna i Stockholmsområdet.

DANDERYD HAR EN GOD INOMHUSMILJÖ

För att undvika miljö- och hälsofarliga ämnen samt olämpliga material i byggnader, ställer Danderyd miljökrav vid ny- och ombyggnad av kommunens fastigheter. Dessutom byts olämpliga material successivt ut i samband med underhåll och renovering. Ett projekt för att minska farliga kemikalier på förskolor *Giffri förskola* startades. Under året inventerades 16 förskolor. Personal samt föräldrar fick utbildning om kemikalier i barns vardag.

DANDERYD FRÄMJAR EN HÅLLBAR RESURSANVÄNDNING

Kommunen arbetar aktivt med energieffektivisering och främjar förnyelsebar energi. All el som köps in till kommunen kommer från förnyelsebara källor och oljeanvändningen fasas successivt ut.

Kommunen arbetar enligt gällande avfallsplan och fokuserar på avfallsminimering, ökad materialåtervinning och återanvändning. Den 1 januari 2015 började en ny entreprenad för insamling av hushållsavfall. Entreprenaden erbjuder ett bredare tjänsteutbud som till exempel matavfallsinsamling till hela kommunen, hämtning av fallfrukt och dörrhämtning av farligt avfall. En ny, miljöstyrande avfallstaxa introducerades. Samtidigt fick alla villahushåll och ägare av flerbostadshus erbjudande om att sortera ut matavfall i kärl samt förändra sina hämtningsintervall.

Under året ökade insamlade mängden matavfall till 26 kg per invånare, jämfört med 19 kg per invånare år 2014. En ny återvinningsstation etablerades i Djursholm, vilket innebär att det nu finns åtta återvinningsstationer i kommunen. Den fasta miljöstationen på Djursholms torg avvecklades. Avfallsbolaget SÖRAB och Danderyds kommun inledde ett försök med en mobil återvinningscentral. Den finns tillgänglig varannan onsdagskväll på tre olika platser i kommunen.

DANDERYD VÄLJER MILJÖMÄSSIGT GODA VAROR OCH TJÄNSTER

Danderyds kommun har en viktig uppgift: att vara föregångare och förebild genom att ställa relevanta miljö- och etiska krav vid upphandling. Där det är möjligt ställer kommunen därför miljökrav enligt Upphandlingsmyndighetens avancerade krav.

Resultaträkning

(Mnkr)	Not	Koncern 2015-12	Koncern 2014-12	Kommun 2015-12	Kommun 2014-12
Verksamhetens intäkter	1	626,3	489,6	622,0	488,3
Verksamhetens kostnader	2	-2 075,8	-1 964,6	-2 072,1	-1 966,9
Avskrivningar	3	-95,6	-108,4	-94,1	-94,7
Verksamhetens nettokostnader	4	-1 545,1	-1 583,4	-1 544,2	-1 573,3
Skatteintäkter	5	2 018,0	1 930,7	2 018,0	1 930,7
Generella statsbidrag och utjämning	6	-442,0	-390,1	-442,0	-390,1
Finansiella intäkter	7	6,3	38,3	7,5	40,2
Finansiella kostnader	8	-1,8	-6,2	-1,6	-6,2
Resultat före extraordinära poster		35,4	-10,8	37,6	1,3
Extraordinära intäkter					
Extraordinära kostnader					
Inkomstskatt dotterbolag			-0,3		
FÖRÄNDRING AV EGET KAPITAL		35,4	-11,1	37,6	1,3

Balansräkning

Mnkr	Not	Koncern 2015-12	Koncern 2014-12	Kommun 2015-12	Kommun 2014-12
TILLGÅNGAR (Mnkr)					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningar	9	3,9	0,9	3,9	0,9
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	10	1 444,0	1 405,6	1 410,0	1 376,8
Maskiner och inventarier	11	30,3	30,4	30,3	30,4
Pågående investeringar	12	273,9	168,2	271,3	167,9
Finansiella anläggningstillgångar	13	52,5	21,6	52,5	21,6
Summa anläggningstillgångar		1 804,7	1 626,7	1 768,1	1 597,5
Omsättningstillgångar					
Förråd, lager och exploateringsfastigheter	14	86,8	81,3	86,6	81,0
Fordringar	15	127,2	88,0	129,5	146,2
Kortfristiga placeringar	16	126,5	137,0	126,5	137,0
Kassa och bank	17	52,3	10,0	52,3	10,1
Summa omsättningstillgångar		392,9	316,3	394,9	374,3
SUMMA TILLGÅNGAR		2 197,6	1 942,9	2 163,1	1 971,9
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER (Mnkr)					
Eget kapital					
Eget kapital	18	1 214,4	1 218,7	1 246,6	1 238,6
Årets resultat		35,4	-11,1	37,6	1,3
Summa eget kapital		1 249,8	1 207,7	1 284,2	1 239,9
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner	19	147,2	123,4	147,2	123,4
Summa avsättningar		147,2	123,4	147,2	123,4
Summa skulder					
Långfristiga skulder	20	474,4	315,2	417,2	314,0
Kortfristig checkräkningskredit	21	10,4	0,0	0,0	0,0
Kortfristiga skulder	21	315,6	296,5	314,4	294,6
Summa skulder		800,6	611,8	731,7	608,6
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		2 197,6	1 942,9	2 163,1	1 971,9
Ställda panter och ansvarsförbindelser					
- varav kommunens borgen för Djursholms AB	22	686,7	647,8	686,7	647,8
		1,2	1,2	1,2	1,2

Finansieringsanalys

(Mnkr)	Not	Koncern 2015-12	Koncern 2014-12	Kommun 2015-12	Kommun 2014-12
Den löpande verksamheten					
Resultat före extraordinära poster		35,4	-11,1	37,6	1,3
Justering resultat VA/Avfall		6,7	-6,2	6,7	-6,2
Justering för avskrivningar		95,6	92,6	94,1	91,2
Justering för nedskrivningar		0,0	15,8	0,0	3,5
Justering för förändring av avsättning pension och löneskatt		23,8	8,3	23,8	8,3
Justering för förändring av rörelsekapital	23	-15,3	-10,4	41,5	-14,1
Medel från den löpande verksamheten		146,2	89,1	203,7	84,0
Investeringsverksamheten					
Investering i mark, byggnader och tekniska anläggningar		-233,1	-121,9	-224,3	-112,3
Investering i maskiner och inventarier		-9,5	-12,0	-9,5	-12,0
Inköp/Försäljning av anläggningstillgångar	24	0,0	0,0	0,0	0,0
Medel från investeringsverksamheten		-242,6	-133,9	-233,8	-124,3
Finansieringsverksamheten					
Nyupplåning		352,1	80,0	296,1	80,0
Periodiserade avgifter VA		2,4	5,0	2,4	5,0
Amortering av lån		-195,3	-87,5	-195,3	-87,5
Ökning (-)/minskning (+), långfristiga fordringar		-30,9	0,0	-30,9	0,0
Medel från finansieringsverksamheten		128,3	-2,5	72,3	-2,5
Årets kassaflöde		31,8	-47,3	42,2	-42,8
Likvida medel vid periodens början		10,0	57,3	10,1	52,9
Likvida medel vid periodens slut		41,8	10,0	52,3	10,1

Notförteckning

Not (Mnkr)	Koncern 2015-12	Koncern 2014-12	Kommun 2015-12	Kommun 2014-12
1 Verksamhetens intäkter				
Försäljningsmedel	3,1	6,2	3,1	6,2
Taxor och avgifter	165,7	169,9	165,7	169,9
Hyror och arrenden	90,2	86,3	86,1	86,4
Bidrag	131,4	102,4	131,1	102,4
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	118,3	115,6	118,3	115,6
Försäljning av expl. fastigheter	101,0	0,0	101,0	0,0
Försäljning av anläggningstillgångar	7,3	6,6	7,6	5,3
Övriga intäkter	0,2	0,0	-0,0	0,0
Återbetalning AFA premie 2004 jmförstörande post	9,0	0,0	9,0	0,0
Externa intäkter hänförliga till investeringsintäkter	0,0	2,7	0,0	2,7
	626,3	489,6	622,0	488,3
2 Verksamhetens kostnader				
Inköp av anläggningstillgångar	-0,6	-1,4	-0,6	-1,4
Inköp av anläggnings- och underhållsmaterial	-0,5	-0,3	-0,5	-0,3
Inköp av elkraft, vatten och gas för distribution	-0,1	0,0	-0,1	0,0
Lämnade bidrag	-31,5	-44,6	-31,5	-44,6
Köp av huvudverksamhet	-825,4	-782,2	-825,4	-782,2
Löner, förmåner och div kostnadsersättningar	-585,7	-552,7	-585,7	-552,7
Sociala avgifter	-195,5	-179,5	-195,5	-179,5
Pensionskostnader	-76,3	-62,5	-76,3	-62,5
Lokal- och markhyror, fastighetservice	-43,7	-42,8	-40,0	-45,1
Fastighetskostnader och fastighetsentreprenad	-105,9	-109,6	-105,9	-109,6
Bränsle, energi och vatten	-31,2	-28,8	-31,2	-28,8
Hyra/leasing av anläggningstillgångar	-12,8	-11,8	-12,8	-11,8
Förbrukningsinventarier och förbrukningsmaterial	-48,9	-44,6	-48,9	-44,6
Kontorsmaterial och trycksaker	-2,9	-3,2	-2,9	-3,2
Reparation och underhåll	-2,5	-2,2	-2,5	-2,2
Diverse främmande tjänster	0,0	-0,2	-0,0	-0,2
Tele-, datakommunikation och postbefordran	-8,1	-6,6	-8,1	-6,6
Kostnader för transportmedel	-5,3	-5,6	-5,3	-5,6
Transporter och resor	-8,4	-9,8	-8,4	-9,8
Representation	-3,1	-2,8	-3,1	-2,8
Annonser, reklam, information	-1,9	-1,5	-1,9	-1,5
Försäkringsavgifter och riskkostnader	-9,9	-9,3	-9,9	-9,3
Övriga främmande tjänster	-37,5	-39,1	-37,5	-39,1
Tillfälligt inhyrd personal	-11,0	-10,1	-11,0	-10,1
Diverse kostnader	-27,2	-13,6	-27,2	-13,6
	-2 075,8	-1 964,6	-2 072,1	-1 966,9

Not (Mnkr)	Koncern 2015-12	Koncern 2014-12	Kommun 2015-12	Kommun 2014-12
3 Avskrivningar				
Planenliga avskrivningar på immateriella anläggningstillgångar	-0,8	-0,3	-0,8	-0,3
Planenliga avskrivningar, fastigheter	-85,1	-82,7	-83,7	-81,2
Planenliga avskrivningar, maskiner och inventarier	-9,6	-9,6	-9,6	-9,6
Nedskrivning av anläggningstillgångar	0,0	-15,8	0,0	-3,5
	-95,6	-108,4	-94,1	-94,7
Av- och nedskrivningar har gjorts i enlighet med rekommendationer från Rådet för Kommunal Redovisning, RKR.				
4 Verksamhetens nettokostnader				
Nämndernas nettokostnader enl driftredovisningen	-1 630,6	-1 568,6	-1 629,7	-1 558,5
Interna poster (internränta)	32,6	35,4	32,6	35,4
Delsumma	-1 598,0	-1 533,2	-1 597,1	-1 523,1
Produktionsorganisationens resultat	-8,4	-16,4	-8,4	-16,4
Pensioner (netto)	-54,9	-38,8	-54,9	-38,8
Fastighetsförsäljningar exploatering	101,0	0,0	101,0	0,0
Fastighetsförsäljningar anläggning	7,6	2,0	7,6	2,0
Bostadsrättsförsäljningar anläggning	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga intäkter	0,8	1,6	0,8	1,6
PO-differens	1,6	4,9	1,6	4,9
Finansförvaltning	-0,4	-0,6	-0,4	-0,6
Förvaltningsarvode	0,0	-0,1	0,0	-0,1
Förändring semesterlöneskuld inklusive po	-3,1	-2,8	-3,1	-2,8
Återbetalning AFA premie2004 jmfrstörande post	9,0	0,0	9,0	0,0
Verksamhetens nettokostnader	-1 544,8	-1 583,4	-1 543,9	-1 573,3
5 Skatteintäkter				
Preliminära skatteintäkter	2 019,1	1 934,0	2 019,1	1 934,0
Prognos för slutavräkning	1,4	0,2	1,4	0,2
Justering slutavräkning föregående år	-2,5	-3,5	-2,5	-3,5
	2 018,0	1 930,7	2 018,0	1 930,7
6 Generella statsbidrag och utjämning				
Regleringsavgift/-bidrag	-1,3	7,5	-1,3	7,5
Införandebidrag	0,0	6,0	0,0	6,0
Kostnadsutjämning	194,0	203,2	194,0	203,2
Inkomstutjämning	-657,1	-623,4	-657,1	-623,4
Kommunal fastighetsavgift	50,0	48,8	50,0	48,8
Generella bidrag från staten	2,7	0,0	2,7	0,0
Utjämningsavgift LSS	-30,4	-32,3	-30,4	-32,3
	-442,0	-390,1	-442,0	-390,1
7 Finansiella intäkter				
Utdelning aktier	0,2	0,3	0,2	0,3
Försäljning finansiella anläggningstillgångar	2,7	0,0	2,7	0,0
Ränteintäkter dotterbolag	0,0	0,0	1,2	1,9
Ränteintäkter likvida medel	0,1	0,3	0,0	0,2
Ränteintäkter kundfordran	0,0	0,1	0,0	0,1
Borgensavgift	0,0	0,0	0,1	0,0
Extern medelsförvaltning	3,3	37,7	3,3	37,7
	6,3	38,3	7,5	40,2

Not (Mnkr)	Koncern 2015-12	Koncern 2014-12	Kommun 2015-12	Kommun 2014-12
8 Finansiella kostnader				
Räntekostnader	-6,7	-8,6	-6,6	-8,6
Byggekreditivränta	5,8	2,7	5,8	2,7
Ränta pensionsskuld	-0,5	-0,2	-0,5	-0,2
Övriga finansiella kostnader	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Extern medelsförvaltning (realisationsförluster)	0,0	-0,4	0,0	-0,4
Extern medelsförvaltning (nedskrivningar)	0,0	0,8	0,0	0,8
	-1,8	-6,2	-1,6	-6,2
Byggekreditivränta avser den internränta som påförts pågående investeringar.				
9 Immateriella anläggningstillgångar				
Immateriella anläggningstillgångar	3,9	0,9	3,9	0,9
	3,9	0,9	3,9	0,9
Redovisat värde vid årets början	1,7	1,3	1,7	1,3
Investeringar	3,9	0,4	3,9	0,4
Redovisat värde av avyttringar och utrangeringar				
Nedskrivningar				
Återförda nedskrivningar				
Akkumulerade avskrivningar	-1,6	-0,8	-1,6	-0,8
Övriga förändringar				
Redovisat värde vid årets slut	3,9	0,9	3,9	0,9
Immateriella anläggningstillgångar är externt förvärvade				
10 Mark, byggnader och tekniska anläggningar				
Verksamhetsfastigheter	898,7	876,5	865,1	848,1
Markreserv	26,8	26,8	26,4	26,4
Fastigheter för annan verksamhet	88,6	96,3	88,6	96,3
Publika fastigheter	282,6	247,9	282,6	247,9
Fastigheter för affärsverksamhet (VA-verket)	147,3	158,2	147,3	158,2
	1 444,0	1 405,6	1 410,0	1 376,8
Redovisat värde vid årets början	2 880,3	2 858,7	2 654,7	2 635,9
Investeringar	123,5	27,6	116,9	24,8
Redovisat värde av avyttringar och utrangeringar	0,0	-2,5	0,0	-2,5
Nedskrivningar	0,0	-3,5	0,0	-3,5
Återförda nedskrivningar				
Akkumulerade avskrivningar	-1 559,8	-1 474,7	-1 361,6	-1 277,9
Övriga förändringar				
Redovisat värde vid årets slut	1 444,0	1 405,6	1 410,0	1 376,8

Not (Mnkr)	Koncern 2015-12	Koncern 2014-12	Kommun 2015-12	Kommun 2014-12
11 Maskiner och inventarier				
Redovisat värde vid årets början	166,9	154,9	166,9	154,9
Investeringar	9,5	12,0	9,5	12,0
Redovisat värde av avyttringar och utrangeringar				
Nedskrivningar				
Återförda nedskrivningar				
Akkumulerade avskrivningar	- 146,2	- 136,6	- 146,2	- 136,6
Övriga förändringar				
Redovisat värde vid årets slut	30,3	30,4	30,3	30,4
12 Pågående investeringar				
Pågående investeringar	273,9	168,2	271,3	167,9
	273,9	168,2	271,3	167,9
13 Finansiella anläggningstillgångar				
Aktier och värdepapper	4,1	4,1	4,1	4,1
Bostadsrätter	48,4	17,5	48,4	17,5
	52,5	21,6	52,5	21,6
14 Förråd, lager och exploateringsfastigheter				
Oljelager	0,6	0,7	0,4	0,4
Exploateringsfastigheter	86,3	80,6	86,3	80,6
	86,8	81,3	86,6	81,0
15 Fordringar				
Kundfordringar	21,8	15,0	21,8	15,0
Diverse kortfristiga fordringar				
Momsfordran	33,0	22,3	33,0	22,3
Djursholms AB	0,0	0,0	0,0	56,0
Övriga kortfristiga fordringar	16,7	0,0	16,7	6,7
Skattekonto	0,0	0,1	0,0	0,1
Interimsfordringar				
Skatteintäkter	1,6	0,2	1,6	0,2
Fastighetsavgift	15,3	14,0	15,3	14,0
Periodiserade kostnader	27,2	15,9	27,2	15,9
Förutbetalda kostnader	1,1	10,5	4,3	6,1
Upplupna intäkter	10,5	9,9	9,6	9,9
Övriga interimsfordringar	0,0	0,0	0,0	0,0
	127,2	88,0	129,5	146,2
Bokföringsmässig avskrivning har skett av de fordringar som är äldre än ett år, d.v.s. med förfallodag före 31 december 2014, utom i de fall utredning pågår eller betalningsplan har upprättats.				

Not (Mnkr)	Koncern 2015-12	Koncern 2014-12	Kommun 2015-12	Kommun 2014-12
16 Kortfristiga placeringar				
Aktier och värdepapper				
Cliens mixfond	126,5	137,0	126,5	137,0
Nedskrivning, kortfristiga placeringar				
Nedskrivning	0,0	0,0	0,0	0,0
	126,5	137,0	126,5	137,0
Nedskrivning av tillgångarnas bokförda värde är from 2003 beräknad utifrån lägsta värdets princip.				
17 Kassa och bank				
Bank	52,3	10,0	52,3	10,1
	52,3	10,0	52,3	10,1
18 Eget kapital				
Rörelsekapital	66,3	241,5	80,6	243,7
Anläggningskapital	1 183,6	966,2	1 203,7	996,2
	1 249,9	1 207,7	1 284,2	1 239,9
19 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser				
Specifikation - Avsatt till pensioner				
Särskild avtals/ålderspension	0,2	0,0	0,2	0,0
Förmånsbestämd/kompl pension	109,8	43,4	109,8	43,4
Ålderspension	7,3	54,0	7,3	54,0
Pension till efterlevande	1,2	1,9	1,2	1,9
Summa pensioner	118,4	99,3	118,4	99,3
Löneskatt	28,7	24,1	28,7	24,1
Summa avsatt till pensioner	147,2	123,4	147,2	123,4
Antal visstidsförordnanden				
Politiker	2	2	2	2
Avsatt till pensioner				
Ingående avsättning	123,4	115,1	123,4	115,1
Nya förpliktelser under året	22,2	11,0	22,2	11,0
Varav				
Nyintjänad pension	20,4	9,3	20,4	9,3
Ränte- och basbeloppsuppräknig	1,8	0,8	1,8	0,8
Ändring av försäkringstekniska grunder		-0,2		-0,2
Pension till efterlevande				
Övrig post		1,1		1,1
Årets utbetalningar	-3,1	-4,3	-3,1	-4,3
Förändring av löneskatt	4,7	1,6	4,7	1,6
Summa avsatt till pensioner	147,2	123,4	147,2	123,4
Aktualiseringsgrad	49,8 %	57,4 %	49,8 %	57,4 %
Beräkningsgrund för pensioner framgår av avsnittet Redovisningsprinciper				

Not (Mnkr)	Koncern 2015-12	Koncern 2014-12	Kommun 2015-12	Kommun 2014-12
20 Långfristiga skulder				
Förutbetalda intäkter som regleras över flera år				
Investeringsbidrag	5,8	6,5	5,8	6,5
Återstående antal år (vägt i snitt)	17	18	17	18
Anslutningsavgifter	23,3	20,2	23,3	20,2
Återstående antal år (vägt i snitt)	46	47	46	47
Summa förutbetalda intäkter	29,1	26,7	29,1	26,7
Handelsbanken	244,8	163,5	243,6	162,3
SEB	56,0	0,0	0,0	0,0
Nordea	0,0	50,0	0,0	50,0
Swedbank	146,1	80,0	146,1	80,0
Summa långfristiga skulder	446,9	293,5	389,7	292,3
Kortfristig del av långfristig skuld	-1,5	-5,0	-1,5	-5,0
	474,4	315,2	417,2	314,0
21 Kortfristiga skulder				
Kortfristiga skulder till koncernföretag	0,0	0,0	0,0	3,5
Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder	1,5	5,0	1,5	5,0
Leverantörsskulder	114,5	100,9	114,5	100,9
Checkräkningskredit	10,4	0,0	0,0	0,0
Momsskuld	4,0	1,6	4,0	1,6
Övriga kortfristiga skulder	0,1	0,6	0,1	0,1
Interimsskulder				
Förutbetalda skatteintäkter	2,5	11,3	2,5	11,3
Retroaktiva löner	1,0	1,2	1,0	1,2
Timlöner	2,1	2,4	2,1	2,4
OB-ersättningar	1,2	1,3	1,2	1,3
Semesterlöneskuld	38,4	36,2	38,4	36,2
Upplupna räntekostnader	0,0	1,3	0,0	1,3
Upplupna personalkostnader (skatt o avgifter)	42,6	39,9	42,6	39,9
Individuell pension inkl löneskatt	26,8	25,8	26,8	25,8
Utbetalda pensioner skls	-0,3	-0,1	-0,3	-0,1
Förutbetalda hyresintäkter	4,5	4,5	4,5	4,5
Övriga interimsskulder	66,4	64,6	75,7	59,7
	315,6	296,5	314,4	294,6
22 Ställda panter och ansvarsförbindelser				
Ansvarsförbindelser pensioner (inkl löneskatt)				
Kommunen	571,7	589,8	571,7	589,8
Borgensåtaganden				
Djursholms AB	57,2	1,2	57,2	1,2
Egna hem o småhus, förlustansvar kreditgaranti	0,1	0,1	0,1	0,1
Övriga förpliktelser	57,7	56,7	57,7	56,7
	686,7	647,8	686,7	647,8

Not (Mnkr)	Koncern 2015-12	Koncern 2014-12	Kommun 2015-12	Kommun 2014-12
23 Medel från den löpande verksamheten				
Ökning (-)/minskning (+), förråd och varulager	-5,6	-3,6	-5,6	-3,5
Ökning (-)/minskning (+), kortfristiga fordringar	-39,3	18,5	16,7	18,8
Ökning (-)/minskning (+), medelsförvaltning (aktier/värdepapper)	10,5	-28,0	10,5	-28,0
Ökning (+)/minskning (-), kortfristiga skulder	19,1	2,6	19,9	-1,4
	-15,3	-10,4	41,5	-14,1
24 Medel från investeringsverksamheten				
	0,0	0,0	0,0	0,0
	0,0	0,0	0,0	0,0

Driftredovisning

Nämnd Verksamhet/program (tkr)	2015/12/31			2015/12/31			
	Bokslut			Budget			
	Intäkt	Kostnad	Netto- kostnad	Intäkt	Kostnad	Netto- kostnad	Netto- avvikelse
Kommunstyrelsen							
Politisk ledning och partistöd	1	8 925	8 924	0	9 736	9 736	- 812
Kommunledningskontor	30 545	80 522	49 977	30 544	84 304	53 760	- 3 783
Festvåningar	1 424	1 651	227	1 543	1 760	217	10
Brand- och totalförsvaret	1 005	15 608	14 603	1 016	15 702	14 686	- 83
Övrig gemensam verksamhet	0	3 435	3 435	0	3 890	3 890	- 455
Summa	32 975	110 141	77 166	33 103	115 392	82 289	- 5 123
Revision							
Revisionsverksamhet	0	1 077	1 077	0	985	985	92
Summa	0	1 077	1 077	0	985	985	92
Överförmyndarnämnden							
Överförmyndarverksamhet	0	2 875	2 875	0	2 836	2 836	39
Summa	0	2 875	2 875	0	2 836	2 836	39
Byggnadsnämnden							
Nämnd	0	735	735	0	805	805	- 70
Administration	18	3 078	3 060	0	3 126	3 126	- 66
GIS-samordning	0	818	818	0	872	872	- 54
Bygglov	5 167	6 484	1 317	4 640	6 884	2 244	- 927
Plan	486	2 161	1 675	1 400	3 430	2 030	- 355
Kart och mät	2 451	4 058	1 607	2 321	3 852	1 531	76
Summa	8 122	17 334	9 212	8 361	18 969	10 608	- 1 396
Miljö- och hälsoskyddsnämnden							
Nämnd	0	406	406	0	493	493	- 87
Administration	2	1 180	1 178	0	1 523	1 523	- 345
Miljösamordnare	2	889	887	0	875	875	12
Livsmedel	1 174	1 700	526	1 210	1 738	528	- 2
Hälsoskydd	475	2 025	1 550	600	2 029	1 429	121
Miljöskydd	759	1 846	1 087	790	1 870	1 080	7
Övrig verksamhet	0	0	0	0	0	0	0
Summa	2 412	8 046	5 634	2 600	8 528	5 928	- 294
Kultur- och fritidsnämnden							
Administration och nämnd	6 847	11 264	4 417	6 844	11 285	4 441	- 24
Anläggningar	3 424	28 033	24 609	2 649	28 524	25 875	- 1 266
Föreningsstöd	2 399	16 765	14 366	2 335	18 542	16 207	- 1 841
Fritidsgårdar	624	7 624	7 000	571	8 327	7 756	- 756
Bibliotek	2 075	14 213	12 138	1 920	14 412	12 492	- 354
Kulturskola och kulturstöd	135	12 380	12 245	72	12 146	12 074	171
Träffpunkt Enebyberg	848	7 643	6 795	726	7 552	6 826	- 31
Summa	16 352	97 922	81 570	15 117	100 788	85 671	- 4 101

Nämnd Verksamhet/program (tkr)	2015/12/31			2015/12/31			
	Bokslut			Budget			
	Intäkt	Kostnad	Netto- kostnad	Intäkt	Kostnad	Netto- kostnad	Netto- avvikelse
Tekniska nämnden							
Administration och nämnd	12 720	13 403	683	14 535	15 435	900	- 217
Gator och trafik	4 981	72 610	67 629	4 500	72 411	67 911	- 282
Parker och naturområden	10	16 009	15 999	0	16 479	16 479	- 480
Hamnförvaltning	1 962	2 189	227	1 800	1 968	168	59
Energi och klimat	397	1 047	650	315	1 155	840	- 190
Summa	20 070	105 258	85 188	21 150	107 448	86 298	- 1 110
Fastighetsnämnden							
Fastighetsförvaltning	239 580	241 072	1 492	241 780	253 370	11 590	- 10 098
Summa	239 580	241 072	1 492	241 780	253 370	11 590	- 10 098
Barn- och utbildningsnämnden							
Administration och nämnd	0	8 744	8 744	0	10 340	10 340	- 1 596
Barnomsorg	40 633	217 928	177 295	41 393	221 911	180 518	- 3 223
Grundskola	28 256	503 769	475 513	25 852	495 127	469 275	6 238
Gymnasieskola	3 122	120 164	117 042	3 330	111 262	107 932	9 110
Vuxenutbildning	35	6 217	6 182	300	7 079	6 779	- 597
Särskola	323	13 532	13 209	194	11 534	11 340	1 869
Övrig verksamhet	502	4 663	4 161	500	5 270	4 770	- 609
Summa	72 871	875 017	802 146	71 569	862 523	790 954	11 192
Socialnämnden							
Administration och nämnd	750	23 658	22 908	340	22 910	22 570	338
Individ- och familjeomsorg	42 235	83 742	41 507	14 600	59 330	44 730	- 3 223
Socialpsykiatri	1 146	16 659	15 513	700	17 900	17 200	- 1 687
Äldreomsorg	43 336	406 109	362 773	40 616	405 230	364 614	- 1 841
Funktionshinderomsorg	6 906	127 647	120 741	6 100	126 632	120 532	209
Summa	94 373	657 815	563 442	62 356	632 002	569 646	- 6 204
Totalt	486 755	2 116 557	1 629 802	456 036	2 102 841	1 646 805	- 17 003
Nämndernas nettokostnader*			1 629 802			1 646 805	

* Exklusive VA och Avfall.

Borgensåtaganden 2015

tkr		Ursprungligt belopp	Kvarvarande belopp 2015/12/31
Djursholms AB			
	Avser Ekeby Gård	1 454,0	1 202,0
	Avser lösen kommunlån	56 000,0	56 000,0
			57 202,0
Övrig bostadsförsörjning			
	Kommunalt förlustansvar för egnahem (40 % av låneskuld)		97,2
	Kommunal ansvarsförbindelse för statligt kreditgaranterade bostadslån (40 % av garanterat belopp)		0,0
			97,2
Övriga borgensåtaganden			
		Org nr	
	Curlingklubbarna (Djursholm/Stocksund)	802417-9353/816400-1193	19 666,7
	Daghemsföreningen Enebo	716420-2629	2 920,0
	Danderyds Sportklubb	816400-3132	7 000,0
	Danderyds Tennisklubb	812000-0578	20 000,0
	Enebybergs IF	812000-0503	16 000,0
	FC Djursholm	802416-2276	9 500,0
	Föräldrakooperativet Krubban	716421-0630	2 220,0
	IFK Stocksund	802429-0408	8 300,0
	SDE Hockeyförening	802452-1737	1 107,5
	Stocksunds IF	816400-2381	9 496,0
	Stiftelsen Stocksunds scoutstuga	816400-1185	100,0
			57 672,7
Totalt borgensåtagande 2015-12-31			114 971,9

VA-verksamheten

RESULTATRÄKNING

(tkr)	Not	Utfall 2015/12/31	Utfall 2014/12/31
Rörelseintäkter			
VA-avgifter, fasta och rörliga		63 454	56 464
Anläggningsavgifter		723	872
Övriga intäkter	1	65	72
VA-fond, intäkt	2	-9 615	3 214
Summa		54 627	60 622
Rörelsekostnader			
Driftkostnader	3	-9 623	-13 172
Renvatteninköp, Norrvatten		-8 705	-9 100
Avloppskostnad, Käppala		-14 770	-14 842
Administrativa kostnader	4	-8 280	-8 507
Summa		-41 378	-45 621
Rörelseresultat		13 249	15 001
Avskrivningar		-10 902	-10 901
Resultat efter avskrivningar		2 347	4 100
Ränteintäkter		391	399
Räntekostnader		-2 738	-4 499
Resultat efter finansiella poster		0	0
Årets resultat		0	0

BALANSRÄKNING

(tkr)	Not	2015/12/31	2014/12/31
Tillgångar			
Anläggningstillgångar	5	167 892	176 950
Omsättningstillgångar	6	17 882	14 778
Summa tillgångar		185 774	191 728
Skulder			
Skuld till VA-kollektivet	7	23 006	20 266
VA kommunlån		152 515	167 338
Kortfristiga skulder	8	2 824	6 310
VA-fond, ackumulerat resultat	9	-2 186	1 028
VA-fond, året		9 615	-3 214
Summa skulder		185 774	191 728

NOTER

Not (tkr)	2015/ 12/31	2014/ 12/31
1 Övriga intäkter		
Ränteintäkter		
kundfordringar	35	39
Inkassoavgifter	30	33
Driftbidrag AMS	0	0
	65	72
2		
VA-verksamheten ska uppvisa ett nollresultat. Eventuella över- eller underskott redovisas som skuld eller fordran på abonnenterna.		
3 Driftkostnader		
Driftentreprenad	-1 162	-4 161
Reparationer	-4 681	-6 587
Övrig tillsyn och skötsel	-1 909	-1 084
Hyra av vattenmätare	-1 015	-712
Övrigt	-226	-18
EI	-630	-610
	-9 623	-13 172
4 Administrativa kostnader		
Löner	-3 513	-3 330
Administrativa entreprenader	-1 836	-1 474
Konsulter/utredningar	-581	-411
Övriga administrativa kostnader*	-2 350	-3 292
	-8 280	-8 507
*Tekniska kontorets administrativa kostnader för lokaler och gemensamma tjänster såsom IT, telefoni, ekonomi, personal, ärendehantering, sekretariat och vaktmästeri fördelas på verksamheterna baserat på antal anställda inom respektive verksamhet.		
5 Anläggningstillgångar		
Pågående projekt	20 624	18 780
Fastighet för annan verksamhet	374 560	374 560
Akkumulerad avskrivning	-227 292	-216 390
Restvärde	167 892	176 950
Avskrivningstider	År	
VA-ledningar (fr o m 2009)	50	
VA-anläggningar (före 2009)	33	
6 Omsättningstillgångar		

Not (tkr)	2015/ 12/31	2014/ 12/31
Kundfordringar	4 506	6 554
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	2 400	221
Kassa och bank	10 976	8 003
	17 882	14 778
7 Skuld till VA-kollektivet		
Fr o m 2009 periodiseras 90 % av inbetalda anläggningsavgifter. Avgifterna intäktsförs med 2 % per år.		
Förutbetalda anläggnings- avgifter 2009	4 951	4 951
Förutbetalda anläggnings- avgifter 2010	4 622	4 622
Förutbetalda anläggnings- avgifter 2011	3 099	3 099
Förutbetalda anläggnings- avgifter 2012	2 664	2 664
Förutbetalda anläggnings- avgifter 2013	2 360	2 360
Förutbetalda anläggnings- avgifter 2014	4 096	4 096
Förutbetalda anläggnings- avgifter 2015	3 430	
Totalt	25 222	21 792
Avgår intäktsförda avgifter ack	-2 216	-1 526
Skuld till VA-kollektivet	23 006	20 266
8 Kortfristiga skulder		
Upplupna kostnader/ förutbetalda intäkter	1 764	4 840
Leverantörsskulder	1 060	1 470
	2 824	6 310
9		
VA-verksamheten ska uppvisa ett nollresultat. Eventuella över- eller underskott redovisas som skuld eller fordran på abonnenterna (VA-fond).		
VA-fondens ingående balans 201501	-2 186	1 028
VA-fondens utgående balans 201512	7 429	-2 186
Redovisningsprinciper		

Not (tkr)	2015/ 12/31	2014/ 12/31
<p>Tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper överensstämmer med Kommunallagen (KL), Kommunal redovisningslag (KRL) och Lagen om allmänna vattentjänster (LAV07).</p> <p>Redovisning av affärsverksamhet sker mot bakgrund av självkostnadsprincipen (RKR).</p>		

Avfallsverksamheten

RESULTATRÄKNING

(tkr)		Utfall	Utfall
	Not	2015/12/31	2014/12/31
Rörelseintäkter			
Avgifter		21 772	20 270
Årets resultat	1	2 916	2 991
Summa		24 688	23 261
Rörelsekostnader			
Driftkostnader	2	-20 071	-17 795
Administrativa kostnader	3	-4 590	-5 466
Summa		-24 661	-23 261
Rörelseresultat		27	0
Avskrivningar		-27	0
Resultat efter avskrivningar		0	0
Årets resultat		0	0

BALANSRÄKNING

(tkr)		2015/12/31	2014/12/31
Tillgångar			
Fordran kommun		-1 979	2 687
Anläggningstillgångar	4	1 964	214
Omsättningstillgångar			0
Summa tillgångar		-15	2 901
Skulder och eget kapital			
Kortfristiga skulder		0	0
Avfallsfond, ackumulerat resultat		2 901	5 892
Årets resultat		-2 916	-2 991
Summa skulder		-15	2 901

NOTER

Not (tkr)

- 1** Avfallsverksamheten ska uppvisa ett nollresultat. Eventuella över- eller underskott redovisas som skuld eller fordran på abonnenterna.

Avfallsfondens ingående balans 2015-01-01	2 901	5 892
Avfallsfondens utgående balans 2015-12-31	- 15	2 901

2 Driftkostnader

Driftentreprenad	- 4 536	- 6 833
Sophämtning	- 15 535	- 10 962
	- 20 071	- 17 795

3 Administrativa kostnader

Löner	- 1 231	- 1 261
Administrativa entreprenader	- 1 012	- 1 202
Konsulter/utredningar	- 299	- 211
Övriga administrativa kostnader*	- 1 814	- 2 792
Övriga kostnader	- 234	0
	- 4 590	- 5 466

*Tekniska kontorets administrativa kostnader för lokaler och gemensamma tjänster såsom IT, telefoni, ekonomi, personal, ärendehantering, sekretariat och vaktmästeri fördelas på verksamheterna baserat på antal anställda inom respektive verksamhet.

4 Anläggningstillgångar

Pågående projekt	1 964	214
	1 964	214

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper överensstämmer med Kommunallagen (KL) och Kommunal redovisningslag (KRL).

Redovisning av affärsverksamhet mot bakgrund av självkostnadsprincipen (RKR).

Djursholms AB räkenskaper

RESULTATRÄKNING

	Not	2015/01/01 2015/12/31	2014/01/01 2014/12/31
Rörelsens intäkter	2		
Hysesintäkter	3	14 887 300	14 843 905
Övriga rörelseintäkter		5 744 892	4 364 649
Summa rörelsens intäkter		20 632 192	19 208 554
Rörelsekostnader	4		
Övriga externa kostnader	5	-14 025 587	-11 736 845
Av- och nedskrivningar av fastigheter och pågående nyanläggning		-2 316 197	-14 629 321
Övriga rörelsekostnader		-518 880	-750 497
Summa rörelsekostnader		-16 860 664	-27 116 663
Rörelseresultat		3 771 528	-7 908 109
Finansiella poster			
Ränteintäkter och liknande resultatposter		622	61 468
Räntekostnader och liknande resultatposter	6	-1 384 004	-1 949 384
Summa finansiella kostnader		-1 383 382	-1 887 916
Resultat efter finansiella poster		2 388 146	-9 796 025
Resultat före skatt		2 388 146	-9 796 025
Skatter			
Skatt på årets resultat		-525 255	-313 007
Årets resultat		1 862 891	-10 109 032

BALANSRÄKNING

	Not	2015/12/31	2014/12/31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	7	60 142 107	55 879 210
Pågående nyanläggningar	8	2 612 677	343 514
Summa materiella anläggningstillgångar		62 754 784	56 222 724
Finansiella anläggningstillgångar			
Långfristiga värdepappersinnehav	9	10	10
Summa finansiella anläggningstillgångar		10	10
Summa anläggningstillgångar		62 754 794	56 222 734
Omsättningstillgångar			
Varulager			
Oljelager		213 714	213 053
Summa varulager		213 714	213 053
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		-25 789	-20 104
Fordringar hos koncernföretag		-	3 500 000
Övriga fordringar		937 564	2 294 960
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		5 643 132	11 447
Summa kortfristiga fordringar		6 554 907	5 786 303
Kassa och bank			
Kassa och bank		-	-91 089
Summa kassa och bank		-	-91 089
Summa omsättningstillgångar		6 768 621	5 908 267
SUMMA TILLGÅNGAR		69 523 415	62 131 001

BALANSRÄKNING forts.

	Not	2015/12/31	2014/12/31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital (800 aktier á 1 000 kr)		800 000	800 000
Reservfond		200 000	200 000
Summa bundet eget kapital		1 000 000	1 000 000
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		-6 067 214	4 041 818
Årets resultat		1 862 891	-10 109 032
Summa fritt eget kapital	10	-4 204 323	-6 067 214
Summa eget kapital		-3 204 323	-5 067 214
Avsättningar			
Övriga avsättningar		-	495 630
Summa övriga avsättningar		-	495 630
Långfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut	11	57 201 952	1 214 180
Summa långfristiga skulder		57 201 952	1 214 180
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		1 587 243	1 894 703
Checkräkningskredit kortfristig		10 444 449	-
Skulder till koncernföretag		-	56 000 000
Skatteskulder		838 262	313 007
Övriga kortfristiga skulder		-	1 450
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	12	2 655 832	7 279 245
Summa kortfristiga skulder		15 525 786	65 488 405
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		69 523 415	62 131 001

KASSAFLÖDESANALYS

	2015/12/31	2014/12/31
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		
Rörelseresultat före finansiella poster	3 771 528	-7 908 109
Årets skatt	-525 255	-313 007
Avskrivningar	2 316 197	2 329 321
Nedskrivningar	0	12 300 000
	5 562 470	6 408 205
Erhållen ränta	622	61 468
Erlagd ränta	-1 384 004	-1 949 384
Betald inkomstskatt	-	-
	-1 383 382	-1 887 916
Ökning/minskning varulager	-661	-30 296
Ökning/minskning kundfordringar	5 685	25 617
Ökning/minskning övr kortfr fordringar	-774 289	-1 433 216
Ökning/minskning leverantörsskulder	-307 460	-99 121
Ökning/minskning övr kortfr skulder	-60 099 608	4 707 373
	-61 176 333	3 170 357
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-56 997 245	7 690 646
INVESTERINGSVERKSAMHETEN		
Investeringar i anläggningstillgångar	-9 343 887	-12 169 962
Förvärv av anläggningstillgångar	-	-
Försäljning av anläggningstillgångar	-	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-9 343 887	-12 169 962
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN		
Upptagna lån	56 000 000	-
Amortering av skuld	-12 228	-12 268
Utbetald utdelning	-	-
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	55 987 772	-12 268
Periodens kassaflöde	-10 353 360	-4 491 584
Likvida medel vid periodens början	-91 090	4 400 495
Likvida medel vid periodens slut	-10 444 449	-91 090

NOTER

Not (kr)
1 Redovisnings- och värderingsprinciper
Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och BFNAR 2008:1 Årsredovisning i mindre bolag.
Intäkter
Hysesintäkter och övriga rörelseintäkter redovisas i den period uthyrningen avser.
Fordringar
Fordringarna upptas till det belopp, som efter individuell bedömning beräknas bli betalt.
Varulager
Lagret av olja har värderats till anskaffningsvärde.
Avskrivningar
I resultaträkningen belastas rörelseresultatet med avskrivningar enligt plan, vilka beräknas på ursprungliga anskaffningsvärden och baseras på tillgångarnas bedömda ekonomiska livslängd, varvid följande avskrivningstider använts:
Småhus 50 år
Hyreshus 50 år
Specialbyggnader 33 år
Industribyggnader 25 år
2 Försäljning till koncernföretag
61 % av försäljningen avser moderföretaget Danderyds kommun.

Not (kr)	2015/12/31	2014/12/31
3 Hyresintäkter		
Hyror bostäder	1 038 814	932 680
Hyror lokaler	12 107 728	12 471 344
Arrenden	1 997 066	1 695 055
Outhyrt och rabatter, bostäder	- 256 308	- 255 174
Summa hyresintäkter	14 887 300	14 843 905
4 Inköp från koncernföretag		
20 % av inköpen avser moderföretaget Danderyds kommun.		
5 Övriga externa kostnader		
Tillsyn och skötsel	- 2 533 961	- 5 617 648
Löpande underhåll	- 4 010 548	- 687 653
Planerat underhåll	- 4 451 219	- 2 076 923
Övriga driftkostnader	- 2 054 512	- 2 422 872
Arvode Danderyds kommun, VD	- 545 692	- 534 900
Arvode Danderyds kommun, ekonomi	- 134 320	- 131 668
Arvode Danderyds kommun, tekniska kontoret	- 124 425	- 94 272
Fastighetsskatt	- 170 909	- 170 909
Summa förvaltningsarvoden	- 14 025 587	- 11 736 845
6 Räntekostnader		
Av beloppet avser 1,2 mnkr moderföretaget Danderyds kommun.		
7 Byggnader och mark		
Ingående anskaffningsvärde mark	8 888 408	8 477 660
Försäljning mark	-	- 215 000
Inköp mark	-	625 748
Ingående nedskrivningar	- 1 135 241	- 1 135 241
Bokfört värde mark	7 753 167	7 753 167
Ingående anskaffningsvärde byggnader	75 719 326	75 182 600
Försäljning byggnader	-	- 923 351
Inköp byggnader	6 579 094	1 460 077
Ingående avskrivningar	- 27 593 283	- 25 263 962
Årets avskrivningar	- 2 316 197	- 2 329 321
Bokfört värde byggnader	52 388 940	48 126 043

Not (kr)	2015/12/31	2014/12/31
8 Pågående projekt		
Ingående anskaffningsvärde	343 514	925 396
Årets pågående arbete	2 269 163	11 222 488
Årets nedskrivning pågående arbete	-	-11 804 370
Summa pågående projekt	2 612 677	343 514
9 Långfristiga värdepappersinnehav		
Djursholms Golfintressenters förening	10	10

Not (kr)	2015/12/31	2014/12/31
11 Skulder till kreditinstitut		
Övriga skulder till kreditinstitut	57 201 952	1 214 180
12 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		
Förskottsbetalda hyror	708 966	374 726
Övriga interimsskulder	1 946 866	6 904 519
Summa upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	2 655 832	7 279 245

10 Förändring i eget kapital	Aktie-Kapital	Uppskrivningsfond	Reservfond	Överkursfond	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt
Eget kapital 2014-12-31	800 000		200 000		4 041 818	-10 109 032	-5 067 214
Resultatdisposition enligt årsstämman							
Utdelning							
Balanseras i ny räkning					-10 109 032	10 109 032	-
Fondemission							
Nyemission							
Avskrivning resp försäljning av uppskriven tillgång							
Årets resultat						1 862 891	1 862 891
Eget kapital 2015-12-31	800 000		200 000		-6 067 214	1 862 891	-3 204 323

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen redovisade ett överskott på 5,1 mnkr.

Fyra av elva inriktningsmål bedöms vara uppfyllda.

(belopp i mnkr)	Budget	Bokslut	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	33,1	33,0	-0,1
Verksamhetens kostnader	115,4	110,2	5,2
Nettokostnader	-82,3	-77,2	5,1

VIKTIGA HÄNDELSER I VERKSAMHETEN

- Programarbetet för utveckling av centrala Danderyd/tunnelförläggning av E18 drevs vidare. Under 2015 har fokus i projektet legat på dialog med invånare, företagare och övriga intresserade samt genomförande av tekniska och ekonomiska utredningar.
- Kommunstyrelsen har beslutat om planuppdrag för att möjliggöra nytt vård- och omsorgsboende på fastigheten Kabbelekan 14 i Danderyd. Planuppdrag för ett motsvarande boende inom fastigheterna Ginnungagap 1 och 2 i Djursholm beslutades 2014.
- Kommunfullmäktige har beslutat om försäljning av del av fastigheten Djursholm 2:421 och upplåtelse av nyttjanderätt för uppförande av tennisanläggning.
- Kommunstyrelsen godkände förslag till lokalhyresavtal för Djursholms ridhus med Gärdstorps Ridskola AB samt förslag till avtal inför om- och tillbyggnad av Djursholms ridhus med Djursholms ridklubb.
- Ett evakueringsboende för asylsökande flyktingar startades i f.d. förskolan Pärkans lokaler.
- Kommunfullmäktige har beslutat avskaffa produktionsstyrelsen och istället inrätta ett produktionsutskott under kommunstyrelsen.

- Kommunstyrelsen beslutade att anta överenskommelsen mellan länets kommuner om att samverka för en trygg, säker och störningsfri region.
- Arbetet med beställar-utförarmodellens utveckling har fortsatt med fokus på den egna produktionens möjlighet att vara framgångsrik.
- För sjunde året i rad rankas Danderyds kommun högst när det gäller kommunen som en bra plats att bo och leva på. Jämförelsen görs i SKL:s jämförelseprojekt Kommunens Kvalitet i Korthet, baserad på SCB:s medborgarundersökning.
- Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige gick liksom flertalet nämnder över till en digital distribution av handlingar inför sammanträden.

MÅLUPPFYLLELSE VERKSAMHET

Fyra av elva inriktningsmål bedöms vara uppfyllda. Utvecklingsarbete pågår för att förbättra de mål som nu bedöms vara endast delvis uppfyllda.

Inriktningsmål

I Danderyd är luften ren. Nivån på buller från vägar och kollektivtrafik underskrider fastställda gränsvärden.	◆
Danderyd är enligt invånarna en trygg och säker kommun att bo och leva i.	●
I Danderyds kommun är personalen tillgänglig och ger en god service till invånarna.	◆
I Danderyd får invånarna information om kommunens verksamheter och dess resultat	◆
I Danderyd kan invånarna i hög grad utföra tjänster via Internet	◆
I Danderyds kommun är stöd och service professionell, ändamålsenlig och effektiv.	◆
Ledning, samordning och uppföljning sker med hög effektivitet och rätt kompetens som leder till utveckling av Danderyds kommun.	◆
Danderyds kommun samverkar inom regionen för att påverka utvecklingen av infrastruktur och kommunikationer.	●
I Danderyd är den kommunala näringslivsservicen effektiv och snabb.	◆
Danderyd främjar en hållbar resursanvändning.	●
Danderyd väljer miljömässigt goda varor och tjänster.	●

EKONOMI

Driftsredovisning

Verksamhetsområde (mnkr)	Budget	Bokslut	Avvikelse
Politisk ledning och partistöd	9,7	8,9	0,8
Kommunledningskontoret exkl. festvåning	53,8	50,1	3,7
Festvåning	0,2	0,2	0,0
Brand- och samhällsskydd	14,7	14,6	0,1
Övrig gemensam verksamhet	3,9	3,4	0,5
Totalt	82,3	77,2	5,1

Kommunstyrelsens resultat för 2015 är ett överskott på 5,1 mnkr.

Politisk ledning visade ett överskott på 0,8 mnkr vilket huvudsakligen beror på att budgeterade konsultkostnader för strukturåtgärder inte har utnyttjats.

Kommunledningskontoret exklusive festvåning redovisade ett överskott på 3,8 mnkr. De största avvikelserna från budget är lägre lönekostnader, främst på grund av vakanser, vilket delvis vägs upp av att kostnader för tillfälligt inhyrd personal är högre än budget. Utfallet för konsultkostnader och för kapitalkostnader (avskrivningar och internränta) är lägre än budget på grund av framskjutna projekt.

Festvåningen visade ett resultat i enlighet med budget. Intern försäljning är lägre och extern försäljning är högre än budget. Lönekostnaderna är lägre än budget beroende på vakanser medan kostnad för catering därigenom blev dyrare.

Brand- och samhällsskydds överskott 0,1 mnkr beror främst på lägre kostnader än budgeterat för avgifter till Storstockholms brandförsvaret avseende tilläggstjänster.

Övrig gemensam verksamhet visade ett överskott på 0,5 mnkr beroende på att budgeterade juridiska tjänster för miljö- och hälsoskyddskontoret inte utnyttjades.

Kommunstyrelsens nettokostnader är 13,3 mnkr högre 2015 jämfört med 2014. Nästan hela differensen hänförs sig till kommunledningskontoret och den huvudsakliga anledningen är att kontorets intäkter har minskat kraftigt. Det beror främst på att kontoret fr.o.m. 2015 tillämpar en ny modell för interndebitering där tjänster som betraktas som strategiska inte längre debiteras nämnderna. Dessutom har lönekostnaderna ökat då kontoret befinner sig i ett intensivt utvecklingsskede, hyreskostnaderna har ökat pga. tillkommande lokaler och kapitalkostnaderna har ökat då kontoret haft stora investeringar de senaste åren.

Investeringsredovisning

Verksamhetsområde (mnkr)	Budget	Bokslut	Avvikelse
Kommunledningskontoret	17,3	6,9	10,4
Totalt	17,3	6,9	10,4

Utfallet för kommunstyrelsens investeringar 2015 är 6,9 mnkr vilket är 10,4 mnkr lägre än budgeterat. Det låga utnyttjandet av investeringsbudgeten beror på att införandetiden har förlängts för många av investeringsprojekten. Av de outnyttjade medlen har ombudgetering till 2016 begärts för 5,0 mnkr.

UTMANINGAR FÖR FRAMTIDEN

- Det utökade mottagandet av nyanlända flyktingar och ensamkommande barn kräver förvaltningsövergripande samordning och aktiva åtgärder gällande bostadsförsörjning, tillgång till skol- och förskoleplatser och god introduktion i samhället. Kommunens samtliga verksamheter är berörda.
- Programmet för fördjupad översiktsplan för utveckling av centrala Danderyd/tunnelförläggning av E18 kommer att bli färdigt för beslut. Om erforderliga beslut fattas kommer arbetet med en fördjupad översiktsplan att startas vilket kräver kompetens och resurser.
- Under våren 2016 startar Sverigeförhandlingen. I förhandlingen kommer det att visa sig vilka satsningar som staten, landstinget och kommunerna enas om när det gäller spårtrafik till nordostsektorn för att främja bostadsbyggande.
- Att skapa tydlighet i roller och styrmodeller för beställarutförarorganisationen är en fortsatt stor utmaning. Det påverkar även kommunledningskontorets roll inom strategisk styrning samt stöd och servicefunktion. Arbetet med utveckling av ny målmodell, lokalstyrningsprocess, ekonomistyrregler, intern hyresmodell och investeringsprocess ska drivas.
- Inom ramen för Mörby Centrum-projektet fortsätter arbetet med ställningstagande till lokalbehov för egna verksamheter såsom kultur/bibliotek, utökad kundtjänst och övriga verksamhetslokaler.
- Beslutsstödssystemets införande kommer vara en fortsatt utmaning under 2016.
- Utveckling av medborgardialogen på webben samt förbättring av webbsidor och andra kommunikationsinsatser för stadsutvecklingsfrågor fortsätter.
- För att framgångsrikt kunna rekrytera och behålla kompetent personal är kommunens arbete med arbetsgivarvarumärke och kompetensförsörjningsstrategi avgörande.

Överförmyndarnämnd

INLEDNING

Överförmyndarnämnden redovisade ett resultat enligt budget. Nämndens samtliga inriktningsmål uppfylldes.

Nämnden hade vid utgången av 2015 totalt 300 aktiva ärenden. Antalet ärenden per personal var 115 stycken. 91 nya ärenden inkom under 2015, varav 69 ledde till ett anordnande av förvaltare eller god man. Under året avslutades 93 ärenden.

Under verksamhetsåret granskade nämnden 195 årsräkningar och 30 sluträkningar, varav 12 vid byte av ställföreträdare.

(Belopp i mnkr)	Budget	Bokslut	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	0	0	0
Verksamhetens kostnader	2,8	2,9	-0,1
Nettokostnader	-2,8	-2,9	-0,1

VIKTIGA HÄNDELSER I VERKSAMHETEN

- Föreläsningar genomfördes inom förmyndarskapsrätt (Wallgren) och inom LSS för ställföreträdarna. Normalt är ambitionen att hålla två utbildningar per år.
- Attunda tingsrätt hade ett uppföljningsmöte den 9 oktober 2015. Mötet gällde tingsrättens möjlighet att till nämnden delegera utredning inför beslut om ställföreträdarskap.

MÅLUPPFYLLELSE VERKSAMHET

Nämndens samtliga inriktningsmål uppfylldes.

Inriktningsmål

I Danderyds kommun är personalen tillgänglig och ger en god service till invånarna.	●
I Danderyd bedriver alla nämnder kostnadseffektiv verksamhet inom sina programområden.	●
Danderyd har en god inomhusmiljö.	●
Danderyd främjar en hållbar resursanvändning.	●
Danderyd väljer miljömässigt goda varor och tjänster.	●

EKONOMI

Driftredovisning

Verksamhetsområde	Budget	Bokslut	Avvikelse
Överförmyndarnämnden	2,8	2,9	0,0
Totalt	2,8	2,9	0,0

Verksamheten fick extra kostnader för larm och bevakning, vilket var 17 tkr dyrare än budget. Personalkostnaderna blev något lägre än budget, trots extra personal och en viss tids sjukskrivning i början av året. Kostnaden för arvoden blev lägre än budget då ärendena var mindre omfattande.

Överförmyndarnämnden genomförde inte några investeringar.

Miljö- och hälsoskyddsämnd

INLEDNING

Miljö- och hälsoskyddsämnden redovisade ett överskott på 0,3 mnkr. Av nämndens nio inriktningsmål uppfylldes samtliga.

(Belopp i mnkr)	Budget	Bokslut	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	2,6	2,4	-0,2
Verksamhetens kostnader	8,5	8,0	0,5
Nettokostnader	-5,9	-5,6	0,3

VIKTIGA HÄNDELSER I VERKSAMHETEN

- Ett förslag till revidering av miljöprogram för Danderyds kommun 2016-2020 koordinerades av miljösamordnaren.
- Ett förslag till handlingsplan för förorenade områden överlämnades till kommunstyrelsen för beslut.
- Projektet *Giftfri förskola* genomfördes av miljösamordnaren och hälsoskyddsinspektörer i samarbete med flera kommunala verksamheter.
- Tillsynsprojekt med fokus på skönhetssalonger, stickande och skärande verksamheter samt tillsyn på ventilation och städning i skolor genomfördes.
- Sanering av markföroreningar, en vid Djurholms slott och en i anslutning till Golfvägen genomfördes.
- Nämnden deltog i Miljösamverkan Stockholms läns projekt *Allergener i oförpackade livsmedel* som riktades mot restauranger.
- En miljöbilspool infördes för de kommunala verksamheterna i Mörby centrum. Bilpoolen är tillgänglig för allmänheten efter kontorstid.
- En informationsinsats om hållbart byggande arrangerades för företagare och invånare.

MÅLUPPFYLLELSE VERKSAMHET

Miljö- och hälsoskyddsnämnden uppfyllde alla sina nio inriktningsmål.

Nämndens planerade tillsynsinsatser genomfördes och målnivåerna uppnåddes under året. Barn och unga är särskilt känsliga för påverkan från miljön. Därför riktades informationsinsatser och tillsyn särskilt mot giftfri miljö, städning och ventilation.

Inriktningsmål

I Danderyd bedriver alla nämnder kostnadseffektiv verksamhet inom sina programområden. Varje nämnd kan redovisa sambandet mellan mål, uppnådda resultat, prestationer och resurser. ●

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska ge företag verk-samma i kommunen en aktiv och ändamålsenlig service och rådgivning. ●

Danderyd har en god utomhusmiljö. ●

Danderyd har en god inomhusmiljö. ●

Danderyd främjar en hållbar resursanvändning. ●

Danderyd väljer miljömässigt goda varor och tjänster. ●

Arbetet med att minska bullerstörningarna från framför allt E18 och Roslagsbanan ska drivas med kraft. ●

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska ge Danderydsborna en aktiv och ändamålsenlig service. ●

De livsmedel som produceras, säljs och på andra sätt hanteras i kommunen ska vara säkra. ●

EKONOMI

Driftsredovisning

Verksamhetsområde	Budget	Bokslut	Avvikelse
Nämnd och administration	2,0	1,6	0,4
Miljösamordning	0,9	0,9	0,0
Livsmedel	0,5	0,5	0,0
Hälsoskydd	1,4	1,5	-0,1
Miljöskydd	1,1	1,1	0,0
Totalt	5,9	5,6	0,3

Miljö- och hälsoskyddsnämnden redovisade ett överskott på 0,3 mnkr.

Avvikelsen för verksamheten nämnd och administration berodde på att budgeten för miljöjuridiska tjänster inte behövde användas. I prognoserna räknade nämnden med att posten för miljöjuridiska tjänster skulle förbrukas. Det berodde på att remiss från länsstyrelsen för Trafikförvaltningens (Stockholms läns landsting (SLL)), frivilliga tillståndsprövning av Roslagsbanan inväntades under 2015. Nämndens nettokostnad låg på samma nivå som 2014.

Investeringsredovisning

Verksamhetsområde	Budget	Bokslut	Avvikelse
Administration	0,1	0	0,1
Totalt	0,1	0	0,1

Miljö- och hälsoskyddsnämnden genomförde inga investeringar under året.

UTMANINGAR FÖR FRAMTIDEN

2016 påbörjas en inventering och riskklassning av potentiellt förorenade områden. Arbetet kan leda till att fler ansvarsutredningar och saneringsärenden behöver hanteras.

Om utbyggnadstakten ökar i Danderyds kommun behöver mer stöd och tid läggas på att medverka i ett tidigt skede i planeringen. Stadsbyggnadsprojekt, marksaneringar och ökad trafik generar buller. Detta leder till att mängden klagomål ökar och behöver handläggas.

Under 2015 genomförde Trafikförvaltningen Stockholms läns landsting (SLL) bullerdämpande åtgärder längs Roslagsbanan. Den var avstängd en längre period under andra halvan av året. Därmed fick nämnden inga bullerklagomål under 2015. Buller och partiklar från trafik kommer dock även i fortsättningen att vara en viktig fråga för nämnden.

Byggnadsnämnd

INLEDNING

Byggnadsnämnden redovisade ett överskott på 1,4 mnkr. Av nämndens inriktningsmål uppfylldes samtliga. Mängden ärenden ökade med cirka 15 procent jämfört med föregående år. Trots det kunde de genomsnittliga handläggningstiderna för bygglov hållas långt under de lagstadgade tio veckorna.

(Belopp i mnkr)	Budget	Bokslut	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	8,4	8,1	-0,3
Verksamhetens kostnader	19,0	17,3	1,7
Nettokostnader	-10,6	-9,2	1,4

VIKTIGA HÄNDELSER I VERKSAMHETEN

- Bygglov beviljades för tre flerbostadshus med sammanlagt drygt 90 lägenheter, varav 30 var studentlägenheter.
- Bygglov beviljades för en idrottsanläggning och sporthall på fastigheten Djursholm 2:447.
- Planarbete för ett särskilt boende inom fastigheten Kabbelekan 14 i Danderyd påbörjades.
- Tidsbegränsat bygglov beviljades för 17 lägenheter i Enebyberg.
- Planarbete för bostadsbebyggelse vid östra Eneby Torg samt bostadsbebyggelse och en planskild korsning vid Enebyängens handelsområde påbörjades.
- Planarbete fortsatte för att bland annat möjliggöra uppförande av ny idrottshall vid Brageskolan.
- Planarbete gjordes för en tennisanläggning för del av fastigheten Djursholm 2:421.
- En ny och billigare kartprodukt togs fram för vissa typer av Attefallsbyggnader.

MÅLUPPFYLLELSE VERKSAMHET

Byggnadsnämnden uppfyllde alla sina inriktningsmål. Under 2015 var antalet ansökningar och anmälningar högre än tidigare år.

Inriktningsmål

Danderyd präglas av god arkitektur och en säker miljö.	●
I Danderyd ges ändamålsenlig information, god service och rådgivning i alla frågor som byggnadsnämnden handlägger.	●
I Danderyd bedriver alla nämnder kostnadseffektiv verksamhet inom sina programområden. Varje nämnd kan redovisa sambandet mellan mål, uppnådda resultat, prestationer och resurser.	●
Danderyd har en god utomhusmiljö.	●
Danderyd har en god inomhusmiljö.	●
Danderyd främjar en hållbar resursanvändning.	●
Danderyd väljer miljömässigt goda varor och tjänster.	●

EKONOMI

Driftsredovisning

Verksamhetsområde	Budget	Bokslut	Avvikelse
Nämnd och administration	3,9	3,8	0,1
GIS-samordning*	0,9	0,8	0,1
Bygglov	2,2	1,3	0,9
Plan	2,1	1,7	0,4
Kart- och mät	1,5	1,6	-0,1
Totalt	10,6	9,2	1,4

*GIS betyder Geografiskt informationssystem.

Byggnadsnämnden redovisade ett överskott på 1,4 mnkr. Intäkterna från bygglovshandläggningen blev högre än väntat. Det berodde på att mängden bygglov, kontrollplaner och startbesked slog rekord även under 2015. Nämnden fick dessutom en större intäkt i samband med att bygglov gavs för en stor idrottsanläggning och sporthall. Personalkostnaderna blev lägre och ett senarelagd införande av ett nytt ärendehanteringssystem resulterade i lägre ränte-, avskrivnings- och licenskostnader för året.

Avvikelsen på planverksamheten berodde på att årsbudgeten för verksamheten sorterar under byggnadsnämnden. Men från och med den 1 juli bokfördes kostnader och intäkter under kommunstyrelsen.

Investeringsredovisning

Verksamhetsområde	Budget	Bokslut	Avvikelse
Administration	1,1	0,6	0,5
GIS	1,3	0,2	1,1
Kart- och mät	0,5	0,5	0,0
Totalt	2,9	1,3	1,6

Nämndens investeringsbudget uppgick till 2,9 mnkr. Av dessa användes 1,3 mnkr. Investeringarna i ett nytt ärendehanteringssystem genomfördes och kostnaderna blev lägre än budgeterat. Investeringarna inom verksamheten Geografiska informationssystem (GIS) sköts till stor del upp till 2016. Det berodde på att utredningen om kommunens behov påbörjades sent under året.

UTMANINGAR FÖR FRAMTIDEN

De närmaste årens utmaningar präglas av att byggnadstakten i kommunen väntas fortsätta vara hög. Flera stora planprojekt är i startgroparna och bygglov väntas för planer som vunnit laga kraft. Kraven på service till kommunens invånare och företagare ökar. För att möta behoven på tillgänglighet behöver den digitala servicen utvecklas.

Exempel på kommande stadsbyggnadsprojekt är:

- Bygglov för utbyggnaden av Mörby centrum, kv Sjukhuset 9 och 10 samt eventuellt kv Kraftledningen och Östra Enebytorget.
- Nybyggnad av Kevingskolan, nya bostäder vid Gropen, Dalen med flera samt Djursholms torg. Därutöver start för utredning av området vid Danderyds gymnasium.
- Utredningen av tunnelförläggning av E18 fortsätter. Ett förslag till program för en fördjupning av översiktsplanen ska beslutas av kommunstyrelsen, för att sedan skickas på remiss under våren 2016.

Teknisk nämnd

INLEDNING

Tekniska nämnden redovisade ett överskott på 1,1 mnkr. Avvikelseerna fanns främst inom Park och natur. Av nämndens sju inriktningsmål bedömdes tre vara uppfyllda, resterande fyra inriktningsmål bedömdes som delvis uppfyllda.

(Belopp i mnkr)	Budget	Bokslut	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	21,2	20,1	-1,1
Verksamhetens kostnader	107,5	105,3	2,2
Nettokostnader	-86,3	-85,2	1,1

VIKTIGA HÄNDELSER I VERKSAMHETEN

- Första etappen av Enebybergsvägens ombyggnad färdigställdes under våren. Etapp 3–4, mellan Björkvägen och Arholmavägen, startades och beräknas vara klar våren 2016.
- Ny gång- och cykelväg anlades på Skogsviksvägen, Bråvallavägen och Henrik Palmes allé. Breddning av gång- och cykelväg gjordes utmed Gamla Landsvägen, Arholmavägen, Danarövägen och Danderydsvägen.
- Trafiksäkerhetsåtgärder utfördes kring Baldersskolan, förskolan vid Altorp och Vendestigens förskola.
- 12 nya parkeringsplatser anlades i hörnet Danderydsvägen och Sveavägen. 44 infartsparkeringar skapades vid Mörbyhallen.
- Två aktivitetsdagar som riktades mot cyklister och kollektivtrafikresenärer genomfördes. Under en naturdag vid Nora träskån informerade Danderyd om kommunens naturvårdsprojekt. Tekniska kontoret medverkade även på Hamns dag och informerade om miljöfarliga båtbottnfärger.
- Belysningsinstallationen i Stig Dagermans park blev klar. Ett belysningsprogram för Kvarnsparken togs fram.
- Lekplatserna vid Svanholmsparken, Skogsviksvägen östra, Lillkalmar och Karlsrovägen utvecklades varsamt med bland annat nya lekredskap och reviderat lekplatsprogram.
- Alla parkbänkar renoverades, byttes ut eller kompletterades längs med strandpromenaderna.
- Större trädarbeten genomfördes i Djursholms slottspark, vid Nora träskån och Klingsta park.
- Två dammar anlades på mark som var vattensjuk. En damm dämades vid utloppet för Ekebysjön och en uppdamning gjordes vid Borgenvägen.
- Fiskprov gjordes vid Nora träskån för uppföljning av de vandringshinder som togs bort 2014. Provet visade ett gott resultat.
- En utredning av funktionen av Ösbysjöns reningsdamm gjordes.
- Två kajarbeten avslutades. Det ena uppdraget gjordes vid Fyrstigen med ny mur och ny brygga. Det andra uppdraget utfördes vid Germaniaviken som fick ny spontkaj med trädäck. Kajarbeten vid Framnäsvisken påbörjades.
- Förberedande kajarbeten utmed Samsövisken inleddes med utredning, projektering och geoteknik.
- Kommunen beviljades stöd på 0,5 mnkr från Naturvårdsverkets Klimatklivet. Därmed får Danderyd möjlighet att installera laddstolpar för elbilar på kommunens idrottsplatser.
- Den stora energijakten för årskurs 4 ägde rum under våren i sex skolor. Stocksundsskolan vann för andra året i rad. Skolan åstadkom en energibesparing av verksamhetselen på 43 procent, mot referensvärdet under en femdagarsperiod.
- En bilpool installerades för förvaltningarna i Mörby centrum i juni. Bilpoolen är tillgänglig för kommunens förvaltningar under kontorstid och kan användas av allmänheten på kvällar och helger.

MÅLUPPFYLLELSE VERKSAMHET

Av nämndens sju inriktningsmål bedömdes tre vara uppfyllda. Resterande fyra inriktningsmål bedömdes som delvis uppfyllda.

Inriktningsmål

Danderyds kommun har väl framkomliga och trafiksäkra gång- och cykelvägar, gator och vägar.	●
Danderyds kommun har allmänna platser och kommunal mark som är trygga, välstädade och vårdade.	◆
I Danderyd bedriver alla nämnder kostnadseffektiv verksamhet inom sina programområden. Varje nämnd kan redovisa sambandet mellan mål, uppnådda resultat, prestationer och resurser.	◆
Danderyds kommun förvaltar och utvecklar anläggningar och byggnader så att önskad funktion vidmakthålls över tiden.	◆
Danderyd har en god utomhusmiljö.	●
Danderyd främjar en hållbar resursanvändning.	●
Danderyd väljer miljömässigt goda varor och tjänster.	◆

EKONOMI

Driftredovisning

Verksamhetsområde (mnkr)	Budget	Bokslut	Avvikelse
Nämnd stab	0,9	0,7	0,2
Gata och trafik	67,9	67,6	0,3
Park och natur	16,5	16	0,5
Hamnar	0,2	0,2	0,0
Energi och klimat	0,8	0,7	0,1
Totalt	86,3	85,2	1,1

Tekniska nämnden redovisade ett överskott på 1,1 mnkr. Avvikelsen finns främst inom Park och natur, där en omarbeting inom parkdriftavtalet medförde en minskad kostnad på 0,4 mnkr.

Intäkterna för Gata och trafik blev drygt 0,5 mnkr mer än budget. Det berodde på införandet av avgifter för ansökan om grävtillstånd och trafikordningsplaner. Även några större markupplåtelse gav intäkter.

Årets milda vinter gjorde att kostnaderna för årstiden blev 0,6 mnkr lägre än budgeterade 12,5 mnkr.

En sanering av miljöfarliga massor utfördes vid Golfvägen. Massorna upptäcktes vid ett ledningsgrävningsarbete. Kostnaden blev knappt 2 mnkr.

Investeringsredovisning

Verksamhetsområde (mnkr)	Budget	Bokslut	Avvikelse
Nämnd	0	0,2	-0,2
Belysning	7,2	7,2	0,0
Trafiksäkerhet	15,3	12,2	3,1
Gata och bro	11	10,9	0,1
Miljö	1,5	1,3	0,2
Park och natur	2,9	2,1	0,8
Hamn	38	33,6	4,4
Totalt	75,9	67,5	8,4

Avvikelsen för Trafiksäkerhet härleds framför allt till projektet Enebybergsvägen etapp 3–4, som pågår fram till våren år 2016. Där återstår drygt 2,8 mnkr. Projekt Åtgärder avfall, som syftar till godkänd framkomlighet för sopbilarna, blev 375 tkr lägre än budget.

Vad gäller Hamn beror avvikelsen på en tidsförskjutning jämfört med budget, men projekten löper på enligt projektplan. Avvikelsen redovisades för ombudgetering till år 2016.

Park lyckades, genom lyckade upphandlingar, reducera kostnaden jämfört med budget.

UTMANINGAR FÖR FRAMTIDEN

Arbetsmängden inom driftområdet ökade märkbart. Det var svårt för en enstaka personresurs att hinna med på ett kvalitativt sätt. Exempel på arbetsuppgifter är att ta fram drift- och underhållsplaner för de olika delverksamheterna samt planering, beställning, kontroll och uppföljning av daglig drift. Dessutom tillkommer en stor mängd ärenden från invånarna. Utvärderingen av befintlig och tillfällig resursförstärkning visade att denna resurs ryms inom budget. Det beror på att tjänsten skulle medföra besparingar genom möjlighet till god kontroll och uppföljning.

En utredning av kommunens belysningsanläggning, bland annat stolpar, armaturer och kablar, visar att anläggningen är i stort behov av åtgärder. Många delar är gamla och en reinvestering startade därför.

Kommunens broar är i behov av upprustning. Under år 2016 kommer en studie att genomföras för att ta fram ett åtgärdsprogram med prioritetsordning och en grov kostnads kalkyl.

Flera bullerplank börjar bli uttjänta. Under år 2016 ska ett åtgärdsprogram med grov kalkyl tas fram.

Det är av stor vikt att arbeta strategiskt långsiktigt med skötsel av markytor inom parkområden och naturområden. Arbetet med biologisk mångfald ska utvecklas och informeras om i andra verksamheter som har stor påverkan inom området.

Flera av kajobjekten bedömdes som tekniskt uttjänta vad gäller skick, konstruktion och geoteknik. Det är av stor vikt att rätt åtgärd genomförs vid rätt tid för lång livslängd.

Energi- och klimatverksamheten står inför en rad framtida utmaningar. Kommunen har en hög kompetens inom området. Att behålla och ytterligare utveckla kunskaperna är en utmaning. Arbetet med klimatstrategin kommer att fortgå. Strategin ska nu färdigställas, appliceras i organisationen och implementeras bland de som bor och verkar i kommunen.

Vatten och avlopp

INLEDNING

Vatten och avlopps-verksamheten (VA-verksamheten) redovisade en budgetavvikelse på 8,9 mnkr. Överskottet balanserades av VA-fonden som vid årets slut hade ett överskott på 7,4 mnkr. Verksamheten uppfyllde alla tre inriktningsmål.

VIKTIGA HÄNDELSER I VERKSAMHETEN

Tekniska kontoret började att byta ut alla vattenmätare mot fjärravlästa. Idag görs avläsningen manuellt. Fjärravläsningen ger högre servicegrad och lägre administrationskostnader. Faktureringen kan i framtiden ske utifrån den verkliga förbrukningen, i stället för som idag utgå från preliminär debitering med justering efter avläsning. Systemet möjliggör även larm för onormala förbrukningsmönster eller fel i fastighetens installationer.

En säkerställning av avtalsservitut påbörjades. Servituten riskerar annars att ogiltigförklaras med stöd av den så kallade förnyelselagen. Därför är det viktigt att säkerställa kommunens rätt att bibehålla kommunala VA-ledningar på kvartersmark.

Framtagande av förfrågningsunderlag pågår. En ny upphandling av VA-driften ska göras, då nuvarande kontrakt går ut i oktober 2016.

MÅLUPPFYLLELSE VERKSAMHET

Verksamheten uppfyllde alla tre inriktningsmål.

Inriktningsmål

Danderyds kommun förvaltar och utvecklar anläggningar och byggnader så att önskad funktion vidmakthålls över tiden. ●

Danderyd främjar en hållbar resursanvändning. ●

Danderyd väljer miljömässigt goda varor och tjänster. ●

EKONOMI

Driftredovisning

Verksamhetsområde	Budget	Bokslut	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	60,8	64,2	-3,4
Verksamhetens kostnader	-60,1	-54,6	-5,5
Nettokostnader	-0,7	-9,6	8,9
Balansering eget kapital	-0,7	-9,6	8,9
Resultat	0,0	0,0	0,0

VA-verksamheten uppvisade ett positivt resultat på 9,6 mnkr. Intäkterna låg på 3 mnkr över budget. Den preliminära debiteringen, med korrigering efter årlig självavläsning i efterhand, ger ojämnheter i debitering mellan åren.

Under 2015 utfördes inte reparationer av förbindelsepunkter enligt plan, vilket gav lägre reparationskostnader på cirka 3 mnkr. Dessa reparationer planeras till kommande period.

Låga upplåningskostnader minskade kapitaltjänstkostnaderna med 1,5 mnkr i förhållande till budget.

Under året blev vattenleveransen till Danderyds kommun lägre än förväntat. Kostnaderna för vatteninköp hamnade därmed 1,3 mnkr under budget.

VA-verksamheten ska över åren ge ett nollresultat. Enstaka år balanseras resultatet med eget kapital som påverkar den så kallade VA-fonden. VA-fonden låg på -2,2 mnkr vid inträdet i början av året. Utifrån 2015 års totala resultat, låg VA-fonden vid 2016 års början på 7,4 mnkr.

Investeringsredovisning

Verksamhetsområde	Budget	Bokslut	Avvikelse
Vatten och avlopp	12,0	0,9	11,1
Anläggningsavgift	-2,0	-1,4	-0,6
Totalt	10,0	-0,5	10,5

VA-verksamheten genomförde projekteringar och andra förberedelser inför större juridiskt och tekniskt komplicerade reinvesteringar. Vissa större reinvesteringar såsom till exempel Enebybergsvägen kommer att belasta 2016 års investeringsbudget, i stället för 2015 som planerat. Den tillfälligtvis låga investeringstakten är inget som

långsiktigt påverkar VA-anläggningens funktion. Med dagens överhettning på entreprenadmarknaden och de höga priserna, ser VA-verksamheten en fördel med att avvakta investeringarna något.

UTMANINGAR FÖR FRAMTIDEN

Danderyds kommun har under en längre tid exploaterats på ett sätt där VA-ledningar hamnar på stora djup och i olämpligt läge. Felavhjälpningen blir därmed mer komplicerad och dyrbar. Samtidigt finns problem med så kallade instängda områden. Det innebär förhöjda risker för översvämning av bebyggda områden. Ett annat problem är stora ytor som hårdgörs med avledning direkt till ledningssystemet, utan fördröjning eller rening.

Det är en utmaning att styra utvecklingen mot ett mer kostnadseffektivt och robust samhälle.

På kortare sikt är det en utmaning att förnya det gamla allmänna ledningsnätet på kvartersmark. Frågan är komplicerad, då kommunen idag till stora delar saknar rätt att ha ledningar över denna mark. Även där Danderyd idag har fastighetsrättsligt skydd för VA-ledningar, riskerar kommunen att förlora rätten, då gamla avtalsservitut upphör att gälla om de inte aktivt förhindras av de som har rättigheterna.

Avfall

INLEDNING

Avfallsverksamheten redovisade ett resultat enligt budget. Överskottet i Avfallsfonden har nu återförts till avfallsabonnenterna. Verksamheten uppfyllde alla tre inriktningsmål.

VIKTIGA HÄNDELSER I VERKSAMHETEN

- Den 1 januari 2015 trädde en ny entreprenad för insamling av hushållsavfall i kraft. Den nya entreprenaden gör det möjligt att erbjuda ett bredare tjänsteutbud som till exempel matavfallsinsamling, hämtning av fallfrukt och dörrhämtning av farligt avfall.
- Den 1 maj 2015 fick Danderyds kommun nya föreskrifter om avfall. Föreskrifterna tydliggör hur avfall och insamling ska hanteras.
- En ny avfallstaxa introducerades som möjliggör separat matavfallsinsamling och större valfrihet vad gäller hämtfrekvenser.
- Samtliga villahushåll och ägare av flerbostadshus fick erbjudande om att sortera ut matavfall i kärl samt förändra fastighetens hämtningsintervall. I november slutfördes projektet och anslutningsgraden för flerbostadshus blev högre än förväntat med 48 procent. Anslutningsgraden för enfamiljshusen blev enligt förväntat på nivån 45 procent.
- Under sommaren etablerades en återvinningsstation i Djursholm som snabbt blev populär och bemöttes mycket positivt.
- Avfallsbolaget SÖRAB inledde ett försök med mobil återvinningscentral. Varannan onsdagskväll alternerar stationen mellan tre olika platser i kommunen och stationen uppskattades av närboende invånare. Försöket kommer att fortsätta under 2016.
- Under hösten avvecklades och revs den fasta miljöstationen på Djursholms torg. Därmed har Danderyd inte längre några fasta miljöstationer. Avfallsavdelningen valde i stället att fokusera på insamling via den mobila miljöstationen – Farliga avfallsbilen – och kommer under 2016 även att erbjuda dörrhämtning av farligt avfall.

MÅLUPPFYLLELSE VERKSAMHET

Verksamheten uppfyllde alla tre inriktningsmål.

Inriktningsmål

- Danderyds kommun genomför en väl utförd och trafik-säker hämtning av avfall samt erbjuder ett tillfreds-ställande avfallstjänsteutbud. ●
- Danderyd främjar en hållbar resursanvändning. ●
- Danderyd väljer miljömässigt goda varor och tjänster. ●

EKONOMI

Driftredovisning

Verksamhetsområde	Budget	Bokslut	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	-23,3	-21,7	1,6
Verksamhetens kostnader	26,4	24,6	1,8
Nettokostnader	-3,1	-2,9	-0,2
Balansering eget kapital	-3,1	-2,9	-0,2
Totalt	0,0	0,0	0,0

Avvikelserna för kostnader och intäkter berodde på att avfallsverksamheten under första året med den nya avfallsentreprenaden valde att inte erbjuda samtliga tjänster som budgeterades, utan avvaktar till 2016.

Investeringsredovisning

Verksamhetsområde	Budget	Bokslut	Avvikelse
Avfallskärl	1,0	2,0	-1,0
Totalt	1,0	2,0	-1,0

För utbyte av föråldrade kärl, kärl till nya abonnenter och till matavfallsabbonenter uppgick verksamhetens investeringsbudget till 1 mnkr. Vid halvårsbokslutet prognostiserades ett överskridande av investeringsbudgeten och utfallet blev 1 mnkr över budget.

UTMANINGAR FÖR FRAMTIDEN

Den nya, miljöstyrande avfallstaxan bygger på kvalificerade uppskattningar som medför en viss osäkerhet. Utmaningen är att ta fram ett så komplett underlag som möjligt tillsammans med en analys och bedömning av när en justering av avfallstaxan är lämplig.

Att fortsatt öka antalet abonnenter till matavfallsinsamlingen och samtidigt bibehålla en god kvalitet på det utsorterade matavfallet blir i sig en utmaning.

Kommunen arbetar tillsammans med avfallsentreprenören för att förbättra sophämtarnas arbetsmiljö och att öka trafiksäkerheten vid avfallshämtning. Kommunens insamlingskyldighet och lokala hämtningssvårigheter skapar stora utmaningar. Detta är ett av 2016 års stora fokusområden för avfallsverksamheten.

Regeringen aviserade att kommunerna ska ta över ansvaret för insamlingen av förpackningar och returpapper från producenterna. Detta kan på sikt innebära förändrade insamlingsssystem i kommunen och en kostnadsökning för avfallskollektivet. Ett kommunalt insamlingsansvar för förpackningar och returpapper kommer sannolikt att öka materialåtervinningen i kommunen, samt förbättra servicen för kommuninvånarna.

Fastighetsnämnd

INLEDNING

Fastighetsnämnden redovisade ett överskott på 10,1 mnkr. Av nämndens sju inriktningsmål uppfylldes fem mål i sin helhet.

(Belopp i mnkr)	Budget	Bokslut	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	241,8	239,6	-2,2
Verksamhetens kostnader	253,4	241,1	12,3
Nettokostnader	-11,6	-1,5	10,1

VIKTIGA HÄNDELSER I VERKSAMHETEN

- Förfrågningsunderlag för upphandling av ny leverantör inom fastighetsdrift togs fram och upphandling påbörjades. Avtal för ny leverantör ska gälla från 1 september 2016.
- Driftkontoret för fastighetsdrift i kv Hunding, Östbergavägen 14, började ta form och färdigställs för inflyttning under våren 2016.
- Inom drifteffektivisering installerade tekniska kontoret modern styr- och reglerutrustning. I kombination med fokus på effektivare drift av objekten gav insatserna ett gott resultat. Tekniska kontoret installerade passage-system till driftutrymmen. Skälet var dels att förhindra att obehöriga har tillträde och dels skapa en enkel access för driftpersonal.
- Reservkraft på Djursholms slott togs i bruk. Här ingick även utrymme för källsortering av verksamhetens avfall.
- I ny- och ombyggnadsprojektet Djursholms ridhus påbörjades detaljprojektering av byggnader, installationer och mark. Även byggproduktion av etapp 1 inleddes. Entreprenaden genomförs inom ramavtal för samverkans-entreprenad.
- För om- och tillbyggnadsprojektet Kevingskolan beslutade kommunstyrelsen en fortsatt utredning gällande nybyggnation av skola. Paviljonger för två klassrum placerades på Kevingskolan. Syftet på kort sikt är att förbättra skolans arbetsmiljö.
- Inom ramarna för projektet om- och tillbyggnad av Fribergaskolan etapp 3–6 flyttade verksamheten in i tre färdigställda byggnader. Byggproduktion kvarstår för delar av en byggnad samt konstgräsplan.
- En utredning genomfördes för att på kort sikt skapa fler bostäder i kommunens fastighetsbestånd. Skälet var det ökade behovet av bostäder för nyanlända.

MÅLUPPFYLLELSE VERKSAMHET

Av nämndens sju inriktningsmål uppfylldes fem i sin helhet. Målet *Danderyds kommuns fastighetsverksamhet tillhandahåller ändamålsenliga lokaler för kommunala verksamheter* mäts i form av Nöjd Kund-index. Detta sker vartannat år och nästa mätning genomförs 2016. Målet *Danderyd väljer miljömässigt goda varor och tjänster* uppfylldes delvis, då tillhörande resultatmål *Vid om- och tillbyggnad av våra fastigheter väljer vi i möjligaste mån varor godkända i tredjeparts miljödatabas* inte följdes upp för underhåll av fastigheter.

Inriktningsmål

- Danderyds kommun har långsiktigt hållbar energiförsörjning i sina fastigheter. Detta innebär minskad energi-användning och ökad riskspridning mellan energikällor. ●
- Danderyds kommuns fastighetsverksamhet tillhandahåller ändamålsenliga lokaler för kommunala verksamheter. —
- I Danderyd bedriver alla nämnder kostnadseffektiv verksamhet inom sina programområden. Varje nämnd kan redovisa sambandet mellan mål, uppnådda resultat, prestationer och resurser. ●
- Danderyds kommun förvaltar och utvecklar anläggningar och byggnader så att önskad funktion vidmakthålls över tiden. ●
- Danderyd har en god inomhusmiljö. ●
- Danderyd främjar en hållbar resursanvändning. ●
- Danderyd väljer miljömässigt goda varor och tjänster. ◆

EKONOMI

Driftredovisning

Verksamhetsområde	Budget	Bokslut	Avvikelse
Fastighet	-11,6	-1,5	-10,1
Totalt	-11,6	-1,5	-10,1

Fastighetsnämnden redovisade ett överskott på 10,1 mnkr.

Vintern 2015 var mild, vilket innebar att kostnaden för driftmedia (el och värme) och vinterkostnaderna blev 4,6 mnkr lägre än budgeterat. Kostnaderna för tillsyn och skötsel av mark påverkades också av nya förutsättningar.

Planerade underhåll delades upp på drift och investering. Den totala budgeten för underhåll låg i linje med det totala utfallet.

Fastighetsavdelningen hade färre antal medarbetare jämfört med budgeteringen. Färre interna projektledare i investeringsprojekt gav en lägre utdebitering av projektledning.

Investeringsredovisning

Verksamhetsområde	Budget	Bokslut	Avvikelse
Fastighet	161,5	139,2	22,3
Totalt	161,5	139,2	22,3

De större budgetavvikelserna inom investeringar avsåg tidsförskjutning av Fribergaskolan etapp 3–6, Djursholms ridhus och Kevingskolan.

- Enmans väg, bostadspaviljonger: Planering för bostäder till nyanlända på kort sikt genomfördes och förfrågningsunderlag för upphandling togs fram. Danderyd bedömer att inflyttning i 17 lägenheter kan göras under juli 2016. Prognosen för inköp av paviljonger och markarbeten ligger på 15 mnkr.
- Brageskolan, idrottshall: Förstudie i form av en geoteknisk markundersökning genomfördes och kalkylerades.
- Djursholms ridhus: Investeringsmedel och tilläggsanslag beviljades. Nytt hyresavtal tecknades med brukaren. Avtal med samverkansentreprenad tecknades och byggproduktion pågår. Preliminär inflyttning är april 2017.
- Kevingskolan: Det fördjupade programarbetet avbröts. Beslut väntas från kommunfullmäktige avseende uppdrag om programarbete för ny skola. Detta skulle i så fall bli alternativet till renovering.
- Fribergaskolan etapp 3–6: Projektstarten sköts upp med anledning av försenad start av etapp 1–2. Kommunfullmäktige beslutade om tilläggsanslag på 15 mnkr. Sista inflyttning sker vintern 2016. Arbete med konstgräsplan planeras att utföras våren 2016.
- LSS-boende Stationsvägen: Fastighetsnämnden fick ett uppdrag som gällde LSS-boende på Stationsvägen 18. Planerande och projektering av byggnad fram till upphandling sker parallellt.
- Enebybergs pensionärsbostäder: Den första etappen färdigställdes. Samtliga sex lägenheter är uthyrda.
- Reservkraft Djursholms slott: Produktion slutfördes och godkändes. Invändiga åtgärder i slottet pågår. I den totala projektprognosen ingår bidragsfinansierade investeringskostnader om 3 mnkr som beviljades. Medlen utbetalas till fullo först efter besiktning av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).
- Mörbyskolan: Programarbete med tre alternativ startades under hösten.
- Mörbybadet: Förstudie redovisades.
- Kevingskolan: Paviljonger till två klassenheter inklusive ytor för fritidsverksamhet placerades på Kevingskolan ena grusplan.
- Skolan 20, Stocksundsskolan: Start av förstudie planeras. Den gäller skolans utvecklings- och underhållsbehov samt trafikåtgärder.

UTMANINGAR INFÖR FRAMTIDEN

Behovet av bostäder för nyanlända och ensamkommande barn är stort. Utredningar för att öka antalet bostäder i kommunen fortsätter. Arbetet ska genomföras i samarbete med kommunledningskontoret och socialkontoret.

Fastighetsnämndens inriktningsmål för att främja en god resurshushållning innebär bland annat en satsning på källsortering av hushållsavfall. För kommunens verksamheter innebär detta främst insamling av matavfall. Vissa verksamheter satsade själva på källsortering. För att samtliga verksamheter ska få samma möjlighet planerar tekniska kontoret att erbjuda källsortering för samtliga hyresgäster i kommunens fastighetsbestånd.

Upphandling av avtal för fastighetsdrift genomförs under 2016. I driftavtalet ställs bland annat krav på hög kvalitetsnivå, att medverka till att verksamhetsmålen uppnås och att driftentreprenören kan bemöta hyresgästernas behov. Det är även viktigt att säkerställa ett fortsatt gott resultat i nöjd kund-undersökningen NKI (Nöjd Kundindex). I samband med uppstarten och den första tiden för den nya driftleverantören är det av stor vikt att tekniska kontoret arbetar för en god implementering.

Effektiviseringar av drift och satsningar på god inomhusmiljö fortsätter i nivå med tidigare år. Investeringarna inom drifteffektivisering mellan 2008–2015 gav utdelning redan under år 2015: Energikostnaderna sänktes med cirka 80 procent. 2008 låg fokus på nya, energieffektiva system i kommunens objekt. Nu riktar Danderyd in sig på investeringar i teknik för att effektivisera och förfina driften. Genom det långsiktiga arbetet inom energieffektivisering kunde budgeten för driftmedia sänkas inför 2016. Detta innebär en stabil sänkning till långvarigt lägre nivå. En fortsatt drifteffektivisering är väl investerade medel som ger både lägre driftkostnader och nöjdare hyresgäster.

Klimat- och sårbarhetsanalysen 2013 visade att ett antal utredningar behövdes inom fastighetsnämndens verksamhetsområde under 2016–2018. Ett exempel är att utreda möjligheter och teknik för kyla i vissa av kommunens byggnader. Särskilda boenden ska prioriteras.

Kommunens process för lokalstrategiskt arbete ska utvecklas under kommande år. I utvecklingsarbetet ska det finnas möjlighet till utvärdering och erfarenhetsåterföring.

Fastighetsavdelningen samverkar med andra kommuner genom att erbjuda studiebesök och deltagande i olika kungemensamma forum. Genom medlemskap i exempelvis Föreningen Kommunala Fastighetsförvaltare i Stockholms län sker ett kontinuerligt erfarenhetsutbyte.

Kultur- och fritidsnämnd

INLEDNING

Kultur- och fritidsnämnden redovisade ett positivt resultat på 4,1 mnkr. Avvikelsen berodde huvudsakligen på högre intäkter, lägre kapitalkostnader och lokalhyror. Av nämndens tolv inriktningsmål blev elva uppfyllda eller delvis uppfyllda. Målet som avser insatser för att minska användningen av alkohol, narkotika och tobak bland kommunens ungdomar uppfylldes inte.

(Belopp i mnkr)	Budget	Bokslut	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	15,1	16,3	1,2
Verksamhetens kostnader	100,8	97,9	2,9
Nettokostnader	-85,7	-81,6	4,1

VIKTIGA HÄNDELSER I VERKSAMHETEN

- På Djursholms IP färdigställdes en ny servicebyggnad med omklädningsrum.
- IFK Stocksund förlängde och breddade SP-vallen på Stockhagens IP. Kommunen svarade för framdragning av el samt flytt av belysning.
- Djursholms Indians arrangerade ungdoms-SM i basket i Fribergahallen.
- Danderyds SK friidrott genomförde Danderyds Ungdomsspel och Danderyds OS i friidrott med många fina resultat och personliga rekord.
- Vänortsbesök från Grankulla deltog i en cup som SDE Hockey (Stocksunds IF, Danderyds SK och Enebybergs IF) arrangerade.
- Särmeisterskapen med 175 anmälda från tre kommuner hölls i maj på Danderyds gymnasiums friidrottsanläggning.
- Sommarparty i Kvarnparken och disco på Danderydsgården arrangerades för barn och unga med funktionsnedsättningar.
- I tävlingen *Danderyds Melodifestival* utsågs en vinnare att representera Danderyd i FunkisMellos riksfinal på Cirkus i maj 2016.

- Talangtävlingen *Guldsladden*, i samarbete med Danderyds högstadieskolor, erbjöd 500 besökare ett 30-tal scenframträdanden samt tre deltävlingar och en stor final.
- Viktor Rydbergs samskola, föräldraföreningen samt Djursholms tennisklubb samarbetade för ungdoms-evenemanget Slice som ägde rum hos Djursholms tennisklubb. Evenemanget lockade ett 100-tal ungdomar.
- Danderyds fritidsgårdar och Viktor Rydbergs gymnasium höll gemensamma föreläsningar om nätetik och sociala medier för kommunens mellanstadieskolor.
- Lucianatt på Fribergagården lockade 300 ungdomar att spela innebandy och luciavaka tillsammans.
- Vårdnadshavare till barn i årskurs 6–9 samt gymnasiet årskurs 1–2 fick information om bruk av alkohol, tobak och narkotika via brev till hemmen.
- I samarbete med Roslagskommunerna stod Danderyd värd för en konferens om tolerans och integration. 350 personer deltog.
- Biblioteken ökade tillgängligheten med *Lättöppet* i Danderyd kl 10–11, samt sommaröppet i Stocksund genom den obemannade tjänsten MerÖppet.
- Samtliga bibliotek genomförde *Bibliotekets Dag* med aktiviteter och information för allmänheten. Djursholms bibliotek firade 50-årsjubileum 15 december.
- Årets stipendieuppspelning ägde rum i Danderydsgården där 50 ungdomar visade stor skicklighet i sång, musik, dans, konst, foto, film och litteratur.
- Danderydsgården, i nära samarbete med kulturen, fritidsgårdarna och Stage Academy, satsar på ungdoms-evenemang. Målet var att erbjuda barn och unga en inblick i hur man blir och jobbar som artist.
- 2015 års Kulturbienal lockade nästan 7 000 besökare till 90 evenemang som föreningslivet, med stöd från kommunen, genomförde under oktober.

MÅLUPPFYLLELSE VERKSAMHET

Av nämndens tolv mål uppfylldes åtta medan tre delvis uppfylldes. Vad gällde målet för att förebygga och minska användningen av alkohol, narkotika och tobak uppfylldes det inte. Livsstilsstudien 2014 visade att Danderyds ungdomar hade en hög konsumtion av alkohol samt höga siffror för användning av narkotika, främst cannabis. Ett framgångsrikt resultat kan endast uppnås genom att bland annat föräldrar, skola och föreningsliv samarbetar. Nästa livsstilsstudie presenteras våren 2016.

Inriktningsmål

I Danderyd bedriver alla nämnder kostnadseffektiv verksamhet inom sina programområden. Varje nämnd kan redovisa sambandet mellan mål, uppnådda resultat, prestationer och resurser.	●
Danderyds kommun förvaltar och utvecklar anläggningar och byggnader så att önskad funktion vidmakthålls över tiden.	●
Alla Danderyds invånare kan idrotta och motionera i kommunen. Idrottsplatser och hallar, motions- och skidspår, sjöar och isar, skogs- och grönområden erbjuder invånarna möjlighet till idrott, motion och friluftsliv för främjande av god hälsa.	●
Danderyds kommun har bidragsregler som är utformade för att främja breddverksamhet för ungdomar så att de uppmuntras att under hela sin tonårstid delta i idrott och motion.	●
Danderyds fritidsgårdar är attraktiva mötesplatser för ungdomar i åldern 12-17 år.	●
Genom förebyggande insatser minskar ANT-användningen (alkohol, narkotika, tobak) bland kommunens ungdomar.	■
Danderyds bibliotek är levande centra för kultur, information och kunskap för alla Danderyds invånare.	◆
Kultur- och musikskolor i Danderyd erbjuder eleverna en grundläggande utbildning av hög kvalitet i musik, dans, teater/drama, bild och form.	●
Alla Danderyds invånare har möjlighet till ett aktivt deltagande i kulturlivet.	●
I Danderyd utgör Träffpunkt Enebyberg en självklar mötesplats för alla Danderyds invånare. Träffpunkten bidrar till social samvaro och trygghet.	●
Danderyd främjar en hållbar resursanvändning.	◆
Danderyd väljer miljömässigt goda varor och tjänster.	◆

EKONOMI

Driftredovisning (mnkr)

Verksamhetsområde	Budget	Bokslut	Avvikelse
Nämnd och administration	4,4	4,4	0,0
Anläggningar	25,9	24,6	1,3
Föreningsstöd	16,2	14,4	1,8
Fritidsgårdar	7,7	7,0	0,7
Bibliotek	12,5	12,1	0,4
Kulturskola och kulturstöd	12,1	12,2	-0,1
Träffpunkt Enebyberg	6,8	6,8	0,0
Totalt	85,6	81,5	4,1

Kultur- och fritidsnämnden redovisar ett positivt resultat på 4,1 mnkr som fördelades på flera verksamhetsområden. Till följd av senarelagda investeringsprojekt blev kapitalkostnaderna lägre, främst inom anläggningar och bibliotek. Anläggningar påverkades även positivt av tillkommande intäkter av engångskaraktär. Inom föreningsstöd och fritidsgårdar påverkade lokalhyrorna resultatet positivt, då ombyggnationen av Djursholms ridhus fortgår och Fribergsgårdens renovering färdigställdes först vid årsskiftet.

Jämfört med bokslut 2014 ökade nettokostnaderna med 3,7 procent. Det berodde huvudsakligen på högre personalkostnader och lokalhyror. En omorganisation där en fritidsgårdschef med kultursamordningsansvar tillsattes påverkade personalkostnaderna inom fritidsgårdar och kultur. Beslut om att överföra kostnader för aulorna i Danderyds gymnasium och Viktor Rydbergs gymnasium påverkade lokalhyrorna inom föreningsstöd och kultur.

Investeringsredovisning (mnkr)

Verksamhetsområde	Budget	Bokslut	Avvikelse
Anläggningar	24,0	10,1	13,9
Föreningsstöd	0,2	0,2	0,0
Fritidsgårdar	0,1	0,0	0,1
Bibliotek	0,8	0,2	0,6
Kultur	0,2	0,1	0,1
Totalt	25,3	10,6	14,7

Investeringsbudgeten visade en positiv avvikelse om 14,7 mnkr. Det berodde till stor del på att ett par större projekt inte påbörjades: servicebyggnad och ispist på Stockhagens IP samt skateyta vid Mörbyhallen. Medel begärdes för ombudgetering till 2016 så att projekten kan färdigställas.

UTMANINGAR FÖR FRAMTIDEN

Kommande beslut om stadsplanering kring Mörby centrum, E18-projektet, trafik- och infrastrukturlösningar för tunnelbana samt tåg kommer att medföra stora utmaningar inom kultur- och fritidsområdet. Ett ökat bostadsbyggande i kommunen ställer krav på fortsatt bra utbud av kultur- och fritidsmöjligheter i nära anslutning till bebyggelsen.

En uppgift i närtid är att utforma Mörby centrum. Här ska invånare i alla åldrar mötas av brett kulturutbud och lätt-tillgängligt bibliotek i nära samverkan med ett kundcenter. Här finns en potential att i samarbete mellan förvaltningar och föreningsliv kunna höja kvaliteten på vägledning och information. Det är viktigt att ta vara på synpunkterna från kommunens enkätundersökningar. Centrum ska utformas till en plats där ungdomar känner sig hemma, kan mötas och vara delaktiga i olika arrangemang – både på scen eller som åskådare.

En aktuell utredning visar att Mörbybadet är i stort behov av renovering, alternativt behöver byggas om. I Enebyberg pågår detaljplanearbete för en sporthall vid Brageskolan. Det är angeläget att den nya hallen blir väl tilltagen för att tillmötesgå en stor efterfrågan från föreningslivet. Ridhuset i Djursholm är under ombyggnad och beräknas vara färdigställt under andra kvartalet 2017. Ispisterna vid Enebybergs och Stockhagens idrottsplatser behöver renoveras och en skateyta färdigställas.

Nämnden har nyligen antagit en ambitiös kultur- och fritidsplan för perioden 2016–2020. Värdeord som tillgänglighet, hälsa och valfrihet, kompetens och entusiasm tillsammans med antagna inriktningsmål ligger till grund för fortsatt verksamhetsutveckling. Det blir en utmaning att finna kostnadseffektiva metoder för att klara högt ställda mål.

Barn- och utbildningsnämnd

INLEDNING

Barn- och utbildningsnämnden redovisade ett underskott på 11,2 mnkr. Det berodde främst på fler inskrivna barn och elever än budgeterat. Av nämndens 16 inriktningsmål blev samtliga helt eller delvis uppfyllda.

(Belopp i mnkr)	Budget	Bokslut	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	71,3	72,9	1,6
Verksamhetens kostnader	862,2	875,0	-12,8
Nettokostnader	-790,9	-802,1	-11,2

VIKTIGA HÄNDELSER I VERKSAMHETEN

- Antalet nyanlända elever ökade så mycket att Mörbyskolan inrättade en förberedelseklass för 12 elever. Förberedelseklass fanns också vid Kevingskolan. Antalet nyanlända elever i gymnasieskolan ökade också.
- Årets kvalitetsutmärkelse delades ut till Viktor Rydbergs gymnasium för deras utveckling av elevinflytande och läroprocesser. Hedersomnämning gick till Ekebyskolan för att göra handlingsplaner mer tillgängliga. Kyrkans förskolor fick hedersutnämning för pedagogisk utveckling genom digitala hjälpmedel.
- Nämnden bidrog med finansiering av tolv utvecklingsprojekt. Projekten ska främja kvalitetsutveckling inom förskola, skola och fritidshem.
- För att höja kvaliteten inom förskola och fritidshem samt pedagogernas kompetens, genomfördes många fortbildningar. Som exempel kan nämnas naturvetenskap och teknik samt lekens betydelse för lärandet.
- Pedagogernas kompetens inom grund- och gymnasieskola höjdes genom utbildning och erfarenhetsutbyte inom bedömning och betygssättning.
- För att underlätta framtida rekrytering utbildades 40 pedagoger. Syftet var att de skulle bli ännu bättre på att ta hand om praktiserande lärarstudenter i kommunens skolor och fritidshem.
- Skoldatateket utökade det specialpedagogiska stödet till förskolor och skolor genom ytterligare en tjänst.
- Sju förskolor och en skola observerades enligt nämndens utvärderingsverktyg Våga Visa.
- Övergång till digital hantering av nämndens handlingar på läsplattor underlättade beslutsprocessen väsentligt.

MÅLUPPFYLLELSE VERKSAMHET

Måluppfyllelsen var hög för nämndens verksamheter. Barn och elever trivdes och fick goda förutsättningar att nå målen. Kunskapsresultaten var höga i skolan. Skolorna lyckades överlag med att rekrytera och behålla kompetenta och behöriga lärare, trots ökad konkurrens från andra kommuner och friskolor. Det rådde brist på legitimerade förskollärare och grundlärare för fritidshem (fritidspedagoger).

Kvalitetsuppföljningar genom enkäter till elever och vårdnadshavare inom förskola, grundskola, gymnasium och vuxenutbildning visade hög nöjdhetsgrad. Även medborgarundersökningen gav goda omdömen om förskola och skola i Danderyd. Nationella jämförelser visade att Danderyd fortfarande låg bland de kommuner som hade högst resultat.

Ökad tillgänglighet till undervisning för alla barn och elever var ett prioriterat område. Förebyggande arbete och anpassningar för vissa barn är många gånger bra för alla barn.

Miljömedvetenheten ökade under året. Fler skolor certifierades enligt grönt flagg och förskolorna arbetade aktivt med en giftfri miljö.

Inriktningsmål

Föräldrar i Danderyd har möjlighet att välja barnomsorgs- verksamhet där utbudet präglas av mångfald avseende pedagogisk inriktning samt omsorgs- och driftsform. ●

Föräldrar i Danderyd har möjlighet att välja förskoleklass och grundskola där utbudet präglas av mångfald avseende pedagogisk inriktning och driftsform. ◆

Ungdomar i Danderyds kommun har möjlighet att välja gymnasieskola i såväl Danderyd som i övriga Sverige och utomlands. ●

I Danderyd ges varje barn i förskolan och pedagogisk omsorg möjlighet att utifrån sina förutsättningar uppnå bästa möjliga kunskaps- och personlighetsutveckling i en stimulerande och trygg miljö. ◆

I Danderyd ges varje elev i grundskolan, förskoleklass och fritidshem möjlighet att utifrån sina förutsättningar uppnå bästa möjliga kunskaps- och personlighetsutveckling i en stimulerande och trygg miljö. ◆

Grundskolorna i Danderyd har studieresultat som vid varje jämförelse är av högsta nationella klass. ●

I Danderyd ges varje elev i gymnasieskolan möjlighet att utifrån sina förutsättningar uppnå bästa möjliga kunskaps- och personlighetsutveckling i en stimulerande och trygg miljö. ◆

Gymnasieutbildningen i Danderyd uppvisar studieresultat som vid varje jämförelse är av högsta nationella klass. ●

De vuxenstudierande uppnår goda resultat och är nöjda med verksamheten på skolan. ◆

I Danderyd ges varje elev i särskolan möjlighet att utifrån sina förutsättningar uppnå bästa möjliga kunskaps- och personlighetsutveckling i en stimulerande och trygg miljö. ◆

Gymnasieutbildningen i Danderyd ger goda förutsättningar för vidare studier och kommande arbetsliv. ●

I Danderyd bedriver alla nämnder kostnadseffektiv verksamhet inom sina programområden. Varje nämnd kan redovisa sambandet mellan mål, uppnådda resultat, prestationer och resurser. ◆

Danderyd främjar en hållbar resursanvändning. ◆

Danderyd väljer miljömässigt goda varor och tjänster. ◆

EKONOMI

Driftredovisning

Verksamhetsområde	Budget	Bokslut	Avvikelse
Förskola och pedagogisk omsorg	180,5	177,3	3,2
Grundskola, förskoleklass och fritidshem	469,3	475,5	-6,2
Gymnasieskola	107,9	117,0	-9,1
Vuxenutbildning	6,8	6,2	0,6
Särskola	11,3	13,2	-1,9
Övrig verksamhet	4,8	4,2	0,6
Administration och nämnd	10,3	8,7	1,6
Totalt	790,9	802,1	-11,2

Nämndens underskott var 11,2 miljoner kronor. Underskottet berodde till stor del på att det var fler elever inskrivna i grund- och gymnasieskolan, grundsärskolan och fritidshemmen. Det var även färre barn inskrivna i förskola och pedagogisk omsorg (familjedaghem). Andra förklaringar var lägre statsbidrag för maxtaxa inom barnomsorgen än budgeterat samt lägre kostnader för tillfälliga skollokaler.

Under 2014 var underskottet 2,3 miljoner kronor. Skillnaden utgjordes av fler inskrivna jämfört med budget för respektive år.

Barn- och utbildningsnämnden gjorde inga investeringar under året.

UTMANINGAR FÖR FRAMTIDEN

På kort sikt är mottagandet av nyanlända barn och ungdomar den allra största utmaningen. Många nya elever väntas till grund- och gymnasieskolan. Osäkerheten är dock stor om, respektive när eleverna kommer, hur många de är, vilka förkunskaper de har och i vilken ålder de är. För att anpassa undervisningen på bästa sätt är det viktigt att underlätta för rektorer i alla skolor att kunna ta emot nyanlända. Det gäller såväl kommunala som fristående skolor. Nämnden arbetar med att ta fram tydliga riktlinjer och ekonomiska medel. En bra kartläggning av elevens kunskaper samt sociala och psykiska hälsa är väldigt viktig för att kunna anpassa undervisningen.

För ett bra mottagande i förskolan krävs ökade kunskaper hos pedagogerna om språkförståelse och mångkultur. Nämnden planerar insatser under 2016.

En annan aktuell utmaning gäller personal- och ledarförsörjning inom förskola och skola. Pågående lönesattningar inom Danderyds kommun är värdefulla. Staten finansierar en del av satsningarna inom grundskolan och förskoleklass genom lönepåslag för förstelärare och lektorer.

Vidare är det viktigt att följa utvecklingen i andra kommuner och skolor noga. Kommunen behöver möjliggöra attraktiva och effektiva organisationer för chefer i förskolor och skolor. Den enskilda medarbetarens kompetens ska tas tillvara.

Grundskolorna i kommunen hade i stort sett fullt kapacitetsnyttjande. Här ställs höga krav på flexibilitet och samordning. På så sätt blir det lättare för rektorerna att lösa framtida uppgifter på ett bra sätt.

På lång sikt består den största utmaningen av att bygga ut förskolor och skolor. Utbyggnaden ska göras utifrån beslut kring planering och expansion av Danderyd centrum, samt den sträckning som E18 kommer att få.

Följande förbättringsområden bör prioriteras de närmaste åren:

Samtliga verksamheter

- Behålla och rekrytera kompetent och behörig pedagogisk personal.
- Förbättra de pedagogiska förutsättningarna för lärande. Det gäller alla barn och elever, oavsett deras behov.
- Förbättra den pedagogiska dokumentationen av barns och yngre elevers utveckling och lärande.
- Utveckla metoder med digitala lärvärtyg för barns och elevers inflytande över sitt eget lärande.
- Förbättra samarbete, samverkan och övergångar mellan de olika skolformerna förskola, förskoleklass, fritidshem, grundskola, särskola och gymnasium.
- Planering av fler platser i förskola och skola utifrån Danderyds expansion.
- Utveckla arbetet med flerspråkighet och mångfald för barn och yngre elever.
- Stimulera och utmana barns och yngre elevers intresse för naturvetenskap och teknik.

Förskola och pedagogisk omsorg

- Öka pedagogernas kompetens för mer stimulerande lärmiljö.
- Utveckla och implementera metoder för hur IT-stöd kan användas i kommunikation och lärande.
- Prova Sveriges Kommuner och Landstings (SKL:s) nya verktyg där förskolechefen bedömer sin egen förskola, kopplat till utvalda statistikuppgifter.

Grundskola, förskoleklass och fritidshem

- Utveckla metoder för att höja elevernas resultat.
- Höja kompetensen kring formativ bedömning.
- Hitta former för mottagande och placering av nyanlända elever.
- Använda studiehandledning för nyanlända på ett pedagogiskt effektivt sätt.

Gymnasieskolan

- Minimera avhopp i gymnasieskolan och förbättra genomströmningen av elever.
- Utveckla bra språkintruktionsprogram för nyanlända.

Vuxenutbildning

- Underlätta för nyanlända att gå vidare till högre studier och jobb.
- Samordna länets utbud av utbildningar och aktörer utifrån efterfrågan och bristyrken.

Socialnämnd

INLEDNING

Socialnämnden redovisade ett överskott på 6,2 mnkr. I princip rymdes alla områden inom budgetramen. Flyktningmottagandet var den verksamhet som redovisade störst överskott, 7,1 mnkr. Det innebär att socialnämndens verksamhet exklusive flyktningmottagande redovisade ett underskott på 0,9 mnkr. Nämnden uppfyllde alla inriktningsmål utom ett: äldreomsorgen, som delvis uppfylldes.

(Belopp i mnkr)	Budget	Bokslut	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	62,4	94,4	32,0
Verksamhetens kostnader	632,0	657,8	-25,8
Nettokostnader	-569,6	-563,4	6,2

VIKTIGA HÄNDELSER I VERKSAMHETEN

- Flyktningmottagandet ökade, både för nyanlända och ensamkommande asylsökande. Mottagandet för nyanlända fördubblades under 2015. En ytterligare fördubbling eller mer förväntas under 2016.
- Personalsituationen var ansträngd under hela 2015. Det gällde framför allt personal till myndighetsutövningen. Samtliga avdelningar anlidade konsulter från bemanningsföretag under hela 2015.
- Digitala trygghetslarm för äldre infördes i hela kommunen.
- En markanvisningstävling påbörjades under senhösten. Tävlingen ska möjliggöra byggnation av ett nytt vård- och omsorgsboende. På samma fastighet pågår planering för att även bygga ett korttidsboende.
- Den 1 oktober upphävdes principöverenskommelsen mellan länets kommuner och landstinget som gällt sedan 1994. Därmed tog kommunerna över hälso- och sjukvårdsansvaret i LSS-boenden och även i daglig verksamhet, upp till och med sjuksköterskenivå.

MÅLUPPFYLLELSE VERKSAMHET

Socialnämndens inriktningsmål uppfylldes med ett undantag. Målet *Äldreomsorgen i Danderyd bidrar till en trygg och värdig ålderdom med målet att nå högsta kundnöjdhet* bedöms delvis uppfyllt. Trots mycket hög nöjdhet bland Danderydsborna, så är nöjdheten i ännu högre flera andra kommuner.

Inriktningsmål

I Danderyd kan de äldre välja mellan olika utförare vad gäller hemtjänst och äldreboende. De egna behoven och de egna önskemålen är vägledande.	●
Danderyds individ- och familjeomsorgsverksamhet ger familjer och individer stöd och vård av hög kvalitet och insatserna stärker den enskilde individens förmåga till egenansvar.	●
Danderyds socialpsykiatri ger stöd utifrån ett rehabiliterande synsätt så att vardagen fungerar och isolering motverkas.	●
Danderyds omsorg för personer med funktionsnedsättning är av hög kvalitet och bidrar till goda levnadsvillkor.	●
Äldreomsorgen i Danderyd bidrar till en trygg och värdig ålderdom med målet att nå högsta kundnöjdhet.	◆
I Danderyd bedriver alla nämnder kostnadseffektiv verksamhet inom sina programområden. Varje nämnd kan redovisa sambandet mellan mål, uppnådda resultat, prestationer och resurser.	●
Danderyd främjar en hållbar resursanvändning.	●
Danderyd väljer miljömässigt goda varor och tjänster.	●

EKONOMI

Driftredovisning

Verksamhetsområde	Budget	Bokslut	Avvikelse
Nämnd och socialkontor	22,6	22,9	-0,3
Individ- och familjeomsorg	44,7	41,5	3,2
Socialpsykiatri	17,2	15,5	1,7
Äldreomsorg	364,6	362,8	1,8
Funktionshindersomsorg	120,5	120,7	-0,2
Totalt	569,6	563,4	6,2

Socialnämnden redovisade ett överskott på 6,2 mnkr (22,3 mnkr 2014). Det var en kostnadsökning (netto) på 30,6 mnkr jämfört med år 2014 (5,7 procent).

Individ- och familjeomsorg (IFO) redovisade ett underskott jämfört med budget på 3,8 mnkr exklusive flyktingverksamhet. Kostnaderna för vård- och boendeinsatser till barn- och ungdomar ökade med 1,2 mnkr och kostnaderna för missbruksvård ökade med 1,3 mnkr jämfört med föregående år. Kostnaderna för försörjningsstöd uppgick till 6,3 mnkr, vilket var en ökning med 1,3 mnkr jämfört med år 2014. Inhyrningen av socialsekreterare inom individ- och familjeomsorg kostade 1,9 mnkr, vilket var en ökning med 46 procent jämfört med 2014.

Flyktingverksamheten (ingår i IFO) redovisade ett överskott på 7,1 mnkr. Intäkterna uppgick till 39,4 mnkr, vilket nästan var en fördubbling jämfört med 2014.

Socialpsykiatri redovisade ett överskott på 1,7 mnkr jämfört med budget. Det berodde på överskott inom flera verksamheter; bland annat sysselsättning, boende och boendestöd.

Inom äldreomsorgen redovisas ett underskott jämfört med budget för hemtjänst dag- och nattetid. Underskottet uppgick till 5,4 mnkr. Fler hemtjänsttimmar beviljades och utfördes. Andel utförda timmar av beviljad tid var oförändrad och låg på 77 procent. Fler personer än förra året hade hemtjänst på natten och antal personer som beviljades mer än 120 hemtjänsttimmar per månad fördubblades på två år. För korttidsboende redovisades ett överskott på 4,1 mnkr. Det berodde på lägre volymer än budgeterat. För vård- och omsorgsboende redovisades ett överskott jämfört med budget på 1,7 mnkr, där 2,1 mnkr avsåg avgiftsintäkter. Kostnaderna för vård- och omsorgsboende blev 0,4 mnkr högre än budgeterat.

De största budgetavvikelserna inom funktionshinderomsorgen avsåg högre kostnader för bostad med särskild service, 2,7 mnkr. Kostnaderna för boendestöd blev 1 mnkr, samtidigt som kostnaderna blev 2,5 mnkr lägre för daglig verksamhet gällande vuxna. Korttidsvistelserna för barn och ungdom blev 0,9 mnkr lägre.

Investeringsredovisning

Verksamhetsområde	Budget	Bokslut	Avvikelse
Inventarier	0,2	0	0,2
Totalt	0,2	0	0,2

Socialnämnden genomförde inga investeringar 2015.

UTMANINGAR FÖR FRAMTIDEN

En stor utmaning under 2016 är att komma i fatt med handläggningen av de ensamkommande flyktingbarn som togs emot i slutet av år 2015. Det gäller uppföljning av barnens situation i familjehemmen och på hem för vård eller boende (HVB-hem). Kommunen måste säkra att barnens behov av omsorg tillgodoses. Det råder stor osäkerhet kring hur stort Danderyds flyktingmottagande kommer att bli under 2016. En ny lag som träder i kraft 1 mars 2016 innebär att en kommun är skyldig att efter anvisning ta emot nyanlända för bosättning i kommunen.

Personalsituationen var mycket ansträngd på hela socialkontoret under 2015. Många kommuner i landet har brist på myndighetshandläggare. En stor utmaning under kommande år är att vara en attraktiv arbetsgivare, se över arbetsbelastning och anställningsvillkor.

Valfrihet med stöd av lag om valfrihetssystem (LOV) införs inom vård- och omsorgsboende från och med januari 2016. Det innebär att nuvarande boenden successivt går

över i LOV-modellen och att nya utförare har möjlighet att ansöka om att bli godkända som utförare i kommunen. Därmed blir de valbara för de äldre som beviljats vård- och omsorgsboende i Danderyd. Processen för nybyggnation av ett vård- och omsorgsboende på fastigheten Ginnungagap i Djurholm fortsätter. En markanvisningstävling utlystes och förslagen från byggföretag och vård- och omsorgsföretag ska utvärderas under 2016. På samma fastighet planerar kommunen även att bygga ett korttidsboende. En liknande process planeras därefter för ytterligare ett nytt vård- och omsorgsboende på fastigheten Solgården i Danderyd.

Bostadsfrågorna är en fortsatt utmaning. Kommunen är förberedd för ett utökat antal nyanlända flyktingar. Projektering av modullägenheter pågår, med trolig inflyttning sommaren 2016. I plan- och exploateringskontorets kommande planprocesser kommer behov av lägenheter för sociala ändamål att ingå. Inom kommunen sker ett brett samarbete för att klara bostadsfrågan inför ett utökat flyktingmottagande. Allt fler personer som bor under osäkra former med tidsbegränsade inneboende- och andrahandskontrakt blir aktuella för försörjningsstöd. Bedömningen är att andelen akut bostadslösa ökar, både gällande ensamstående och barnfamiljer.

Produktionsstyrelsen

INLEDNING

Produktionsstyrelsen redovisade ett underskott på 5,6 mnkr jämfört med budget. Underskott återfanns inom förskolans och äldreomsorgens verksamheter samt hos gymnasiet, medan grundskolorna redovisade överskott. Måluppfyllelsen var hög inom förskola och skola. Inom äldreomsorg och LSS uppnåddes målen delvis.

(Belopp i mnkr)	Budget	Bokslut	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	821,5	831,6	10,1
Verksamhetens kostnader	824,3	840,0	-15,7
Nettokostnader	-2,8	-8,4	-5,6

VIKTIGA HÄNDELSER I VERKSAMHETEN

- Sju förste förskollärartjänster tillsattes med särskilt uppdrag att utveckla förskolornas kvalitet. Detta var möjligt genom att barn- och utbildningsnämnden höjde förskolepengen.
- Förskolan Pärlan avvecklades från och med juli på grund av vikande barnunderlag i Djursholm. Beslut om avveckling fattades av produktionsstyrelsen i mars 2014.
- Förskolorna sökte och fick 1,0 mnkr i statsbidrag för att möjliggöra mindre barngrupper under verksamhetsåret 2015/2016.
- Grundskolorna och Danderyds gymnasium sökte och fick totalt 9,1 mnkr i statsbidrag under 2015. Stadsbidraget användes till bland annat karriärtjänster, lågstadiesatsning, läsluft, matematiklyft och lovskola.
- Omsättningen av lärare ökade markant på skolorna. Konkurrensen om behöriga lärare i Stockholms län hårdnade under året, vilket lett till löneglidning och andra oönskade effekter, som till exempel minskad kontinuitet för eleverna.
- Antalet elever på Danderyds gymnasium sjönk markant på grund av färre sökande och ökad rörlighet under studietiden, vilket ger stora ekonomiska konsekvenser. En handlingsplan gjordes för att nå en ekonomi i balans senast under 2017.
- Test av införande av Nationell Patient Översikt (NPÖ) pågick på Klingsta vård- och omsorgsboende. Behörig vårdpersonal kunde då, med patientens samtycke, ta del av journalinformation som registrerats hos landsting, kommuner eller privata vårdgivare.

EKONOMI

Driftredovisning

Verksamhetsområde	Budget	Bokslut	Avvikelse
Styrning och ledning	-4,4	-1,8	2,6
Förskola	-0,8	-5,1	-4,3
Ungdom och skola	2,0	-0,9	-2,9
Äldreomsorg och LSS	0,4	-0,6	-1,0
Totalt	-2,8	-8,4	-5,6

Produktionsstyrelsen redovisade ett underskott på 5,6 mnkr jämfört med budget. Det inkluderade ett anspråkstagande av 2,8 mnkr i fondmedel som kommunfullmäktige godkände. Produktionsstyrelsen tilläts därmed att använda en del av ackumulerat eget kapital som resultatenheterna byggt upp under tidigare år.

Sammantaget redovisade förskolorna ett underskott på 5,1 mnkr. Pärlands förskola som avvecklades 1 juli 2015 redovisade ett underskott om 2,1 mnkr. Skälet var att det fanns kvarvarande fasta kostnader under avvecklingstiden. Resterande underskott hos förskolorna berodde bland annat på vikande barnunderlag, vilket innebar lägre intäkter än budgeterat. Det finns ett fortsatt behov av att arbeta med förskolornas organisation och bemanning för att nå en ekonomi i balans. Sammantaget redovisade resultatenheterna inom grundskola, kulturskola och ungdomsmottagning ett överskott på 2,8 mnkr. Överskottet förklaras bland annat av statsbidraget *Lågstadiesatsningen*. Danderyds gymnasium redovisade ett underskott om 3,7 mnkr, varav 0,4 mnkr avsåg särgymnasiet. En stor del av gymnasiets underskott berodde på ett vikande elevunderlag. Resultatenheterna inom området äldreomsorg och LSS visade ett totalt underskott om 0,6 mnkr. Underskottet hade varit större om inte LSS-verksamheten redovisat ett temporärt överskott om 1,7 mnkr. Styrning och ledning redovisade ett underskott om 1,8 mnkr, vilket i realiteten innebar ett överskott på 1,0 mnkr då de förbrukade 2,8 mnkr från fondmedel bokfördes hos styrning och ledning.

I jämförelse med bokslutet 2014 förbättrades resultatet för produktionsstyrelsen med 3,7 mnkr. Från -9,3 mnkr (-1,2 procent) 2014 till -5,6 mnkr (-0,7 procent) 2015.

Investeringsredovisning

Verksamhetsområde	Budget	Bokslut	Avvikelse
Styrning och ledning	0,2	0,0	0,2
Förskola	0,0	0,0	0,0
Ungdom och skola	4,4	3,6	0,8
Äldreomsorg och LSS	0,4	0,3	0,1
Totalt	5,0	3,9	1,1

Totalt användes 3,9 mnkr av budgeterade 5,0 mnkr i investeringsanslag till inköp av bland annat möbler. Skolorna använde inte hela sitt investeringsutrymme.

UTMANINGAR FÖR FRAMTIDEN

Den kommunala produktionens gemensamma utmaningar:

Styrning och ledningsfrågor

Produktionen påbörjade arbetet med att förstärka och förtydliga ledningsorganisationen på flera nivåer. Exempelvis infördes en ny chefsnivå inom äldreomsorgen: gruppchef. Verksamhetschefen för förskolan ersatte tidigare verksamhetsutvecklare. Inom grundskolan började rektorerna att tillsätta intendenten med huvudsakligt ansvar för administration, kök och vaktmästeri. Ekonomiskt får förändringarna marginella effekter. Verksamhetsmässigt är förväntade effekter att öka verksamheternas utvecklingstakt. Cheferna ska få bättre förutsättningar för sitt ledar- och chefsuppdrag medan medarbetarna får närmare kontakt med sin chef.

Ekonomiska utmaningar inom förskola, skola och äldreomsorg

På grund av lägre barn- och elevantal behöver förskolan och gymnasieskolan anpassas till sänkta ekonomiska ramar. Ekonomin förväntas vara i balans under 2016 för förskolan och 2017 för gymnasieskolan. Verksamhetsmässiga effekter är att pedagogtäteten kommer att minska och det blir än viktigare att värdera hur tiden används för respektive yrkesgrupp. Genom omfattande effektiviseringar inom hemtjänsten, socialnämndens förändring av ersättningsmodellen och en generell höjning av hemtjänstersättningen gick hemtjänstens underskott från -13,1 mnkr 2012 till -2,7 mnkr 2015. För att bibehålla och utveckla kvaliteten samt uppnå ekonomisk balans inom hemtjänsten finns behov av att genomlysas såväl socialnämndens ersättningsmodell som den egna organisationen. Detta kräver ett närmare samarbete med socialnämnden och lärande från andra organisationer.

Rekrytering av lärare inom grund- och gymnasieskola, fritidspedagoger, förskollärare och sjuksköterskor

Bristen inom läraryrkena och på sjuksköterskor inom äldreomsorgen tydliggör vikten av att kommunen arbetar för att löneläget fortsätter att prioriteras för dessa grupper. Danderyd behöver även arbeta på andra sätt för att vara attraktiv som arbetsgivare. Negativa ekonomiska effekter på kort sikt uppvägs av positiva verksamhetsmässiga effekter. Då kan kommunen lyckas med att behålla och rekrytera kompetent, behörig och legitimerad personal.

MÅLUPPFYLLELSE VERKSAMHET

Förskola och skola

Inriktningsmål 2015

Barnomsorg; förskola, fritidshem

Varje barn i förskola och fritidshem ges möjlighet att utifrån sina förutsättningar uppnå bästa möjliga kunskaps- och personlighetsutveckling i en stimulerande och trygg miljö.

Grundskola

Varje elev i grundskolan ges möjlighet att utifrån sina förutsättningar uppnå bästa möjliga kunskaps- och personlighetsutveckling i en stimulerande och trygg miljö.

Grundskolorna i Danderyd har studieresultat som vid varje jämförelse är av högsta nationella klass.

Gymnasiet

Varje elev i gymnasieskolan ges möjlighet att utifrån sina förutsättningar uppnå bästa möjliga kunskaps- och personlighetsutveckling i en stimulerande och trygg miljö.

Gymnasieutbildningen i Danderyd ger goda förutsättningar för vidare studier och kommande yrkesliv.

Gymnasieutbildningen i Danderyd uppvisar studieresultat som vid varje jämförelse är av högsta nationella klass.

Resultaten i föräldraenkäterna visar att förskolor och skolor har en trygg och stimulerande miljö, vilket ger goda förutsättningar för ett livslångt lärande.

Betygsresultaten i grundskola och gymnasium tillhör de främsta i landet. Resultat på nationella prov och slutbetyg i årskurs 9 är väl överensstämmande. Danderyds gymnasiums elevers förutsättningar för fortsatta studier är goda.

Äldreomsorg och LSS

Inriktningsmål 2015

Äldre- omsorg	LSS person- stöd
------------------	------------------------

Äldreomsorgen i Danderyd bidrar till en trygg och värdig ålderdom med målet att nå högsta kundnöjdhet.

Danderyds omsorg för personer med funktionsnedsättning är av hög kvalitet och bidrar till goda levnadsvillkor.

Bedömningen är att målet för äldreomsorgen delvis uppnåddes. Analysen av Socialstyrelsens enkät *Vad tycker de äldre om äldreomsorgen 2015* visar att Hemtjänst Danderyds kunders nöjdhetsgrad ligger strax under rikssnittet, 87 procent jämfört med rikets 89 procent. Nöjdhetsgraden för kunderna inom vård- och omsorgsboendena i kommunal regi uppgick till 82 procent, vilket är i paritet med rikssnittet (82 procent). Målet för LSS personstöd bedöms delvis vara uppfyllt. Inom LSS-verksamheten är planen att höja kvaliteten. Ett led i det arbetet är anställningen av en verksamhetschef för LSS från och med februari 2016.

Djursholms AB

VERKSAMHETEN

Allmänt om verksamheten

Djursholms AB är helägt av Danderyds kommun.

BOLAGETS ÄNDAMÅL

Enligt bolagsordningen är ändamålet med Djursholms AB att främja kommunens exploateringsverksamhet för olika former av bebyggelse och anläggningar. Bolaget har också till ändamål att inom ramen för gällande lagstiftning och godtagen praxis förvärva, äga och förvalta eller försälja fastigheter bebyggda eller obebyggda för kommunal verksamhet, näringsverksamhet och fritidsändamål.

Kommunfullmäktige har uttalat att bolagets syfte är att tillhandahålla mark för rekreationsändamål samt park, gator och annan allmän plats. Mark för allmänt ändamål skall upplåtas utan ekonomisk ersättning. Bolaget skall även verka för bevarande av ett levande jordbruk i kommunen. Vidare skall bolaget i mån av resurser tillhandahålla lokaler för kommunal verksamhet.

För att utveckla sitt engagemang inom ovan redovisade prioriterade verksamhetsområden skall bolaget successivt och i den takt som bedöms företagsekonomiskt lämplig försälja fastigheter och andra tillgångar som inte bedöms vara av intresse ur kommunal synpunkt.

STYRELSE OCH REVISORER

Bolaget har inte haft någon anställd personal under 2015.

Styrelsen har under 2015 fram till och med 16 juni haft följande sammansättning:

Ledamöter

Olle Reichenberg (M),
ordförande
Gustaf Stjernberg (C),
vice ordförande
Anders Paulsen (M)
Jan Christer Eriksson (C)
Bengt Sylvan (FP)
Anders Danielsson (KD)
Karl Stenqvist (S)

Suppleanter

Boris von Uexküll (M)
Peter Lilliebjörn (M)
Carl-Wilhelm Liljencrantz (C)
Ernst Klein (L)
Carolin Robson (MP)
Inger Olsson-Blomberg (M)
Pontus Dahlström (C)

Styrelsen har under 2015 efter den 16 juni haft följande sammansättning:

Ledamöter

Olle Reichenberg (M),
ordförande
Jan Backman (L),
vice ordförande
Anders Paulsen (M)
Ulla Hurtig Nielsen (M)
Kristin Eriksson (C)
Anders Danielsson (KD)
Karl Stenqvist (S)

Suppleanter

Isabella Hökmark (M)
Hanna Bocander (M)
Camilla Ferenius (M)
Boris von Uexküll (M)
Siv Sahlström (C)
Bengt Sylvan (L)
Per Enarsson (MP)

Vid årsstämma den 16 juni 2015 utsågs för tiden fram till 2019 års årsstämma Lars Wallén till revisor med Daniel Stattin, som ersättare, båda anställda hos PwC AB.

Till lekmannarevisorer för tiden t o m 2019 års årsstämma har kommunfullmäktige utsett:

Folke Palmgren (C)
Sivert Svärling (S)
Inge Telander (M)
Peter Freme (L)
Christina Hermelin (KD)
Michael Adersteg (MP)

David Grind är verkställande direktör för bolaget. Styrelsen har haft fem sammanträden under 2015. Årsstämma hölls den 16 juni 2015.

Bolaget har under 2015 inte betalat ut några arvoden till styrelse, lekmannarevisorer och VD. Kommunen har enligt det av kommunfullmäktige antagna arvodesreglementet utbetalat sammanträdesarvoden till styrelsen om sammanlagt 17 327 kr. VD-funktionen köps av Danderyds kommun.

BOLAGETS FASTIGHETSINNEHAV

Djursholms AB:s fastighetsinnehav omfattar ett 100-tal fastigheter. Arealmässigt utgörs merparten av markinnehavet av rekreationsområden, jordbruksmark och parkmark. Flertalet fastigheter saknar såväl bokfört värde som taxeringsvärde med hänsyn till att fastigheterna varit i bolagets ägo under mycket lång tid och att marken i gällande detaljplaner är utlagd som park, gata eller annan allmän plats.

Av bolagets fastighetsinnehav den 31 december 2015 har 13 fastigheter ett bokfört värde om 60,1 mnkr. Av fastigheterna är 12 stycken taxerade till ett sammanlagt värde om 64,5 mnkr.

VÄSENTLIGA HÄNDELSE UNDER OCH EFTER RÄKENSKAPSÅRET

Resultatet efter finansiella poster är ett överskott om 2,4 mnkr före skatt.

Det nya stallet vid Ekeby Gård färdigställdes under året och har slutredovisats. Slutkostnaden blev 18,9 mnkr, vilket var 1,1 mnkr under budget.

Investeringen i stallombyggnaden blev högre än ökningen av arrendet vilket innebar att en nedskrivning om 12,3 mnkr gjordes under 2014. Fortfarande under 2015 har bolaget ett negativt kapital då den planerade försäljningen av Modir 5 och 10 inte blev av. Styrelsen kommer inte upprätta en kontrollbalansräkning då det finns stora övervärden i mark som är högre än nedskrivningen.

Under 2015 har bolaget löst sitt reverslån med kommunen och upptagit lån hos den externa långgivaren SEB.

KÖP OCH FÖRSÄLJNINGAR AV FASTIGHETER

Under år 2014 har bolaget avyttrat fastigheten Ginnungagap 1 till kommunen. Överlåtelsen är en markreglering och är beroende av ett lantmäteri beslut, vilket kommer ske under 2016. Ersättningen på 5,5 mnkr har intäktsförts på 2015.

FASTIGHETSFÖRVALTNING

Den del av bolagets fastighetsbestånd som är av kommersiell karaktär omfattar:

	Antal	Yta, kvm
Bostäder	11	1 172
Lokaler	18	12 138
Jordbruksarrende	1	
Övriga arrenden	10	

Detaljplanen för fastigheterna Modir 5 och 10 (f d Tingmans blommor) vann laga kraft under sommaren 2015. Fastighetsbildning till tre fastigheter pågår och därefter ska fastigheterna säljas under 2016.

Den nya byggnaden vid Djursholms slott för sop- och återvinningshantering samt utrymme för dieselaggregat till reservel till slottets krisledningsfunktion färdigställdes under 2015. Byggnaden ägs av Danderyds kommun.

Under 2015 har bergvärmepumparna i slottet bytts ut och borrhålen har kompletterats. Detta är dels en investering och dels en underhållskostnad. Under arbetet påträffades en oljeförening i marken utanför slottet. Totalt uppgick saneringskostnaden till 1,6 mnkr, vilket har bidragit till att kostnaderna överskridit budgeten för 2015.

Mediekostnaderna har jämfört med budget sjunkit med 467 tkr till 1 773 tkr. Detta är en effekt av bolagets satsningar på berg- och luftvärmepumpar. Oljekostnaderna under året uppgår till 145 tkr, jämfört med 269 tkr för 2014.

Funktionen verkställande direktör har köpts av kommunledningskontoret.

Kommunledningskontoret har ansvarat för bolagets redovisning och administration.

Kommunens tekniska kontor har fullgjort i princip samma arbetsuppgifter för bolagets fastigheter, som för de fastigheter som ägs direkt av kommunen. Detta innebär att tekniska kontoret svarat för ledning, upphandling och kontakter med upphandlade leverantörer och entreprenörer. Kontoret har även skött hyresfaktureringen.

Driftentreprenörer för fastighetsskötsel under 2015 har varit Caverion och för drift och underhåll av mark har Eko Miljö svarat.

EKONOMI

Bolagets intäkter uppgick under 2015 till 20,6 mnkr, varav 14,9 mnkr utgörs av hyres- och arrendeintäkter.

Resultatet efter finansiella poster är ett överskott om 2,4 mkr före skatt.

Pågående projekt om 2,6 mnkr förs i ny räkning.

Årets resultat samt bolagets ekonomiska ställning framgår av nedanstående resultat- och balansräkning.

MODERFÖRETAG

Djursholms AB ägs till 100 procent av Danderyds kommun. Kommunens organisationsnummer är 201200-0126 samt har säte i Danderyd.

FLERÅRSÖVERSIKT

(mnkr)	2015	2014	2013	2012	2011	2012
Nettoomsättning	20,6	19,2	14,5	14,7	15,4	14,3
Resultat efter						
finansiella poster	2,4	-9,8	0,1	-0,3	0,3	-1,2
Soliditet %	-4,6	-8,2	7,4	7,4	8,4	7,5
Eget kapital	-3,2	-5,1	5,0	5,0	5,7	5,0
Balansomslutning	69,5	62,1	67,1	68,0	67,8	66,3

Soliditeten visar bolagets långsiktiga betalningsförmåga, det vill säga hur stor del av balansomslutningen som finansierats med eget kapital, genom aktiekapital och ackumulerade vinster. Soliditeten påverkas av en förändrad balansomslutning och ett förändrat resultat. Myndighetskravet att bygga om stallet på Ekeby Gård har gett ett negativt resultat och därmed också ett negativt eget kapital. Under 2016 kommer försäljningen av fastigheterna Modir 5 och 10 att ge cirka 12 mnkr. Då kommer bolaget återigen visa en positiv soliditet.

FRAMTIDEN

En ny detaljplan på fastigheterna Modir 5 och 10 antogs under 2015. Syftet med detaljplanen är att tillskapa byggrätter för tre bostäder. Under 2016 planeras byggrätterna att säljas.

Enebybergs gård kommer att renoveras med start 2016, utredningar pågår.

RESULTATDISPOSITION

Till årsstämman förfogande står följande förlustmedel:

(kr)	
Balanserad förlust från föregående år	-6 067 214
Årets resultat	1 862 891
	-4 204 323

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att den ansamlade förlusten, 4 204 323 kr, överförs i ny räkning.

Nämndernas ledamöter

KOMMUNSTYRELSEN

Ordförande	Reichenberg Olle	M
1:e vice ordförande	Sylvan Bengt	L
2:e vice ordförande	Sahlström Siv	C
Ledamöter	Paulsen Anders	M
	Hökmark Isabella	M
	Bocander Hanna	M
	Ferenius Camilla	M
	von Uexküll Boris	M
	Nimmerstam Patrik	C
	Malm Charlotta	L
	Melian Catharina	S
	Forsman Peter	KD
	Robson Carolin	MP

ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN

Ordförande	Waldenström Lennart	M
Vice ordförande	Kärnekull Ingrid	L
Ledamöter	Olinder Eva	M
	Hedin Hans	M
	Corell Anna-Lena	M
	Kaiser Maria	C
	Adersteg Ann-Sofi	MP

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN

Ordförande	Bergstrand Anders	M
1:e vice ordförande	Svennerstål Elvy	L
2:e vice ordförande	Sahlström Siv	C
Ledamöter	Hjelmqvist Johan	M
	Lilja Håkan	M
	Ala Naziri Artimis	M
	Lithander Edling Eva	C
	Lindgren Tommy	L
	Enarsson Per	MP

BYGGNADSNÄMNDEN

Ordförande	Hökmark Isabella	M
1:e vice ordförande	Stenflo Magnus	L
2:e vice ordförande	Eriksson Kristin	C
Ledamöter	Erneman Ingrid	M
	Hafström Erik	M
	Ahrle Leif	M
	Waldenström Ludvig	M
	Isaksson Jesper	C
	Nordmark Maarit	L
	Mårtensson Gustaf	KD
	Lindström Gun-Britt	MP

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN

Ordförande	Hornberger Johanna	M
1:e vice ordförande	Hegardt Torun	L
2:e vice ordförande	Eriksson Lovisa	C
Ledamöter	Bergquist Christer	M
	Lindquist Sten	M
	Edman Anna	M
	Friis Gunilla	M
	Fabian Inger	C
	Lundgren Rolf	L
	Klingspor Christian	KD
	Rosén Ruby	MP

TEKNISKA NÄMNDEN

Ordförande	Sylvan Bengt	L
1:e vice ordförande	Olsson-Blomberg Inger	M
2:e vice ordförande	Elfving Jörgen	C
Ledamöter	Isacsson Katja	M
	Smidhammar Leo	M
	Cronvall Morén Lena	M
	Jansson Richard	M
	Brandt Pelle	M
	Strenger-Böös Christina	C
	Dörlich Peter	L
	Johansson Olov	S

FASTIGHETSNÄMNDEN

Ordförande	Sjögren Torsten
1:e vice ordförande	Wallin Lars-Gunnar
2:e vice ordförande	Jellve Anette
Ledamöter	Lindqvist Jan
	Hiort Eva
	Sarkany Anna
	Lindman Marko Eva
	Mandahl Maria
	Backman Jan

BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN

Ordförande	Uebel Jonas
1:e vice ordförande	Hurtig Nielsen Ulla
2:e vice ordförande	Nimmerstam Patrik
Ledamöter	Nibelius Robert
	Widegren Sofia
	Hultblad Brigitta
	Strååt Lena
	Ljungdahl Christian
	Renstig Monika
	Melian Catharina
	Hårleman Dorothea

SOCIALNÄMNDEN

M	Ordförande	Erlandsson Carina	M
L	1:e vice ordförande	Lindgren Birgitta	L
S	2:e vice ordförande	Adersteg Mikael	MP
M	Ledamöter	Sundman Bigitta	M
M		Nilsson Mats	M
M		Tidström Andreas	M
C		Böös Christina	M
C		Ringstedt Lena	C
L		Swartling Robert	C
		Palmquist Fredrik	L
		Borelius-Zätterström Eva	KD

PRODUKTIONSSTYRELSEN

L			
M	Ordförande	Reichenberg Olle	M
C	1:e vice ordförande	Bergman Ewa	L
M	2:e vice ordförande	Cloarec Robert	S
M	Ledamöter	Ferenius Camilla	M
M		Bocander Hanna	M
C		Norlander Anders	M
L		Stjernberg Gustaf	C
S		Fabian Inger	C
KD		Ulla Löwenhielm	L

Redovisningsprinciper 2015

Kommunal redovisningslag

Årsredovisning har upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen (SFS 1997:614) och Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer.

Gränsdragning mellan kostnad och investering

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst 3 år klassificeras som anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen för mindre värde. Gränsen för mindre värde har satts till ett basbelopp och gäller för alla materiella och immateriella tillgångar.

Nedskrivningar

Återvinningsvärdet på tillgångar som är föremål för nedskrivning beräknas till nettoförsäljningsvärde.

Avskrivningar

Avskrivningar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärdet. På tillgångar såsom mark, konst och pågående arbete görs inga avskrivningar.

Komponentavskrivning kommer att tillämpas från och med 2016 på nya anläggningar.

I första skedet fastigheter för att sedan följas av Gata och Park samt Hamnar.

Avskrivningstider

Följande avskrivningstider tillämpas normalt i kommunen: 3, 5, 7, 10, 15, 20, 30, 50 år. För komponentavskrivningar gäller följande avskrivningstider:

Markanläggning	30 år
Stomme/grund	80 år
Tak/fasad/fönster	30 år
Byggnadsinventarier	30 år
Inre ytskikt	20 år
Yttre ytskikt	20 år
Installationer	25 år
Tekniska installationer	15 år
Vitvaror/fastighetsmaskiner	15 år

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärdet. Omsättningstillgångar har redovisats till det lägsta värdet av anskaffningsvärde och verkligt värde på balansdagen.

Klassificering

Fordringar och skulder som förfaller till betalning inom tolv månader från balansdagen har klassificerats som kortfristiga. Fordringar och skulder som förfaller till betalning efter tolv månader från balansdagen har klassificerats som långfristiga.

Exploateringsfastigheter, som avses att avyttras inom en utsatt tidsram, och som i övrigt uppfyller rekommendationer för klassificering redovisas som omsättningstillgång.

Affärsverksamhet

När avgiftsuttaget överskrider självkostnaden redovisas detta som en skuld i kommunens balansräkning. Ett motsvarande underuttag jämnas ut inom en treårsperiod över balansräkningen, men överskrider tidsperioden redovisas en förlust enligt försiktighetsprincipen.

Redovisning av intäkter

Investeringsbidrag, anslutningsavgifter och gatukostnadsersättningar tas upp som en förutbetalad intäkt och redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över anläggningarnas respektive nyttjandeperiod.

Jämförelsestörande poster

Exempel på jämförelsestörande poster är realisationsvinster, realisationsförluster samt större poster av engångskaraktär som inte tillhör den normala verksamheten.

Redovisning av lånekostnader

Kommunen tillämpar huvudmetoden, vilket innebär att lånekostnaden belastar resultatet den period den uppkommer.

Pensionsåtaganden

Kommunens pensionsskuld redovisas dels som en avsättning i balansräkningen, dels som en ansvarsförbindelse. Äldre pensioner intjänade till och med 1997 redovisas som en ansvarsförbindelse. I balansräkningen redovisas samtliga pensionsåtaganden som intjänats från och med 1998.

Kommunen har sedan 1998 en extern medelsförvaltning som avser att täcka delar av pensionsutbetalningarna som redovisas som ansvarsförbindelse. Av detta följer att kommunen i enlighet med god redovisningssed belastar resultatet med såväl förändringen av intjänad pension samt utbetalda pensioner.

Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i kommunen är beräknade enligt RIPS07. Förvaltare av pensionsskuld inklusive prognoser för framtida pensionskostnader är KPA.

Försäljning och inköp av anläggningstillgång

Vid försäljning och köp av anläggningstillgångar gäller som huvudregel att händelsen hänförs till det räkenskapsår när avtal tecknas, under förutsättning att det föreligger giltiga politiska beslut.

Skatteintäkter

Slutskatteavräkningen har beräknats enligt Sveriges Kommuners och Landstings prognos i april 2015. Detta följer den rekommendation som Rådet för kommunal redovisning har utfärdat, rekommendation 4.2.

Sammanställd redovisning

Enligt den kommunala redovisningslagen ska årsredovisningen omfatta även den verksamhet kommunen bedriver i form av andra juridiska personer. Syftet med den sammanställda redovisningen är att ge en samlad bild av nämnderna och bolagens verksamhet och ekonomiska ställning. De koncerninterna transaktionerna elimineras för att ge en rättvisande bild av resultat och ekonomisk ställning.

Kommunen konsoliderar sitt helägda bolag Djursholms AB i den sammanställda redovisningen.

Definitioner till årsbokslut 2015

Anläggningstillgångar är tillgångar som är avsedda för stadigvarande bruk i kommunens verksamheter. Kan vara ”materiella” i form av byggnader, fordon, maskiner och inventarier. De kan även vara ”immateriella” i form av vissa utvecklingsinsatser eller goodwill.

Kapitalkostnader är dels avskrivningar på anläggningstillgångar som är en periodiserad kostnad under anläggningens ekonomiska livslängd, dels av ränta på den kapitalbindning som tillgången representerar.

Avsättningar är förpliktelser som är hänförliga till räkenskapsåret eller tidigare räkenskapsår och som på balansdagen är säkra eller sannolika till sin förekomst men ovissa till belopp eller till den tidpunkt då de ska infrias. Exempel på avsättning är pensionsutfästelser för intjänad pension från 1998 och framåt.

Balanskravet är av lagstiftaren kopplat till resultaträkningen. Enligt kommunallagen ska budgeten upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna (KL 8 kap 4 §). Om det redovisade resultatet blir negativt för visst räkenskapsår skall det negativa resultatet regleras senast det andra året efter det att underskott uppstod.

Vid avstämning mot balanskravet skall realisationsvinster från försäljning av anläggningstillgångar exkluderas, realisationsförluster skall dock ingå vid sådan avstämning.

Balansräkning (BR) är en sammanställning av tillgångar, eget kapital, avsättningar och skulder på balansdagen, det vill säga redovisningsperiodens sista dag. Balansräkningen ger en bild av kommunens ekonomiska ställning på balansdagen.

Eget kapital är skillnaden mellan tillgångar och skulder och visar hur stor del av kommunens totala kapital som inte finansieras med skulder. Eget kapitals andel av totalt kapital (balansomslutningen) utgör det finansiella måttet soliditet som anger kommunens långsiktiga betalningsförmåga. Ju högre tal, desto starkare balansräkning har kommunen.

Omsättningstillgångar är de tillgångar som kommer att omsättas inom de närmaste 365 dagarna från balansdagen. Ur omsättningstillgångar hämtas ett annat finansiellt mått som benämns likviditet. Likviditeten återger kommunens kortsiktiga betalningsförmåga och brukar indelas i balanslikviditet som är totala omsättningstillgångar dividerat med kortfristiga skulder. Kassalikviditet är ett mått där likvida medel divideras med kortfristiga skulder. Måtten ger en uppfattning om kommunens kortsiktiga betalningsförmåga.

Finansieringsanalysen visar kassaflödet från verksamheten inklusive förändringen av rörelsekapitalet, kassaflöde från investeringsverksamheten samt finansieringen. Summan av dessa poster ger förändringen av likvida medel.

Finansnetto är skillnaden mellan finansiella intäkter och finansiella kostnader i resultaträkningen.

Årets resultat visar förändringen av det egna kapitalet.

Nettoinvesteringar är kommunens samlade investeringsverksamhet under räkenskapsåret där utgifterna reducerats med exempelvis investeringsbidrag från staten.

Driftredovisning är nämndernas verksamheter som stäms av mot den av fullmäktige beslutade budgeten för verksamhetsåret. Nämndernas verksamhet presenteras i årsredovisningen dels sammantaget för hela nämndens verksamheter, dels i bilaga där respektive delverksamhet framgår.

DANDERYDS
KOMMUN

Danderyds kommun
Djursholms slott, Box 66
182 05 Djurholm
08-568 910 00 • www.danderyd.se

